Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

STRATEGIE INVESTIČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Realizováno v rámci projektu Rozvoj Královéhradeckého kraje – chytře, efektivně, s prosperitou
reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_058/0007370

Zpracovatel

Centrum investic, rozvoje a inovací

příspěvková organizace Královéhradeckého kraje Soukenická 54

500 03 Hradec Králové

IČ 71218840

GSM 724 540 546

Email: strategie@cirihk.cz, chytryregion@chytryregion.cz web: www.cirihk.cz, www.chytryregion.cz

Obsah

1. Úvod 4
2. Základní rámec a vazba na krajské strategické dokumenty 5
3. Základní charakteristika oblasti ekonomiky a trhu práce Královéhradeckého kraje 9
   - Ekonomická výkonnost regionu a struktura ekonomiky kraje 9
   - Podnikatelská aktivita 11
   - Zahraniční investice v Královéhradeckém kraji 15
   - Struktura pracovní síly, zaměstnanost, nezaměstnanost 16
   - Vzdělávání 21
   - Další charakteristiky kraje 24
4. Inovační prostředí v kraji 31
   - Výzkum, vývoj a inovace 31
   - Přehled progresivních oborů průmyslu a služeb v Královéhradeckém kraji 32
   - Investiční pobídky dle oborů RIS3 38
5. Nemovitosti jako investiční příležitosti v Královéhradeckém kraji 39
   - Brownfields 39
   - Průmyslové zóny a rozvojové plochy 40
   - Aktualizace databází 41
6. Přístupy k vymezení území dle potřeb lokalizace podnikatelských investic 43
7. Faktory pro podporu investic v Královéhradeckém kraji 50
8. Priority strategie k posílení investiční atraktivity kraje 55
   - Priorita 1: Koncepční přístup pro systematickou podporu investic 57
     - 1.1 Budování sítě a rozvoj spolupráce partnerů 57
     - 1.2 Strategický přístup veřejné správy k investorům 59
     - 1.3 Koordinace stávajících funkčních platforem podpory konkurenceschopnosti kraje 60
   - Priorita 2: Informační a datový servis pro aktéry podpory investic = znalost prostředí 62
     - 2.1 Přehled lokalit pro investování 62
     - 2.2 Přehled lokalizačních faktorů 63
     - 2.3 Přehled dotačních titulů 64
   - Priorita 3: Marketing pro účinnou podporu investic v Královéhradeckém kraji 65
     - 3.1 Sdílená propagace a společný marketing 65
     - 3.2 Eventy 66
     - 3.3 Online / offline (tištěné) nástroje 66
9. Návrh implementace strategie 68

Seznam zkratek 69

Seznam tabulek, grafů a obrázků 70

1. Úvod

Královéhradecký kraj je region, který má potenciál hospodářské prosperity a posílení konkurenceschopnosti a atraktivity v národním i evropském měřítku. Chceme být silným regionem, postaveným na silné ekonomické základně, na znalostní ekonomice, výzkumném a inovačním systému. Svou významnou roli pro vytváření podmínek ekonomického růstu zaujímá veřejná správa, municipality a krajská správa.

Naším cílem je zvýšit zájem investorů o náš kraj, nastavit systémový a koordinovaný přístup k investorům vedoucí vertikálně všemi úrovněmi veřejné správy, umět podpořit regionální ekonomiku a mít k tomu potřebné nástroje a prostředí. Nedílnou součástí tohoto přístupu je detailní znalost prostředí, ekonomických trendů a lokalizačních faktorů, kterými náš kraj disponuje a nabízí. Chceme zviditelnit investiční atraktivitu našeho kraje, společně pracovat na regionálním marketingu, vytvořit koncept sdílené propagace.

Pouze realizace a naplňování těchto cílů může přinést očekávaný výsledek, děkujeme všem aktérům, kteří se podíleli a mají zájem participovat na naplňování těchto cílů, jejichž hlavním mottem je vize Královéhradeckého kraje: „Královéhradecký kraj je atraktivní a prosperující region, se spokojenými lidmi a dobrou kvalitou života, respektující principy udržitelného rozvoje“.

2. Základní rámec a vazba na krajské strategické dokumenty

Strategie investičních příležitostí (dále pouze „SIP“) je plně v souladu s klíčovým krajským rozvojovým dokumentem, Strategií rozvoje kraje na období 2021-2027 (dále pouze „SRK“). SIP naplňuje cíle priority 1 SRK Konkurenceschopný region. Vzhledem k provázanosti SIP se SRK, koncepcí Chytrý region-Královéhradecký kraj, Krajskou přílohou k Národní RIS3 strategii za Královéhradecký kraj (dále pouze „krajská RIS3 strategie“) a Strategií zaměstnanosti je naplňování aktivit strategických opatření podmíněno realizací aktivit výše uvedených dokumentů.

Nejdůležitějšími aktéry (stakeholdery) tvorby a naplňování strategie jsou Královéhradecký kraj a jeho příspěvková organizace Centrum investic, rozvoje a inovací (dále pouze „CIRI“).

Důležitou platformou je Regionální stálá konference (dále pouze „RSK“) je Rada pro výzkum, vývoj a inovace Královéhradeckého kraje (dále pouze „RVVI KHK“),

Významným aktérem, podporující podnikatelské prostředí a realizující národní politiku konkurenceschopnosti je regionální kancelář Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest v Královéhradeckém kraji (dále pouze „RK CI“)

Na realizaci strategie se také podílí firemní sektor, na které SIP cílí. V kraji působí Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje, Svaz průmyslu a dopravy, Technologické centrum a soukromé firmy.

SIP jako část klíčové aktivity projektu realizovaného v rámci OP Z neobsahuje plán realizace s konkretizovanými strategickými opatřeními, tzv. Akční plán. Nicméně v případě potřeby Královéhradeckého kraje, který je příjemcem dotace v projektu, bude tento realizační dokument zpracován mimo harmonogram, rozpočet a klíčové aktivity projektu. Fakt neexistence Akčního plánu není v rozporu s plánem realizace některých aktivit se záměrem dosažení kraje jako vyhledávané cílové investiční destinace.

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021+

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje po roce 2020 je zaměřena na koncepční přístup k vyváženému rozvoji celého regionu. Stanovení SRK je základní fundament pro přípravu Královéhradeckého kraje na nové programové období. SRK je zpracována jako střednědobý strategický dokument, který plní podmínky vyplývající ze zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

SRK navazuje na předchozí Strategii rozvoje kraje na období 2014–2020 a nově reaguje na nové trendy ve vývoji regionální politiky ČR a EU. Tento rozvojový dokument je důležitou součástí pro strategické plánování ve vazbě na priority České republiky i Evropské unie vedoucí k posílení absorpční kapacity Královéhradeckého kraje, tj. schopnosti efektivně využít finanční prostředky na kvalitně připravené projekty.

SRK vznikla jako pevný rámec pro další segmentové strategie včetně koncepce Královéhradecký kraj – Chytrý region, která směruje kraj k novým a moderním trendům v oblastech SMART řešení. V rámci projektu byly vytvořeny v jednotlivých pilířích udržitelného rozvoje tyto segmentové dokumenty:

- Strategie zaměstnanosti Královéhradeckého kraje na období 2021+ a Strategie investičních příležitostí (ekonomický pilíř)

- Koncepce zdraví v Královéhradeckém kraji (sociální pilíř)
- Ucelená politika samosprávy Královéhradeckého kraje o vodě (environmentální pilíř)

SRK má stanoveno pět strategických priorit, jejichž řešení jako celku je důležité pro naplnění vize. Každá strategická priorita má tři strategické cíle.

SIP přímo navazuje na strategickou prioritu 1 Konkurenceschopný region a strategický cíl 1.1 Znalostní ekonomika a prostředí pro rozvoj podnikání, konkrétně rozpracovává Opatření 1.1.2 Vytváření zázemí a podmínek pro rozvoj podnikání, jehož cílem je chytré umisťování a realizace soukromých investic s vyšší přidanou hodnotou v Královéhradeckém kraji včetně vytváření příznivých podmínek pro tyto aktivity. SIP má samozřejmě vazbu i na další strategické priority a cíle SRK, především v rámci priority 1 Konkurenceschopný region kromě atraktivity cestovního ruchu také na kvalifikované lidské zdroje včetně vzdělávání.

Silnou vazbu lze identifikovat i v dalších segmentech SRK, např. na prioritu 3 Efektivní infrastruktura a dostupnost, která řeší rozvoj dopravní infrastruktury, ICT technologií a energetiku, které jsou základní podmínkou pro investiční atraktivitu každého regionu či dále na prioritu 5 Vyvážený rozvoj a správa území, která je zaměřena na eliminaci územních disparit (hospodářsky problémové regiony, periferie a venkov), řešení regionálních specifik (např. posílení atraktivity území pro investory) a koordinované strategické a územní plánování včetně spolupráce aktérů v kraji.

Strategie Královéhradecký kraj – Chytrý region

Vazbu s výrazným synergickým potenciálem má SIP s Koncepcí Královéhradecký kraj – Chytrý region. Královéhradecký kraj má zpracovaný strategický dokument pro oblast Smart cities/Smart region: Koncepci Královéhradecký kraj – Chytrý region. Koncepce Chytrého regionu je v souladu s cílem SRK, byla zpracována na základě výstupů její analytické části, v rámci níž byla specifikována témata, ve kterých je možné uplatnit principy SMART. Cílem Chytrého regionu je pomáhat vytvářet optimální podmínky pro smysluplné zavádění chytrých technologií a chytrých přístupů v Královéhradeckém kraji, nejen aby si jednotlivá řešení nekonkurovala, ale naopak i efektivně využívala limitované zdroje, které region má, a vzájemně se doplňovala, posilovala a rozvíjela. Koncepce jasně a srozumitelně stanovuje směry dalšího rozvoje Chytrého regionu Královéhradeckého kraje, definuje 3 hlavní priority rozvoje SMART ekosystému v Královéhradeckém kraji:

- Budování sítě a posilování partnerství
- Podpora znalostí
- Podpora SMART řešení.

SIP je v souladu se všemi prioritami Koncepce Královéhradecký kraj – Chytrý region. Vazbou na prioritu I Budování sítě a posilování partnerství je možná koordinace propojení platforem k posílení investičního prostředí a ekonomické prosperity kraje s existujícími platformami/sítěmi Chytrého regionu (řídící PS pro Chytrý region, síť chytrého venkova, …). Vazba na prioritu Koncepce Chytrého regionu II Znalosti je jednak v pilíři Koncepční přístup pro systematickou podporu investic, tak v pilíři Marketing pro účinnou podporu investic (společné semináře a workshopy, využití vzdělávacích aktivit v Chytrém regionu, eventy na propojování firem s obcemi). Velmi silná je vazba mezi prioritou Podpora SMART řešení Koncepce Chytrého regionu a pilířem Informační a datový servis pro aktéry podpory investic.

Chytrá řešení a technologie lze využít již při tvorbě přehledu lokalit pro investování (pokročilé IT systémy při mapování rozvojových ploch, brownfieldů, průmyslových zón, využití opendat, bigdat a jejich zpracování při zjištění lokalizačních faktorů), dále při samotném rozvoji průmyslových zón (chytré průmyslové zóny, smart grids, prvky průmyslu 4.0, chytrá doprava, …). Pro zjištění vhodných dotačních titulů pro přípravu a realizaci investic lze využít dotačního rozcestníků Chytrého regionu.

Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Královéhradecký kraj

Dokumentem se vzrůstajícím významem pro regionální rozvoj je Krajská RIS3 strategie. Jde o tematický koncepční dokument Královéhradeckého kraje pro oblast vědy, výzkumu, vývoje, inovací a podnikání. Dokument vymezuje 6 progresivních oborů/domén, které jsou v kraji silné a definuje vizi, čtyři klíčové oblasti změn a na ně navázané cíle a typové aktivity:

- Klíčová oblast změn A: Zvýšení inovační výkonnosti firem
- Klíčová oblast změn B: Excelentní veřejný výzkum pro aplikace
- Klíčová oblast změn C: Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace
- Klíčová oblast změn D: Implementace a marketing RIS3

Implementace krajské RIS3 strategie je zajištěna Akčními plány vyhodnocovanými na roční bázi a dozorována RVVI KHK. Existencí krajské RIS3 strategie a její pravidelnou aktualizací Královéhradecký kraj plní mimo jiné předběžné požadavky Evropské unie pro čerpání evropských fondů v oblasti výzkumu a inovací.

Aktivity krajské RIS3 strategie jsou navázány na SIP ve všech klíčových oblastech změn. Zvýšení inovační výkonnosti firem a posílení orientace výzkumných organizací na aplikační témata povede k celkovému ekonomickému posílení firem v kraji, čímž bude posílena ekonomika kraje založená na produkci s vyšší přidanou hodnotou, což povede ke zvýšení atraktivity kraje pro investory. Totéž platí pro rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace, jelikož kvalitní lidské zdroje jsou nezbytnou podmínkou pro rozvoj místní ekonomiky a pro potenciální příchod nových investorů na území Královéhradeckého kraje. Velmi úzká je vazba mezi klíčovou oblastí změn D Implementace a marketing RIS3, která je zaměřena na posílení sdíleného marketingu, propagace a vzájemné spolupráce krajského VaVaI systému a pilířem SIP Marketing pro účinnou podporu investic v KHK. Společný inovační a marketingový brand Královéhradeckého kraje značně posílí atraktivitu Královéhradeckého kraje pro investory.

Strategie zaměstnanosti Královéhradeckého kraje

Strategie zaměstnanosti Královéhradeckého kraje je střednědobý koncepční dokument, který se orientuje na rozvoj regionu v hospodářské a sociální oblasti v kontextu lidských zdrojů. Strategie má jasnou představu o budoucnosti kraje v oblasti lidských zdrojů prostřednictvím tří základních strategických směrů rozvoje, které lze charakterizovat takto:

A. Nabídka pracovní síly – flexibilní a vzdělaná pracovní síla – hlavním cílem je zkvalitňování vzdělávacího systému, vytváření nových příležitostí pro zvyšování znalostí a dovedností lidí v regionu v jakékoliv fázi lidského života a zvyšovat adaptabilitu a mobilitu pracovní síly v území.
B. Poptávka trhu práce – v této oblasti jsou aktivity zaměřeny na zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky a podporu rozvoje podnikatelského prostředí pro stávající

i nové podniky na území Královéhradeckého kraje, zejména ze strany veřejného sektoru a zprostředkujících institucí.

C. Prostředí a sociální začleňování – cílem této prioritní oblasti je vytvářet kvalitní sociální prostředí pro všechny obyvatele kraje, kteří jsou z pohledu trhu práce do určité míry znevýhodněni a zvyšovat jejich míru zaměstnanosti.

Aktivity Strategie zaměstnanosti jsou navázány na SIP zejména v prioritní oblasti A Nabídka pracovní síly a prioritní oblasti B Poptávka trhu práce. Dostupná kvalifikovaná pracovní síla představuje klíčový faktor pro rozvoj místní ekonomiky. Lidé s dostatečnými znalostmi a kompetencemi jsou základním předpokladem pro rozvoj ekonomiky, firem s vyšší přidanou hodnotou i pro vznik a růst malých a středních podniků v kraji.

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje (dále pouze „ZÚR KHK“), jež byly vydány k 8. září 2011, stanovují zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území Královéhradeckého kraje, vymezují plochy a koridory nadmístního významu a stanovují požadavky na jejich využití a vymezují plochy a koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a plochy a koridory územních rezerv.

Jednou z priorit ZÚR KHK pro zajištění udržitelného rozvoje území je přednostní nové využití nevyužívaných výrobních a skladových areálů, míst opuštěných armádou a ploch vyžadujících asanaci a rekultivaci (brownfields). Důvodem jejího stanovení je potřeba optimálního využívání zastavěného území a minimalizace záborů zemědělského půdního fondu a pozemků určených k plnění funkcí lesa jako významných součástí hospodářského potenciálu kraje, a to při účelném, hospodárném a vzájemně koordinovaném vynakládání soukromých a veřejných prostředků.

Z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území je nutné při umisťování nových staveb respektovat tzv. limity využití území. Mezi ně v ZÚR KHK patří dopravní a technická infrastruktura, ochrana přírody, ochrana podzemních a povrchových vod, ochrana před záplavami, ochrana přírodních léčivých zdrojů a lázní, ochrana nerostných surovin, ochrana památek a ochrana ploch významných pro obranu státu.

3. Základní charakteristika oblasti ekonomiky a trhu práce Královéhradeckého kraje

Kapitola vychází z podkladů v rámci zpracované SRK a krajské RIS3 strategie. Uvedené dokumenty jsou zveřejněny na webech chytryregion.cz respektive proinovace.cz.

Ekonomická výkonnost regionu a struktura ekonomiky kraje

Královéhradecký kraj patří v porovnání s ostatními regiony Česka ke krajům s vysokou mírou konvergence HDP na obyvatele vůči HDP EU28. Ve sledovaném období 2011–2016 lze pozorovat rostoucí trend (nejvyšší změna v mezikrajském srovnání mezi lety 2016/2011). V roce 2016 dosahoval hodnoty 78 %, což odpovídá páté nejvyšší pozici.

Královéhradecký kraj dosahoval v období 2008–2016 vyšší ekonomické výkonnosti na obyvatele v mezikrajském srovnání. V posledních šesti letech patřil kraj mezi pět nejvíce rostoucích regionů (včetně Prahy). V přepočtu HDP na 1 obyvatele dosáhl kraj v roce 2016 88,8 % republikového průměru. Od roku 2008 se HDP na 1 obyvatele zvýšil o 22,7 % (druhá největší změna po Plzeňském kraji).

Produktivita práce na odpracovanou hodinu měla v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období 2005–2016 výrazně rostoucí trend i v mezikrajském srovnání (pátá nejvyšší hodnota včetně Prahy). V roce 2016 měl Královéhradecký kraj vůči průměru ČR vyšší produktivitu práce výrazně v odvětví průmyslu a dále pak v informačních a komunikačních technologiích a v činnostech v oblasti nemovitostí.

Vývoj hrubé přidané hodnoty Královéhradeckého kraje kopíruje rostoucí trend jeho HDP, od roku 2005 došlo k navýšení HPH o 46 %. Na HPH České republiky se kraj v roce 2016 podílel 4,6 %, což je v mezikrajském srovnání 5. nejnižší hodnota. Ve sledovaném období 2005–2016 se také proměňovala odvětvová struktura. Výrazná specializace kraje na průmysl se odráží i v růstu výkonnosti průmyslové základny kraje. Podíl zpracovatelského průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty Královéhradeckého kraje se ve 2016 zvýšil na 37,6 % a je tak vyšší než podíl na úrovni ČR (27 %). Dále rostl podíl už jen odvětví informačních a komunikačních technologií (+0,4 %). Podíl všech ostatních odvětví se během sledovaného období snížil. Nejvíce u veřejné správy, obchodu, ubytování, ale také u stavebnictví a zemědělství (-0,2 %).

Nízká hodnota tvorby hrubého fixního kapitálu (74,8 % republikového průměru a 7. pozice v mezikrajském srovnání) ukazuje na nízkou investiční aktivitu podniků v kraji pravděpodobně se soustřeďujících více na provozní optimalizaci a méně na rozšiřování kapacit. Vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu na obyvatele v období 2006–2013 sledoval republikový trend, s následným zvýšením tempa růstu v porovnání s ČR do roku 2015. V posledním sledovaném roce došlo naopak k většímu poklesu oproti vývoji republikových hodnot.

Tabulka 1 Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele (ČR = 100), (srpen 2019[1])

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Praha	216,9	232,2	232,2	233,6	219,7	220,0	218,7	238,9	225,0	235,1	235,1
Středočeský	114,8	107,2	95,8	94,0	91,5	101,1	104,8	102,8	102,8	94,2	104,6
Jihomoravský	101,9	103,6	104,6	99,2	99,1	98,9	97,2	86,0	94,9	90,8	93,6
Moravskoslezský	78,4	75,1	90,3	77,9	78,8	83,4	85,1	82,7	75,7	85,8	72,9
Pardubický	67,8	73,9	77,9	68,9	81,6	75,1	73,6	69,7	75,9	82,9	74,1
Zlínský	74,7	69,8	67,8	67,4	73,2	74,3	73,5	69,6	83,1	80,4	79,6
Královéhradecký	64,1	64,3	64,9	68,7	65,3	60,2	58,3	57,6	69,8	78,8	74,8
Jihočeský	87,6	81,1	81,3	80,1	87,8	78,8	79,5	93,3	85,0	77,4	75,9
Plzeňský	114,7	93,9	81,6	98,8	86,3	84,8	80,5	83,6	75,7	77,2	78,4
Ústecký	68,5	79,8	75,4	79,7	97,3	93,3	89,0	89,6	82,1	75,1	80,6
Vysočina	73,1	79,2	66,6	71,3	69,6	71,2	75,0	71,3	79,9	73,8	74,7
Olomoucký	71,5	71,5	72,7	88,9	81,6	75,0	72,2	70,8	74,9	73,4	74,4
Karlovarský	70,2	59,4	65,5	65,0	78,1	77,5	81,1	59,9	64,5	66,7	59,5
Liberecký	69,5	63,7	72,0	67,2	65,7	70,4	76,2	67,0	76,3	66,5	66,9

Zdroj: ČSÚ

***Graf 1** Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele v Královéhradeckém kraji a ČR v období 2006 -2016 (v Kč); (srpen 2019)*

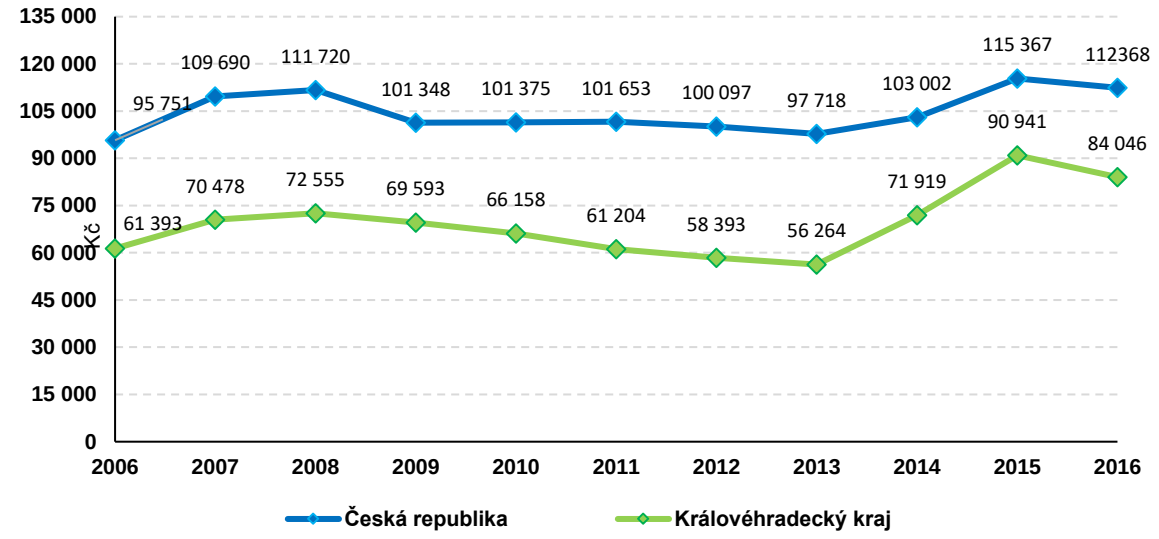

Zdroj: ČSÚ

Struktura ekonomické sféry

Největší tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosahovala v Královéhradeckém kraji tradičně silná odvětví. V roce 2016 se kumulativně podílel krajský průmysl na tržbách ČR ze 4,4 % (pátá nejslabší pozice v mezikrajském srovnání). V mezikrajském srovnání podílu na tržbách odvětví ČR, Královéhradecký kraj dosahoval průměrně nejvyššího podílu v textilním průmyslu (29,4 %) a vysokých podílů ve výrobě kovových konstrukcí a kovodělných zařízení (7,5 %), výrobě počítačů,

[1] Údaje za ukazatel Tvorba hrubého fixního kapitálu byla dostupná pouze do roku 2016

elektronických a optických přístrojů (6,8 %). Největší tržby firem, s více než 100 zaměstnanci, byly v rámci kraje v odvětví výroba motorových vozidel (9,9 %), výroba pryžových a plastových výrobků (7,6 %), výroba kovových konstrukcí a kovodělných zařízení (7,5 %), výroba textilií (6,5 %), elektrických zařízení (6,1 %), výroba strojů (4,9 %) a potravinářských výrobků (4,5 %).

Co do vlastnické struktury, mají vyšší výkony podniky pod zahraniční kontrolou než domácí subjekty. V roce 2016 dosahovaly podniky pod zahraniční kontrolou skoro dvojnásobné produktivity práce (vyjádřené vytvořenou přidanou hodnotou na zaměstnance) a více než dvojnásobné výkony na zaměstnance. Oproti tomu domácí podniky vykazovaly v období 2009-2016 vyšší podíl přidané hodnoty na výkonech než podniky pod zahraniční kontrolou, což odpovídá znalostně náročnější výrobě.

Růst ekonomiky ČR a potažmo také Královéhradeckého kraje byl v minulosti do velké míry tažen přílivem přímých zahraničních investic (motivace v podobě výhodné lokace, levné pracovní síly a přímého vstupu na trh EU přes ČR). Přímé zahraniční investice dosahovaly v roce 2016 hodnoty přes 58 mld. Kč (průměrně devátá pozice v mezikrajském srovnání); s rostoucím trendem v posledním roce, po třech letech stagnace. Největší měrou byly alokovány do okresu Jičín (od roku 2010 se podílel na polovině objemu krajských přímých zahraničních investic). V Jičíně je plně využívaná/zasídlená průmyslová zóna, skládající se ze tří větších celků s trvalým zájmem investorů o realizace aktivit. Druhým okresem v pořadí byl Hradec Králové. Na objemu všech přímých zahraničních investic v kraji se další okresy od 2010 podílely takto: Hradec Králové (24,4 %), Náchod (7 %), Trutnov (6,9 %) a Rychnov nad Kněžnou (6,8 %.).

Podnikatelská aktivita

V posledních třech sledovaných letech (období 2015-2017) vzrostl počet registrovaných subjektů v Královéhradeckém kraji (se zjištěnou ekonomickou aktivitou) nejvíce v kategorii N – administrativní a podpůrné činnosti (+19,2 %), J – informační a komunikační technologie (+16,2 %), a M - profesní, vědecké a technické činnosti (+9,0 %). Naopak největší pokles počtu subjektu byl zaznamenán v odvětví K – Peněžnictví a pojišťovnictví (-78,1 %), L - Činnosti v oblasti nemovitostí (-6,0 %) a F – Stavebnictví (-1,7 %).

Tabulka 2 Registrované subjekty se zjištěnou aktivitou v Královéhradeckém kraji v období 2015-2017 (srpen 2019[2])

CZ – NACE	2015	2016	2017	Změna 2017/2015 (%)	Podíl 2017 (%)
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	5 169	5 332	5 493	6,3	8,3
B–E Průmysl celkem	11 368	11 400	11 673	2,7	17,7
F Stavebnictví	10 210	9 883	10 041	-1,7	15,2
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	13 329	13 342	13 968	4,8	21,2
H Doprava a skladování	1 864	1 873	1 934	3,8	2,9
I Ubytování, stravování a pohostinství	4 327	4 203	4 373	1,1	6,6
J Informační a komunikační činnosti	1 168	1 212	1 357	16,2	2,1
K Peněžnictví a pojišťovnictví	2 334	2 107	512	-78,1	0,8
L Činnosti v oblasti nemovitostí	1 874	1 550	1 762	-6,0	2,7

[2] Údaje za počet registrovaných subjektů se zjištěnou aktivitou byly dostupné pouze do roku 2017

M Profesní, vědecké a technické činnosti	7 985	8 096	8 704	9,0	13,2
N Administrativní a podpůrné činnosti	865	907	1 031	19,2	1,6
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	672	703	721	7,3	1,1
P Vzdělávání	1 361	1 343	1 376	1,1	2,1
Q Zdravotní a sociální péče	1 460	1 461	1 459	-0,1	2,2
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 503	1 488	1 635	8,8	2,5

Zdroj: ČSÚ

Míra podnikatelské aktivity (vyjádřená jako počet podnikajících fyzických osob na 1 000 obyvatel) v Královéhradeckém kraji měla ve sledovaném období 2010–2016 rostoucí trend nad průměrem ČR. V mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší hodnota (včetně hl. m. Prahy). Hodnota sledovaného ukazatele se zvýšila o 10,92 podnikajících fyzických osob na 1 000 obyvatel. Průměrný nárůst za sledované období v rámci celé ČR byl při tom 7,89 podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel.

Z hlediska všech krajů v České republice se jedná o 4. největší nárůst podnikatelské aktivity fyzických osob na 1 000 obyvatel (včetně hl. m. Prahy). Během sledovaného období nezaznamenal Královéhradecký kraj ani v jednom roce pokles či stagnaci tohoto růstu. V porovnání stavu v roce 2010 a 2016 jsou před Královéhradeckým krajem pouze Kraj Pardubický, Hl. m. Praha a Kraj Vysočina.

Čistý disponibilní důchod domácností Královéhradeckého kraje je v porovnání s ostatními kraji vyšší. Ve sledovaném období 2008–2016 se pohyboval těsně pod průměrem ČR (97,1 %, což odpovídá páté nejlepší pozici) a měl mírně rostoucí trend. Čistý disponibilní důchod domácností představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních aktiv a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv.

Z hlediska míry podnikatelské aktivity v jednotlivých ORP v Královéhradeckém kraji je pozitivní, že většina z nich zaznamenala ve sledovaném období nárůst (s výjimkou ORP Hořice a Dobruška). Na prvních třech příčkách v roce 2017 se nachází ORP Nová Paka, Hořice a Vrchlabí. Nejnižších hodnot dosáhla ORP Broumov, Dobruška a Rychnov nad Kněžnou. ORP Broumov je z hlediska všech indikátorů hodnoceno jako hospodářsky slabý region, tedy i tento indikátor dokumentuje tento stav. V ORP Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí je příčinou existence průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou. Díky existenci této průmyslové zóny je na pracovním trhu velká nabídka pracovních míst, která nestačí být uspokojována z místních zdrojů. Tato situace se netýká pouze oborů podnikání, kterými se zabývají podniky přímo v zóně, ale i jejich subdodavatelů a sektoru služeb v daných ORP.

Tabulka 3 Míra podnikatelské aktivity (počet podnikajících fyzických osob na 1 000 ob.) v období 2010-2017 (srpen 2019[3])

ORP	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nová Paka	192,45	199,03	203,68	209,88	212,49	216,61	216,98	219,20
Hořice	206,55	213,97	213,51	215,90	216,24	217,94	219,48	217,78
Vrchlabí	213,12	214,12	214,04	213,95	214,52	216,16	215,45	216,33
Nový Bydžov	183,04	188,65	192,26	196,35	199,68	205,18	209,30	211,69

[3] Údaje za ukazatel Počet podnikajících fyzických osob byly dostupné pouze do roku 2017

ORP	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náchod	191,95	194,84	196,50	199,12	202,61	207,15	209,61	211,35
Hradec Králové	196,17	200,27	199,65	201,34	202,24	202,83	203,91	204,34
Královéhradecký	189,54	192,97	193,68	195,82	197,40	199,20	200,47	201,32
Nové Město nad Metují	197,52	197,79	196,51	197,35	200,84	198,44	197,70	199,62
Dvůr Králové nad Labem	190,16	192,99	195,53	199,31	196,69	197,52	197,97	199,33
Jaroměř	174,50	178,31	179,05	183,39	187,40	189,73	192,37	195,96
Jičín	181,96	186,23	188,26	191,61	193,25	194,93	195,62	195,71
Trutnov	186,96	189,15	189,87	189,99	191,26	193,18	194,11	195,40
Kostelec nad Orlicí	180,55	184,77	181,87	186,19	189,13	190,64	192,30	193,28
Dobruška	175,02	178,94	181,79	187,76	190,75	192,09	194,75	191,30
Rychnov nad Kněžnou	182,15	183,24	184,05	184,91	186,23	187,96	189,39	190,95
Broumov	156,46	159,40	162,12	159,22	160,12	162,62	163,24	163,68

Zdroj: ČSÚ

***Tabulka 4** Ekonomické subjekty se sídlem nebo provozovnou v Královéhradeckém kraji s více než 500 zaměstnanci (září 2019)*

Název subjektu	Kategorie počtu zaměstnanců	Hlavní obor činnosti (CZ – NACE)
Continental Automotive Czech Republic s.r.o.	10 000 a více zaměstnanců	Výroba měřicích, zkušebních a navigačních přístrojů
Continental Powertrain Czech Republic s.r.o.	5 000 – 9 999 zaměstnanců	Výroba pryžových a plastových výrobků
Fakultní nemocnice Hradec Králové	5 000–9 999 zaměstnanců	Ústavní zdravotní péče
Lesy České republiky, s.p.	3 000 – 3 999 zaměstnanců	Těžba dřeva
JUTA a.s.	2 000 - 2 499 zaměstnanců	Výroba ostatních technických a průmyslových textilií
ARROW International CR, a. s.	1 500 - 1 999 zaměstnanců	Výroba lékařských a dentálních nástrojů a potřeb
Marius Pedersen a.s.	1 500 - 1 999 zaměstnanců	Shromažďování a sběr odpadů, kromě nebezpečných
Trelleborg Bohemia, a.s.	1 500 - 1 999 zaměstnanců	Výroba ostatních pryžových výrobků
C.S.CARGO a.s.	1 000 - 1 499 zaměstnanců	Silniční nákladní doprava
Oblastní nemocnice Náchod a.s.	1 000 – 1 499 zaměstnanců	Ústavní zdravotní péče
RONAL CR, s.r.o.	1 000 – 1 499 zaměstnanců	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla
Tyco Electronics EC Trutnov s.r.o.	1 000 - 1 499 zaměstnanců	Výroba elektrických rozvodných a kontrolních zařízení
AKWEL RUDNIK CZECH REPUBLIC a.s.	500 - 999 zaměstnanců	Výroba ostatních pryžových výrobků
Ammann Czech Republic a.s.	500–999 zaměstnanců	Výroba strojů pro těžbu, dobývání a stavebnictví
ANTOLIN LIBAN, s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro

Název subjektu	Kategorie počtu zaměstnanců	Hlavní obor činnosti (CZ – NACE)
		motorová vozidla
Ardagh Metal Packaging Czech Republic s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba drobných kovových obalů
ARGO-HYTOS s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba hydraulických a pneumatických zařízení
ASSA ABLOY Czech & Slovakia s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba zámků a kování
ATAS elektromotory Náchod a.s.	500–999 zaměstnanců	Výroba elektrických motorů, generátorů a transformátorů
Datwyler Sealing Technologies CZ s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních pryžových výrobků
ESAB CZ, s.r.o., člen koncernu	500–999 zaměstnanců	Tažení ocelového drátu za studena
Federal-Mogul Friction Products a.s.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků j. n.
HRONOVSKÝ s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla
KARSIT HOLDING, s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla
Královéhradecký kraj	500–999 zaměstnanců	Všeobecné činnosti veřejné správy
Oblastní nemocnice Jičín a.s.	500- 999 zaměstnanců	Ústavní zdravotní péče
Oblastní nemocnice Trutnov a.s.	500–999 zaměstnanců	Ústavní zdravotní péče
Povodí Labe, státní podnik	500–999 zaměstnanců	Shromažďování, úprava a rozvod vody
Saar Gummi Czech s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních pryžových výrobků
Simoldes Plasticos Czech s.r.o.	500–999 zaměstnanců	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla
Statutární město Hradec Králové	500–999 zaměstnanců	Všeobecné činnosti veřejné správy
Univerzita Hradec Králové	500–999 zaměstnanců	Terciární vzdělávání
VEBA, textilní závody a.s.	500–999 zaměstnanců	Tkaní textilií

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce

V rámci největších (nad 500 zaměstnanců) průmyslových (CZ-NACE B-E) podniků (k 2. 9. 2019 je těchto subjektů z celkových 33 podniků) 24, které mají v Královéhradeckém kraji sídlo nebo provozovnu, jsou nejvíce zastoupeny subjekty z automobilového průmyslu (5 tj. 21 %) se silně navázaným sektorem výroby pryžových a plastových výrobků (5 tj. 21 %). Silněji je zastoupena i výroba kovů a kovových/nekovových výrobků (12,5 %), a dále výroba elektrických zařízení, textilní průmysl a výroba strojů.

Zahraniční investice v Královéhradeckém kraji

Objem přímých zahraničních investic v kraji od roku 2005 výrazně narostl, ovšem tempo růstu se v posledních letech velmi zpomalilo. V relativním mezikrajském srovnání kraj svou investiční atraktivitu ztrácí, průměrně je na 9. pozici. Investiční a reinvestiční aktivita v regionu je realizována především v automobilovém průmyslu, textilním průmyslu, ICT a energetice.

Tabulka 5 Přímé zahraniční investice v krajích ČR (2007–2017, celkem v mld. Kč), (srpen 2019[4])

kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Praha	1 049,10	1 169,60	1 185,30	1 254,70	1 256,80	1 385,30	1 426,20	1 512,00	1 656,20	1 785,70	2 048,00
Středočeský	231,30	231,80	273,90	247,60	254,70	303,40	324,90	330,10	311,20	287,90	263,20
Moravskoslezský	164,50	162,60	172,70	167,20	173,00	186,60	178,60	189,30	202,70	205,30	212,90
Jihomoravský	83,40	98,80	133,50	156,30	159,60	167,70	183,60	156,90	130,40	148,80	155,40
Plzeňský	59,20	60,50	71,40	74,90	74,40	72,80	68,50	91,20	99,30	95,40	91,70
Jihočeský	71,10	79,50	83,10	84,60	88,90	88,10	89,90	91,30	92,40	98,90	97,30
Ústecký	104,80	103,90	103,90	104,30	87,10	83,70	90,00	82,60	74,60	81,00	80,70
Zlínský	36,80	38,40	39,50	48,60	49,90	49,10	51,40	54,80	60,10	64,80	67,30
Královéhradecký	30,00	31,50	36,10	48,80	47,60	54,40	52,00	53,30	57,60	56,00	61,80
Vysočina	63,80	53,40	58,30	52,50	49,80	50,50	50,70	52,20	55,70	58,40	59,50
Liberecký	52,70	60,60	58,40	62,40	58,60	61,30	63,30	59,30	50,40	55,70	60,80
Olomoucký	27,10	32,20	33,40	30,50	31,00	32,40	34,70	39,60	44,50	47,40	47,30
Pardubický	40,40	46,70	39,50	56,20	52,90	49,80	35,20	40,30	37,90	43,50	49,30
Karlovarský	17,90	20,00	22,20	21,00	19,70	15,80	19,70	21,80	21,90	23,10	26,30
ČR celkem	2 032,10	2 189,50	2 311,20	2 409,60	2 404,20	2 600,90	2 668,70	2 774,60	2 895,00	3 124,20	3 321,30

Zdroj: ČNB

Podle údajů ČNB je možné sledovat i vývoj zahraničních investic v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje. Velmi progresivní je vývoj míry investic v okrese Jičín. Od roku 2005 míra investic držela konstantní úroveň, ale v roce 2010 došlo k výraznému nárůstu, který pokračoval až do konce sledovaného období. V roce 2017 objem investic v okrese Jičín přesahoval objem investic okresu Hradec Králové (druhý v pořadí) o 139 %. Od roku 2010 zahraniční investice v okrese Jičín tvoří přes polovinu všech zahraničních investic v Královéhradeckém kraji. To je zapříčiněno rozvojem průmyslové zóny v Jičíně skládající se ze tří větších územních celků.

Tabulka 6 Přímé zahraniční investice v Královéhradeckém kraji dle okresů (srpen 2019)

Královéhradecký kraj	Celkem v mil. Kč										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem	29 982,3	31 488,0	36 086,1	48 788,7	47 619,8	54 404,9	52 047,9	53 338,5	57 635,8	55 975,0	61 832,90
Nezařazeno			1 400,8	1 934,8			2 280,2	2 119,7	2 029,1	0,0	2 260,60
Hradec Králové	9 337,2	10 020,9	13 176,2	12 247,2	13 673,5	14 341,2	14 490,5	10 158,2	11 755,3	12 651,9	13 321,90
Jičín	7 663,1	6 747,8	6 357,7	22 988,5	22 990,2	28 909,4	25 466,2	29 338,2	31 192,5	29 990,4	31 851,10
Náchod	3 945,8	4 231,8	4 105,9	3 961,1	3 444,1	4 227,3	3 944,2	5 261,1	5 243,2	4 858,6	5 494,20
Rychnov nad Kněžnou	5 172,2	5 073,2	5 364,9	4 057,7	3 498,0	3 322,0	2 580,5	3 137,6	4 260,0	4 056,3	4 546,30
Trutnov	3 864,0	5 414,3	5 680,5	3 599,6	4 014,1	3 605,0	3 286,3	3 323,8	3 155,7	4 417,8	4 358,90

Zdroj: ČNB

[4] Údaje za přímé zahraniční investice v krajích ČR včetně členění dle okresů byly dostupné pouze do roku 2017

Struktura pracovní síly, zaměstnanost, nezaměstnanost

I přes mírný růst ekonomické aktivity obyvatelstva staršího 15 let v posledních pěti letech patří Královéhradecký kraj k regionům s nižší mírou ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 15+[5] a dlouhodobě se pohybuje pod průměrem Česka a v korelaci se stárnutím obyvatel kraje bude pravděpodobně tento trend přetrvávat. Podíl ekonomicky aktivní populace v Královéhradeckém kraji je 8. nejvyšší ve srovnání se zbylými kraji ČR (v roce 2017 se jednalo o 50,5 % z celkového počtu obyvatel), trhu práce se tedy účastní zhruba polovina obyvatelstva.

Obrázek 1 Ekonomická aktivita obyvatel podle krajů v roce 2017 (4. čtvrtletí)

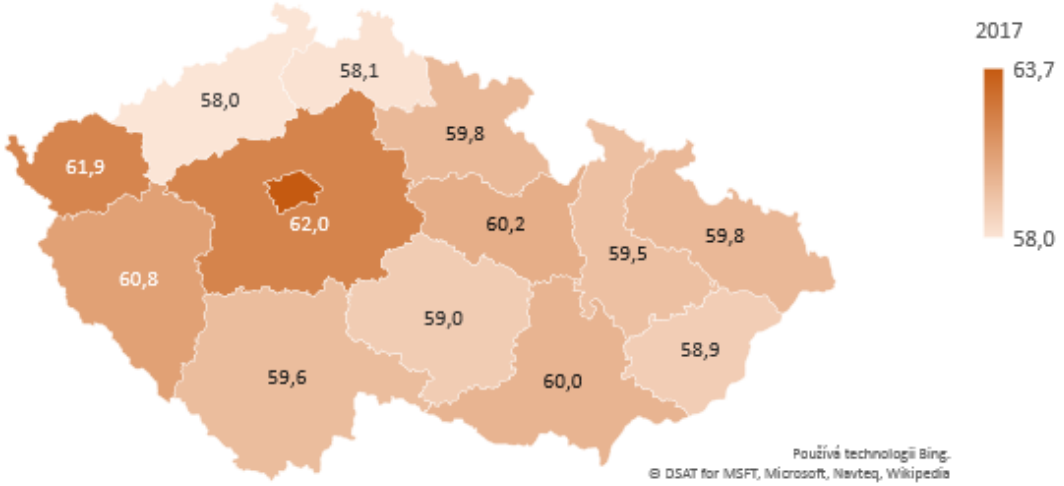

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

Z hlediska míry zaměstnanosti[6] je situace v kraji v porovnání s ostatními regiony Česka mírně příznivější. Vzhledem k dlouhodobě pozitivnímu vývoji nezaměstnanosti, je v kraji relativně vyšší míra zaměstnanosti (z republikového pohledu) - celkový počet osob nad 15 let věku zaměstnaných představoval ve čtvrtém čtvrtletí roku 2017 58,6 % (což téměř odpovídá průměru Česka 58,9 %).

V průběhu posledních deseti let došlo ke změně věkové struktury pracovní síly. K největšímu poklesu došlo u věkové skupiny 15–29 let, a naopak k výraznému nárůstu došlo u věkové kategorie nad 60 let věku. Změna věkové struktury a změny míry ekonomické aktivity jsou vzájemně provázány. Výrazný pokles míry ekonomické aktivity mladých lidí ve věku 15–24 let souvisí s prodlužováním doby vzdělávání (snaha o dosažení co nejvyššího vzdělání) a oddalování vstupu mladé generace na trh práce, což snižuje jejich míru ekonomické aktivity. Naopak na druhé straně věkové skladby u věkové kategorie 60+ let jsou patrné faktory jako stárnutí populace, růst počtu osob ve starobním důchodu, ale také nárůst ekonomické aktivity starších věkových ročníků v souvislosti s posouváním hranice odchodu do důchodu.

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojena se vzdělanostní strukturou obyvatelstva. Výhodou Královéhradeckého kraje je poměrně nízký podíl zaměstnaných se základním vzděláním, a naopak poměrně vysoká míra zaměstnanosti s vysokoškolským vzděláním.

[5] Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob 15letých a starších.

[6] Míra zaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších.

Nejvíce zaměstnanců pracuje v sekci zpracovatelského průmyslu (31,4 %), v sekci velkoobchod a maloobchod (12,4 %) a veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení (7,3 %) a ve zdravotní a sociální péči (7,2 %). Podíl zaměstnanců v profesních, vědeckých a technických činnostech byl v kraji 3. nejvyšší v mezikrajském srovnání, stále je však pod průměrem Česka. V kraji je vysoký podíl specialistů (13,7 %, 4. v mezikrajském srovnání) a technických a odborných pracovníků (18,8 %, 2. v mezikrajském srovnání) na celkovém počtu zaměstnanců a pozitivem je, že obě skupiny pracovníků nadále progresivně rostou. Z hlediska podrobného oborového rozložení pracovní síly je pozitivní vysoká zaměstnanost v progresivních oborech (vzdělávání, výroba elektronických a optických přístrojů a zařízení, výroba motorových vozidel, výroba elektrických zařízení, strojírenství, výroba textilií, zdravotnictví a gumárensko-plastikářský sektor). Naopak přetrvávající nízká zaměstnanost ve znalostně náročných oborech může mít negativní vliv na udržení konkurenceschopnosti. Vysoký lokalizační kvocient tržeb a zaměstnanosti odvětví, který poukazuje na významnou koncentraci daného oboru v kraji, vykazují odvětví lesnictví a těžba dřeva, výroba elektronických a optických přístrojů a zařízení, výroba textilií, výroba pryžových a plastových výrobků a ostatní zpracovatelský průmysl.

***Graf 2** Podíl jednotlivých odvětví na celkové zaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v roce 2016*

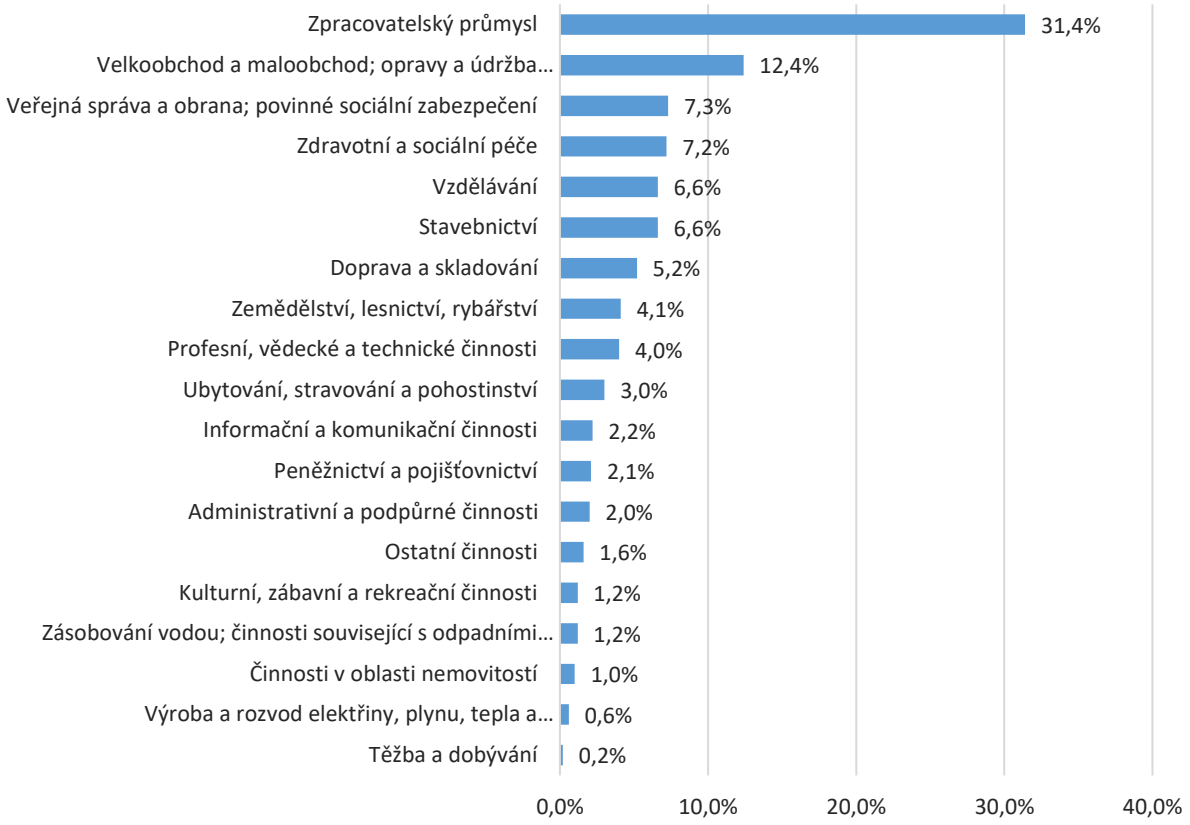

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

Strukturálním problémem kraje je pokračující nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou kvalifikovaných pracovních sil. Zaměstnavatelé velmi obtížně hledají pracovníky s odpovídající kvalifikací, kteří by byli ochotni za nabízených podmínek a v příslušné lokalitě nastoupit do zaměstnání. V současnosti se projevuje v ČR největší nedostatek pracovníků s kvalifikací ve strojírenských a elektrotechnických oborech a v některých dalších, převážně řemeslných a technických oborech. Podobná situace s nedostatkem pracovních sil existuje také mimo technické obory (např. ve zdravotnictví nebo sociálních službách).

Úroveň průměrné mzdy je v mezikrajském srovnání bohužel vyšší v odborně méně náročných oborech a nižší v náročnějších povoláních, což vede k odlivu odborných pracovníků z kraje za vyšší mzdou. Celkově je průměrná měsíční mzda v Královéhradeckém kraji nižší, než je republikový průměr (6. nejnižší v mezikrajském srovnání).

Graf 3 Srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy v jednotlivých kraji ČR– rok 2018

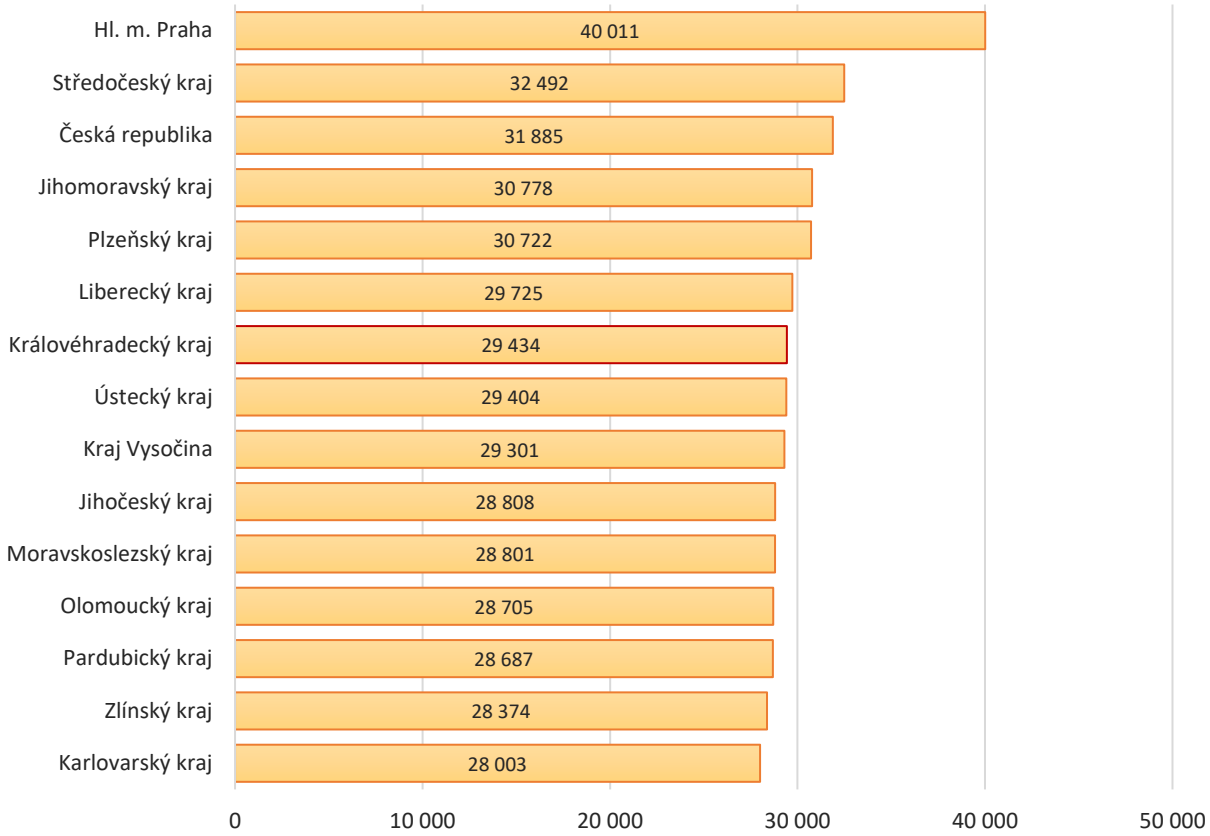

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

Královéhradecký kraj patří mezi kraje s dlouhodobě podprůměrnou mírou nezaměstnanosti a s výraznějšími rozdíly uvnitř kraje. Dle hodnoty obecné míry nezaměstnanosti v roce 2017 (3 %) zaujímal Královéhradecký kraj třetí nejlepší pozici, a tento klesající trend stále pokračuje (duben 2018 = míra nezaměstnanosti Královéhradeckého kraje 2,24 %). V důsledku tohoto pozitivního vývoje však začíná trh práce v kraji vykazovat poměrně vyčerpání. Nabídka pracovních míst převyšuje již poptávku ze strany zájemců o zaměstnání. Na konci roku 2017 připadalo na 1 volné pracovní místo v kraji v průměru 1,09 uchazeče a celkový počet volných pracovních míst byl výrazně vyšší než v roce 2008.

Relativně pozitivní trend vývoje nezaměstnanosti v kraji je však zároveň problémem pro zaměstnavatele v regionu. Zaměstnavatelé, kteří pro své provozy poptávají pracovní sílu přímo v kraji, ji získávají velmi obtížně. Nejvíce volných míst je v současnosti nabízeno v technických oborech. Dle dostupných údajů z MPSV mají zaměstnavatelé zájem především o pomocné pracovníky v oblasti těžby, stavebnictví, výroby a dopravy, řemeslníky a kvalifikované pracovníky na stavbách, opraváře, pracovníky ve strojírenství, obsluhy strojů a zařízení a montéry.

Roste také zájem o pracovníky ve službách – všeobecné administrativní pracovníky, pracovníky v oblasti prodeje, pracovníky v oblasti sociálních a zdravotních služeb, řidiče a obsluhu pojízdných zařízení nebo uklízeče a pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy.

Obrázek 2 Porovnání míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích v roce 2008 a 2018 (roční průměry)

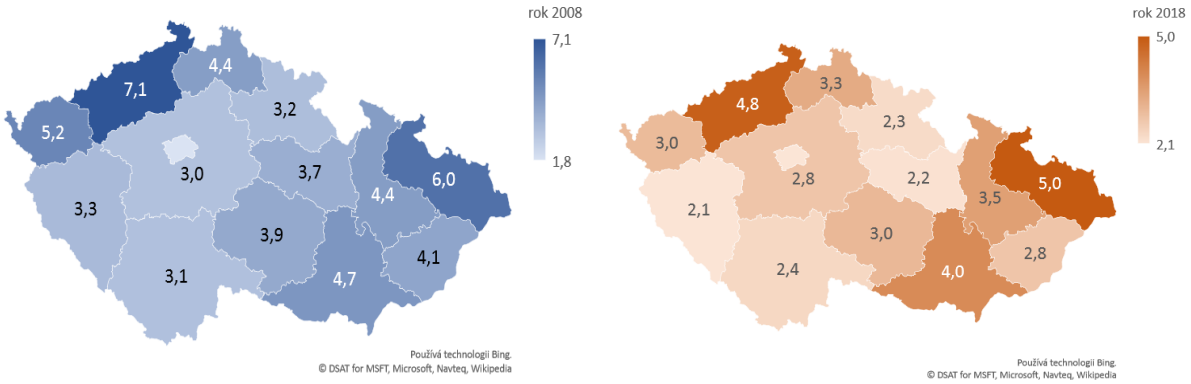

Zdroj: Integrovaný portál MPSV

Struktura uchazečů o zaměstnání

Na dobře fungujícím trhu práce je stabilně určité procento osob bez zaměstnání, a to z důvodu přirozené změny zaměstnání apod., přičemž se dá očekávat, že tito lidé v poměrně krátké době nové zaměstnání najdou. Z pohledu délky evidence uchazečů o zaměstnání se vlivem pozitivního ekonomického vývoje snižuje v kraji v absolutních číslech počet uchazečů ve všech kategoriích. V kraji dochází vlivem široké nabídky pracovních míst k rychlému umístění krátkodobě, případně i dlouhodobě, nezaměstnaných uchazečů zpět na trh práce. Osoby, které přijdou o zaměstnání nebo se rozhodnou změnit své pracovní uplatnění, většinou setrvávají v evidenci úřadu práce pouze velmi krátkou dobu.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku v Královéhradeckém kraji nevykazuje v čase významnější změny. Ačkoliv se celkový počet uchazečů ve sledovaném období poměrně výrazně měnil, jejich věková struktura zůstává stabilní a je velmi podobná situaci na národní úrovni. Nedochází zde tedy k akceleraci problémů s nezaměstnaností uchazečů ve vyšším věku nebo naopak mladých osob a absolventů, jako v některých jiných oblastech Česka.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich nejvyššího dokončeného vzdělání vykazuje v Královéhradeckém kraji v čase pouze velmi malé změny a je téměř totožná s průměrnými hodnotami za celé Česko. Největší podíl tvoří osoby se středoškolským vzděláním bez maturity, ale i jejich podíl se však za poslední čtyři roky snížil.

Mezi specifické skupiny uchazečů o zaměstnání lze v kraji zařadit dvě skupiny – absolventi a osoby se zdravotním postižením. Podíl nezaměstnaných absolventů je i přes pozitivní vývoj na trhu práce stále mírně vyšší (7,0 %)[7] než průměr ČR (5,1 %)[8]. Důvodem vyšší nezaměstnanosti absolventů mohou být jednak chybějící pracovní zkušenosti a pracovní návyky a také nedostatečná orientace na trhu práce.

[7] Údaj k 30. 9. 2018

[8] Údaj k 30. 9. 2018

V předchozích letech zaměstnavatelé preferovali především uchazeče o zaměstnání s praxí a předchozími pracovními zkušenostmi. Tato situace se však vlivem vyčerpanosti regionálního trhu práce mění.

Podíl nezaměstnaných osob se zdravotním postižením je v regionu také vyšší (21,9 %[9]) než podíl nezaměstnaných OZP v celé ČR (18,2 %[5]). Toto číslo je navíc významně zkreslené faktem, že mnoho OZP se do evidence Úřadu práce vůbec nedostane. Kombinace zdravotního postižení, absence zkušeností, pracovních návyků a nízké kvalifikace tvoří zásadní bariéru pro vstup na trh práce, bez ohledu na celkovou výši nezaměstnanosti a aktuální situaci na trhu práce.

Podíl nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji se liší v rámci jednotlivých okresů. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla v okrese Rychnov nad Kněžnou (1,4 %), a naopak nejvyšší v okrese Náchod (3,4 %). I tak je ale míra nezaměstnanosti v kraji dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem a v některých regionech dosahuje úrovně plné zaměstnanosti. Vyčerpanost lokálního trhu práce je velmi zřetelná ve SO ORP Rychnov nad Kněžnou, kde vlivem výrazného rozvoje průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou je nedostatek kvalifikované pracovní síly napříč všemi obory. Obdobně je na tom také SO ORP Kostelec nad Orlicí, SO ORP Dobruška, SO ORP Jičín a SO ORP Vrchlabí. Naopak v periferních územích na okrajích administrativních hranic některých ORP jsou obce, kde se podíl nezaměstnaných pohybuje v rozmezí 4-6 %, nebo dokonce nad 9 % (obec Stanovice). Jedná se o obce zejména ve SO ORP Broumov a SO ORP Dvůr Králové n. L., kde dochází ke kumulaci různých faktorů, které ovlivňují rozvoj území – dopravní dostupnost, struktura obyvatelstva, nabídka pracovních míst a další.

Graf 4 Situace na trhu práce ve SO ORP v Královéhradeckém kraji (k 31.12. 2018)

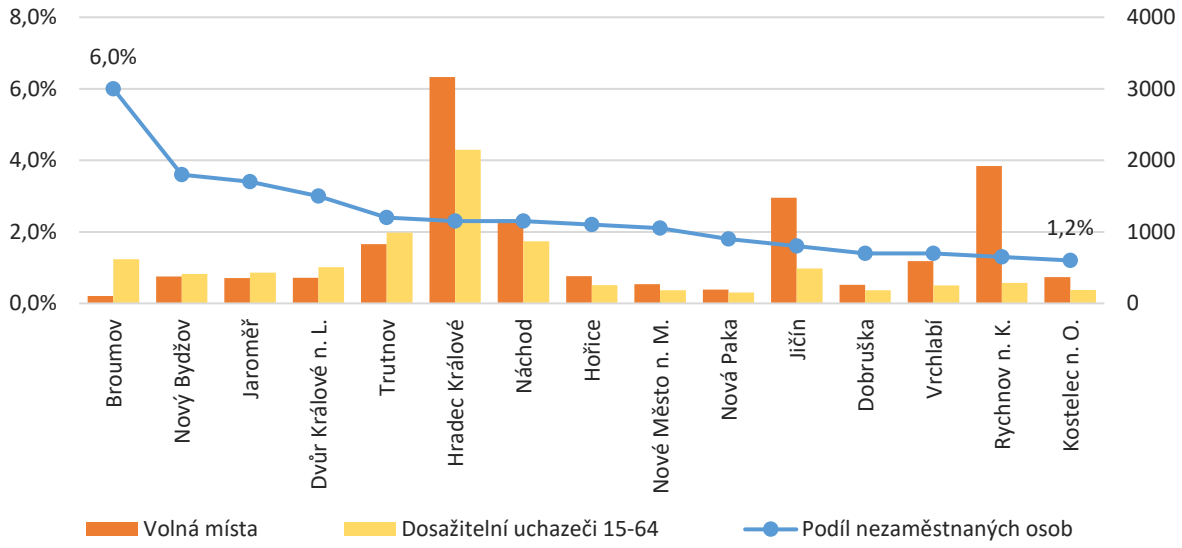

Zdroj: MPSV, Úřad práce ČR

Jedním z řešení tohoto nedostatku pracovní síly je využívání zaměstnávání osob ze zahraničí, a to jak občanů EU, tak i o občanů z třetích zemí. Z hlediska struktury cizinců podle zemí a skupin zemí původu jednoznačně převládají zaměstnanci ze zemí Evropské unie, kteří se na celkovém počtu zaměstnanců podílejí 77 %. Zbytek tvoří občané třetích zemí, státní příslušníci ostatních zemí EHS tvoří pouze jednotky případů.

[9] Údaj k 30. 12. 2018

Nejvíce jsou v kraji zastoupeni zaměstnaní cizinci z Polska, dále občané Slovenska a třetí nejvýznamnější skupinou zaměstnaných cizinců a první skupinou občanů ze třetích zemí jsou občané Ukrajiny. Z dalších zemí EU pracují v ČR zejména občané Rumunska, Maďarska a Bulharska. Státní příslušníci všech těchto zemí vykonávají zejména méně kvalifikované práce, a to pomocní dělníci ve výrobě, obsluha strojů a zařízení, montážní dělníci. Integrace zahraničních pracovníků v Královéhradeckém kraji je poměrně aktuálním tématem. S rozvojem průmyslových zón se počet těchto pracovníků zvyšuje, do kraje přicházejí zejména jednotlivci. Z pohledu rozvoje kraje by bylo pro kraj přínosné, aby přicházely spíše celé rodiny a v území se usazovaly. Problematika relokace zahraničních pracovníků a studentů, případně pracovníků z regionů České republiky s vyšší nezaměstnaností není zatím aktivně a koncepčně řešena.

Z pohledu budoucnosti regionální ekonomiky bude záležet na dalším ekonomickém vývoji a do struktury uchazečů se také může promítnout zvyšující se podíl automatizace ve zpracovatelském průmyslu (Průmysl 4.0).

Graf 5 Vývoj počtu zaměstnaných cizinců na území Královéhradeckého kraje a index změny (2008–2017, rok 2008 = 100 %)

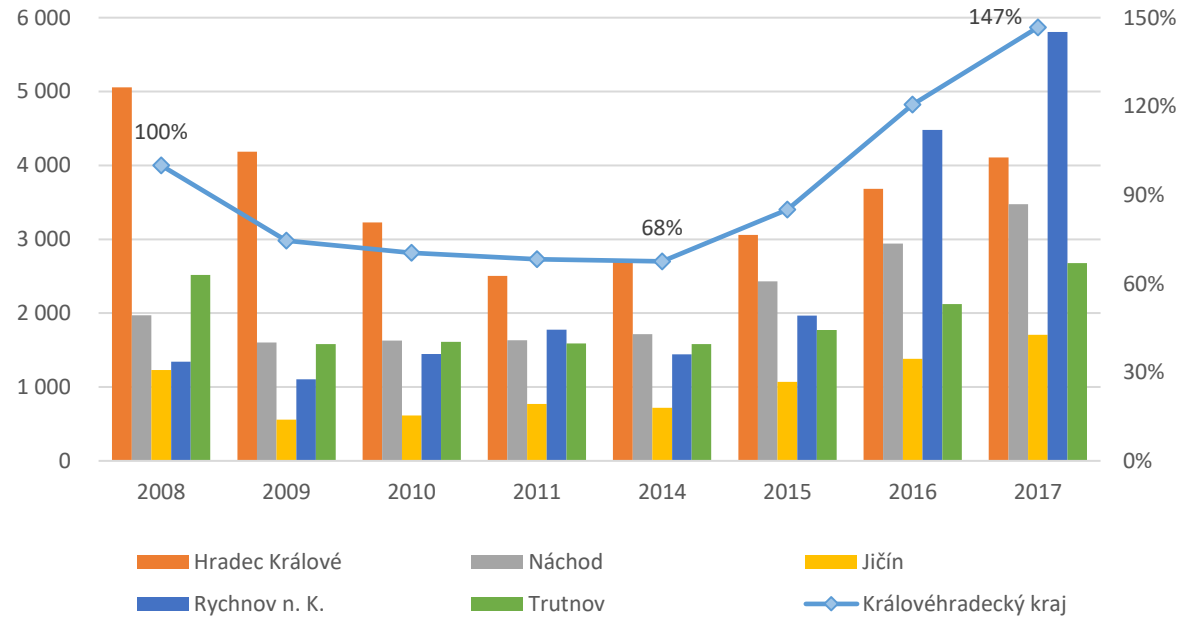

Poznámka: za rok 2012 a 2013 nejsou údaje o počtu zaměstnaných cizinců k dispozici
Zdroj: MPSV – Zaměstnávání cizích státních příslušníků, vlastní výpočty

Vzdělávání

Královéhradecký kraj patří v porovnání s ostatními kraji Česka k regionům s průměrnou úrovní vzdělanosti obyvatel. Vzdělanostní struktura obyvatel se trvale zlepšuje, ale stále ještě nedosahuje průměru Česka. Polovinu populace starší 15 let (52,4 %) tvoří lidé s maximálním dosaženým vzděláním základním nebo středním bez maturity. Nad průměrem ČR se kraj pohybuje pouze u podílu osob se středním vzděláním s maturitou. Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním v kraji roste obdobným tempem jako v ostatních regionech.

Hlavním problémem je pouze nerovnoměrnost vzdělanostní struktury obyvatel v krajském centru a ve venkovských a periferních oblastech kraje, kde tato území vykazují výrazně nižší úroveň

vzdělanosti. Při porovnávání údajů[10] o vzdělanosti dle velikostních kategorií obcí lze pozorovat nejméně příznivou situaci v obcích pod 5 tisíc obyvatel. Směrem od velkých obcí k malým dochází k rovnoměrnému poklesu vzdělanosti obyvatel starších 15 let. Z pohledu vzdělanostní struktury je nejméně příznivá situace na Broumovsku, kde žijí téměř dvě třetiny obyvatel se vzděláním středním bez maturity a nižším. Obdobně nepříznivou vzdělanostní strukturu vykazuje ORP Nový Bydžov se třemi pětinami obyvatelstva nad 15 let s maximálně středním vzděláním bez maturity a nižším. Naopak nejpříznivější vzdělanostní struktura obyvatelstva nad 15 let je v zázemí krajského centra – ORP Hradec Králové, kde více jak polovina obyvatelstva má úplné střední vzdělání s maturitou a vyšší.

Graf 6 Porovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ve věku 15 a více let v krajích ČR (2017)

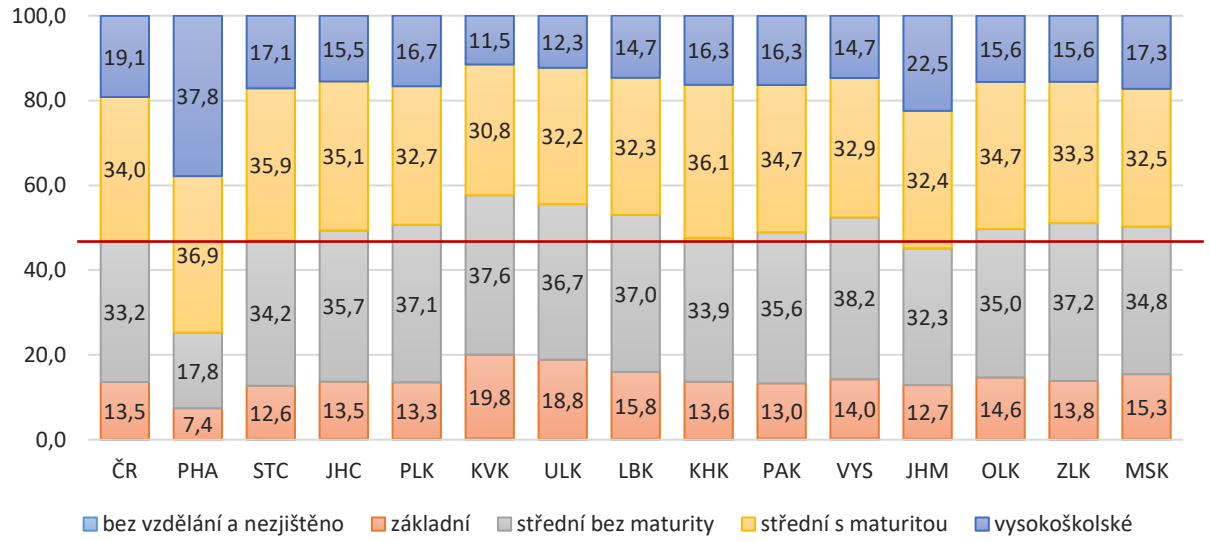

Zdroj: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – rok 2017, vlastní zpracování

Z celokrajského hlediska je nabídka předškolního a základního vzdělání v kraji dostatečná. Postupně klesá počet dětí v mateřských školách a mírně stoupá počet dětí na základních školách. Tento pozitivní trend se však v následujících letech změní. Na základě demografického vývoje lze očekávat postupný obrat. Počet dětí nastupujících do prvních tříd se bude stabilizovat, postupem času začne mírně klesat a dočasně poroste počet žáků na druhém stupni. Budoucí změny počtu žáků by měly být v rámci jednotlivých škol organizačně řešitelné, neboť celková kapacita základních škol v Královéhradeckém kraji by měla být dostačující. Lze však očekávat místní odlišnosti, a to jak v pozitivním, tak negativním smyslu související s celkovým rozvojem daného území. Optimalizací mateřských a základních škol budou v budoucnu ohroženy zejména venkovské a periferní regiony. Zvýšený zájem o předškolní a základní vzdělání bude spíše lokální záležitostí spojenou buď s kvalitou nabízeného vzdělání či s intenzivnějším rozvojem některých území. Krátkodobě lze ještě očekávat zvýšený zájem ve větších městech ve vazbě na intenzivnější bytovou výstavbu.

Například plánovaný rozvoj bydlení v zázemí průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov n. K. může vlivem usazování mladých rodin přinést problémy s kapacitou mateřských a základních škol.

[10] Z regionálního hlediska lze porovnat pouze údaje získané ze SLDB 2011. Tato data jsou již poměrně zastaralá, ale ukazují alespoň základní územní rozdíly.

Královéhradecký kraj je hlavním poskytovatelem středního vzdělání na území kraje. V posledních deseti letech **se kraj dlouhodobě potýká s intenzivním poklesem počtu žáků na středních školách**. Počet žáků středních škol se snížil za posledních devět let o téměř 26 %, což je především v důsledku nepříznivého demografického vývoje. V následujících letech lze díky příznivému vývoji počtu žáků na základních školách očekávat postupný mírný nárůst počtu žáků vycházejících ze základních škol. Tento růst však nedosáhne původního maxima. Počet míst v 1. ročnících středních škol je zatím stále neúměrně vysoký v porovnání s počty žáků, které budou přicházet ze základních škol.

Odbornost uchazečů a absolventů

V oblasti středního školství identifikoval několik zásadních problémů Krajský akční plán Královéhradeckého kraje (dále pouze „KAP“). Absolventi poptávaní na trhu práce nejsou dle zaměstnavatelů dostatečně připraveni na výkon své profese. Jako hlavní příčinu tohoto problému uvádí KAP snížené nároky na studijní předpoklady uchazečů ke vzdělávání, nedisciplinovanost žáků, vědomostní, morální a sociální nepřipravenost, ale i nižší intenzitu spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na středních školách je nízká účast specialistů a odborníků z praxe v rámci procesu výuky a praktického vyučování, nedostačující kontakt pedagogů s reálnou praxí, malá provázanost teoretické a praktické výuky, a především rozdílné vzdělávací záměry škol v porovnání s požadavky zaměstnavatelů.

Dalším specifickým problémem v oblasti středního vzdělávání je nedostatečný zájem o polytechnické a odborné vzdělávání, zejména o učební obory. Tento problém má v mnoha ohledech své příčiny především ve slabé vnitřní motivaci žáků a v přístupu rodičů i celé společnosti, ale zřejmě také v kvalitě výuky technických předmětů ve školách. Žáci se často obávají náročnosti tohoto typu vzdělávání a nedostatečné společenské prestiže. Z hlediska prostorových, materiálních a personálních kapacit se situace na řadě středních a vyšších odborných škol lepší, školy však bojují s nedostatkem kvalitních odborných pedagogů.

Významným problémem je také oblast kariérového poradenství. Žáci na většině středních škol nejsou dostatečně podporováni při volbě povolání. Hlavní příčiny tohoto problému lze spatřovat v nepříznivých podmínkách pro realizaci kariérového poradenství na školách, v nedostatečné teoretické a zejména praktické připravenosti pedagogů vykonávat kvalitní kariérové poradenství a také v nedostatečné spolupráci škol a dalších aktérů kariérového poradenství v regionu.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro další rozvoj školství v kraji je nezbytné intenzivně pokračovat v lepší provázanosti struktury středního školství (včetně učňovského) s potřebami klíčových zaměstnavatelů v regionu, k čemuž je zapotřebí vzájemná spolupráce jak veřejného, tak soukromého sektoru. Optimalizační změny v souvislosti s nepříznivým demografickým vývojem v oblasti středního školství, které Královéhradecký kraj zahájil, jsou zaměřeny jak na snížení počtu právních subjektů – středních škol, tak také na úpravu a zefektivnění oborové struktury. V těchto změnách bude kraj nadále pokračovat s cílem zachovat nebo snížit podíly nově přijímaných žáků do 1. ročníků gymnaziálního vzdělávání, oborů lyceí, čtyřletých ekonomických oborů vzdělávání a pokračovat ve snížení roztříštěnosti oborové struktury. V oblasti vzdělávání bude nezbytné soustředit pozornost především na oblast spolupráce škol a firem, dále na oblast kariérového poradenství, na rozvoj přírodovědných a technických oborů, na rozvoj kompetencí žáků k podnikavosti a na podporu talentovaných žáků.

Rozšiřování prvků duálního vzdělávání, rozvoj digitálního vzdělávání, vytvoření propracovaného systému kariérového poradenství a práce s talentovanými žáky a studenty jsou jedním z možných směrů, jak zkvalitnit vzdělávací systém v regionu a zvýšit zájem o poptávané obory vzdělávání.

V oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami došlo k zásadním legislativním změnám, které se promítly do fungování speciálních škol. Ve speciálních třídách došlo k poklesu počtu žáků s lehkým mentálním postižením a se závažnými vývojovými poruchami učení. Tyto děti byly integrovány většinou do běžných tříd. Novela školského zákona ovlivnila oblast poradenských služeb, kde zavedením společného vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP došlo k velkému nárůstu práce a administrativy. V této oblasti je také vnímán jako problém finanční ohodnocení asistentů pedagoga, které je považováno za nedostatečné.

V oblasti vysokého školství je kraj zaměřen především na humanitní a přírodovědné obory. V regionu sídlí jedna univerzita – Univerzita Hradec Králové a své pobočky zde má dalších pět univerzit. Počty studentů na veřejných a soukromých VŠ se v kraji dlouhodobě snižují. Každoročně nastupuje na vysoké školy stále menší počet mladých lidí (pokles v letech 2007-2016 o více jak 12 %). Tato klesající tendence opět kopíruje negativní demografický vývoj u populační složky ve věku 18-25 let. Z celkového počtu mladých lidí studujících VŠ s trvalým bydlištěm v kraji zůstává studovat v regionu zhruba 28 %. Tento podíl se v čase téměř nemění. V kraji citelně chybí kvalifikovaní techničtí pracovníci a pracovníci do vědeckovýzkumných oblastí, obě tyto skupiny jsou hojně poptávané na trhu práce. Jednou z příčin tohoto nedostatku může být absence fakulty zaměřené na technické obory, ale také snížený zájem mladých lidí o studium těchto náročnějších oborů.

Další charakteristiky kraje

Dopravní infrastruktura, výkony a limity dopravní infrastruktury

Královéhradecký kraj patří mezi kraje s hustou silniční sítí (4. nejvyšší v ČR), ale s nízkým podílem dálnic (3. nejnižší v ČR). Kraji chybí přímé kapacitní napojení na sousední regiony a Polsko, resp. na evropskou dopravní síť TEN-T, a to z důvodů pomalé výstavby dálnice D11 a kompletní absence dálnice D35. Chybějící úseky D11 jsou závažným nedostatkem z hlediska kompletnosti TEN-T Core Network – nejdůležitější transevropské tahy spojující nejvýznamnější evropské aglomerace a průmyslové oblasti. Hlavní dopravní tahy, především silnice I. třídy I/35, I/33 a potažmo I/37, jsou kapacitně zcela vyčerpány. Dopravně nejzatíženějšími úseky jsou hlavní průtahy v intravilánech měst, především silniční okruh v Hradci Králové. Tyto komunikace představují závažnou kapacitní překážku na řadě silnic I. třídy a mají negativní vliv jak na život místních obyvatel, tak na plynulost a bezpečnost dopravy.

Absence přímých kapacitních napojení zvyšuje cestovní doby a snižuje tak dopravní dostupnost některých regionů kraje. Horší dostupnost v porovnání s ostatními regiony kraje vykazují oblasti Krkonoš, Broumovska, Českého ráje a části Orlických hor. Dostupnost Broumovska je nedostatečná jak z Hradce Králové, tak z regionálního centra Náchod. Na komunikace nahrazující síť TEN-T je nedostatečně napojeno Rychnovsko, Broumovsko a část Krkonoš. Dopravní dostupnost je nejhůře hodnocena venkovskými obcemi a překvapivě i městskými obcemi nad 3 000 obyvatel z důvodu absence dálnic, obchvatů a přeložek, které by výrazněji urychlily cestovní časy.

Obrázek 3 Časová dostupnost jízdy automobilem k síti TEN-T v Královéhradeckém kraji v roce 2018

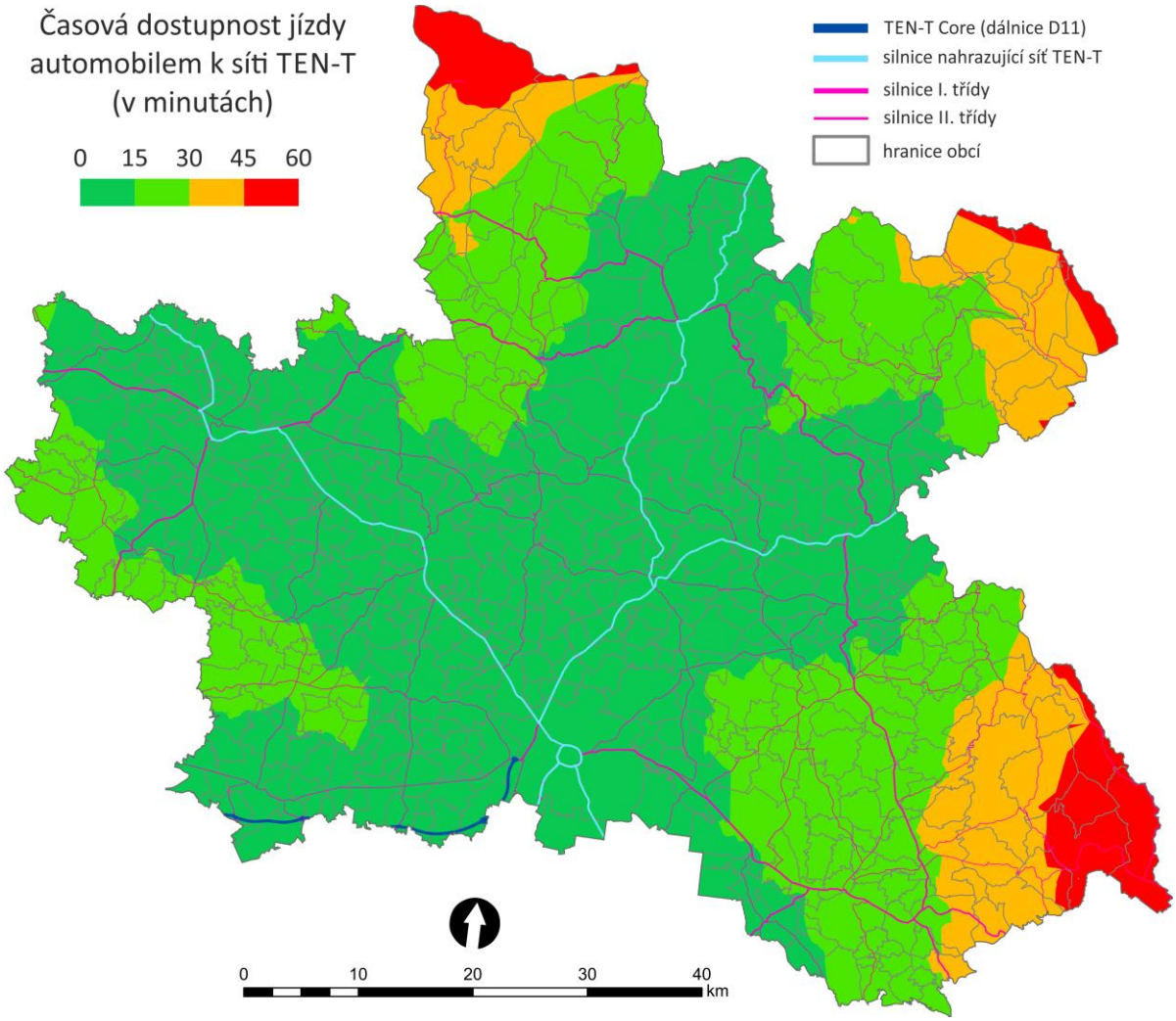

Zdroj: Přispěvatelé OpenStreetMap, vlastní výpočet a zpracování

Regionální silniční síť, tvořena silnicemi II. a III. třídy a spravována Královéhradeckým krajem, vykazuje 2. nejvyšší hustotu v rámci ČR. I přes značné roční investice kraje do oprav a modernizací krajské silniční infrastruktury a zvyšujícímu se počtu silnic ve výborném stavu, je necelá polovina (bezmála 1 500 km) silnic II. a III. třídy ve stavu havarijním. Z hlediska jednotlivých okresů je nejhůře hodnocen stav povrchu vozovek v okresech Hradec Králové a Jičín. Největší procentuální zastoupení havarijních úseků (59,6 %) vykazuje okres Jičín. Odhaduje se, že dlouhodobý finanční deficit na krajské silniční síti je až 11 miliard Kč. Pro zlepšení stávajícího stavu bude do oprav silnic potřeba každoročně vynaložit cca 1 miliardu Kč, jak tomu bylo i v roce 2017. Nedostatečná pozornost věnovaná mostům a jejich údržbě vedla k postupnému zhoršování technického stavu mostních konstrukcí. V kraji je téměř desetina z celkového počtu mostů (bez ohledu na vlastníka) v nevyhovujícím stavu. Nejhorší statistiky vykazuje okres Rychnov nad Kněžnou, kde je v nevyhovujícím stavu více než 12 % mostů.

Z hlediska počtu i hustoty dobíjecích stanic pro elektromobily na 1 000 km silnic v kraji zaostává Královéhradecký kraj za průměrem ČR. Hustota sítě LPG stanic je v kraji lehce pod průměrem ČR. Nadprůměrnou hustotu vykazuje kraj v síti CNG stanic, která je zde 3. nejvyšší ve srovnání s ostatními kraji ČR.

Výkony silniční i železniční nákladní dopravy vykazují v kraji jedny z nejnižších hodnot ve srovnání s ostatními kraji v ČR. Vzhledem k nevyhovující kvalitě, rychlosti a ceně přepravy na železnici je dominantním prvkem dopravního systému silniční doprava.

Hustota železniční sítě v Královéhradeckém kraji je 4. nejvyšší v ČR. S tím však souvisí i její postupná optimalizace, kdy především po roce 1989 dochází k rušení některých tratí, zejména v periferních oblastech. Zastaralý vozový park, i přes snižující se průměrné stáří železničních vozidel, a dlouhé jízdní doby výrazně snižují konkurenceschopnost železniční dopravy ve srovnání se silniční dopravou. Během posledních 10 let došlo na železniční síti v Královéhradeckém kraji pouze k lokálním nárůstům maximálních traťových rychlostí, což však automaticky neznamená i zrychlení samotných cestovních dob, které je závislé mimo jiné na nasazených vlakových soupravách. Zdvoukolejnění trati č. 031 mezi Pardubicemi a Hradcem Králové a její modernizace na rychlost 160 km/h se pozastavilo v Opatovicích nad Labem na hranici krajů. Pro kraj klíčové zdvoukolejnění železniční trati č. 020 Velký Osek – Hradec Králové – Choceň a alternativa k přeplněnému I. železničnímu koridoru stále čeká na své zahájení. Železniční dostupnost Broumovska a Náchodska od Hradce Králové komplikuje úvraťová spojka mezi Starkočí a Václavicemi. Vysoký počet úrovňových železničních přejezdů v kraji výrazně zvyšuje riziko střetu účastníků silničního provozu s vlakem.

Přetrvávajícím problémem je nedostatečná konkurenceschopnost veřejné dopravy vůči individuální automobilové dopravě. Nejzřetelnější rozdíly mezi cestovní dobou do Hradce Králové automobilem, vlakem a autobusem jsou u SO ORP Vrchlabí a Broumov. Tyto regiony zároveň vykazují nedostatečnou časovou dostupnost (100+ min) do krajského města.

Technická infrastruktura a energetika

I když spotřeba elektřiny v ČR od roku 2012 permanentně klesá, v Královéhradeckém kraji její spotřeba od roku 2014 opět roste a v roce 2016 byla téměř na úrovni hodnoty z roku 2012. I přes to, že kraj nepatří k energeticky náročným průmyslovým regionům, se na nárůstu spotřeby elektřiny největší měrou podílí právě průmysl (oproti roku 2012 jde o bezmála čtvrtinový nárůst spotřeby, což je nejvyšší hodnota nárůstu ve srovnání s ostatními kraji ČR). Elektrizační soustava sítí v Královéhradeckém kraji je obecně v dobrém stavu. V podílu využívání alternativních a obnovitelných zdrojů energie zaujímá Královéhradecký kraj průměrnou 7. pozici ve srovnání s ostatními kraji ČR.

Podíl obnovitelných zdrojů energie na celkovém instalovaném výkonu v posledních letech roste. V roce 2017 bylo průměrné stáří provozoven v centrálních soustavách zásobování tepelnou energii 17 let s průměrnou plánovanou životností 24 let. Je tedy patrné, že většina zdrojů bude muset být roku 2040 podrobena rekonstrukci či modernizaci za účelem prodloužení životnosti.

V případě soustav zásobování teplem se předpokládá poměrně významný pokles spotřeby prodaného tepla konečným spotřebitelům a zejména v důsledku realizace dalších úsporných opatření na straně spotřeby.

Spotřeba plynu v posledních třech letech 2014–2016 byla v KHK 3. nejnižší v rámci ČR. Spotřeba zemního plynu v kraji od roku 2005 až na menší výkyvy v některých letech klesá především kvůli klimatickým podmínkám, jež vykazují dlouhodobě nadnormálové hodnoty, a kvůli dalším faktorům, jako jsou ekonomický útlum, nestálá cena plynu pro konečné spotřebitele nebo úsporná opatření v odběrech energie. Vlivem zmíněných faktorů klesla za posledních 10 let spotřeba plynu v Královéhradeckém kraji o téměř 17 %. Spotřeba plynu klesá mimo jiné z důvodu zvyšování podílu ekologicky šetrnějších paliv na vytápění v domácnostech kraje.

Postupně se zvětšují rozdíly v dostupnosti vysokorychlostního internetu mezi městem a venkovem, resp. periferiemi.

Královéhradecký kraj je krajem s nejvyšším počtem bílých míst (41,7 % z celkového počtu) a zároveň krajem s nejnižším počtem černých míst (45,6 % z celkového počtu), viz metodika níže. Ze správních obvodů ORP jsou vysokorychlostním internetem nejméně pokryty SO ORP Trutnov (téměř 70 % území je bílým místem), Nové Město nad Metují (67,6 %) a Dvůr Králové nad Labem (61,9 %). Menší než pětinový podíl černých míst z počtu ZSJ mají SO ORP Dvůr Králové nad Labem (16,5 %) a Trutnov (18,9 %). Při výpočtu barevného charakteru základních sídelních jednotek (ZSJ) vycházel Český telekomunikační úřad (ČTÚ) z poměru adresních míst, u kterých byla uvedena alespoň jedna vysokorychlostní disponibilní přípojka (rychlost nad 30 Mbit/s), ke všem adresním místům v ZSJ. Pokud byl tento poměr nižší než 50 %, byla ZSJ vyhodnocena jako bílá. Pokud byl poměr vyšší, zkoumal se počet podnikatelů, kteří v dané ZSJ uvedli nenulový počet disponibilních přípojek. Pokud byl takový podnikatel právě jeden, byla ZSJ vyhodnocena jako šedá, v ostatních případech pak jako černá.

Životní prostředí a zemědělství

Regionálně se na území Královéhradeckého kraje diferencují lokality se zhoršenou kvalitou životního prostředí až prostředí narušená (hřebenové partie hor, průmyslové oblasti Polabí). Vyskytují se regionální problémy v důsledku hospodářského využití území modifikované sídelní strukturou.

KHK se řadí k regionům s relativně čistým ovzduším. V porovnání emisí hlavních znečišťujících látek dle REZZO 1–4 s ostatními kraji ČR patří Královéhradecký kraj jednoznačně mezi regiony s nižším znečištěním. Rovněž měrné emise všech hlavních znečišťujících látek se pohybují pod průměrem ČR. V kraji nejsou lokalizovány velké zdroje znečištění s výrazným negativním vlivem na kvalitu ovzduší. Kvalita ovzduší je ovšem teritoriálně diferencovaná. Území kraje je zatíženo emisemi z lokálních i z dálkových zdrojů (elektrárny Opatovice nad Labem a Chvaletice), i když jejich vliv je díky odsíření v posledních letech již podstatně nižší. Především aglomerace a velká města se lokálně potýkají s nárůstem emisí oxidu dusíku, oxidu uhelnatého, nárůstem koncentrace prachových částic a hluku z dopravy. Jedná se především o překračování limitů pro PM_{10} a překračování ročního imisního limitu pro $PM_{2,5}$. Tento nárůst je způsoben převážně automobilovou dopravou a jejím mnohdy nevhodným tranzitním vedením přes centra měst a obydlené lokality. Nedořešeny však zůstávají také mnohé střední a malé zdroje znečištění. Obce a města mají mnohdy místní problém znečištění ovzduší vlivem lokálních topenišť, kdy mnohdy dochází k překračování limitu benzo[a]pyren. Nejvyšší koncentrace škodlivých látek se v ovzduší vyskytují v zimním období při nepříznivých rozptylových podmínkách. Koncentrace oxidů dusíku jsou zvýšené zvláště ve městech a v blízkosti dopravních tepen, prakticky v průběhu celého roku. Ozón dosahuje maximálních hodnot v jarních, a hlavně v letních měsících při dlouhém trvání slunných a bezoblačných dní.

Území Královéhradeckého kraje je ve srovnání s jinými regiony ČR velmi bohaté na zdroje podzemní vody a má relativní dostatek i povrchových vod. Postupnou výstavbou nových a modernizací stávajících ČOV pro všechny rozhodující zdroje znečištění se stav jakosti vody v řekách na území kraje v posledních letech podstatně zlepšil. V posledních letech se v oblasti znečištění vod objevují nová rizika v podobě znečištění vod např. léky, hormony, mikroplasty, pesticidy ze zemědělství apod. Lokálně dochází ke zvyšování eutrofizace vod, která se projevuje zejména rozvojem mikroskopických organizmů rozptýlených ve vodě. Kapacita podzemních a povrchových zdrojů vody je zatím dostatečná a pokrývá potřeby kraje.

K nejvýraznějším environmentálním rizikům způsobeným antropogenní činností patří hluk, který na území kraje vzniká především v důsledku soustředěné intenzivní dopravy vedoucí přes obce. Druhým velmi nebezpečným rizikem pro přírodu vznikajícím v důsledku lidské činnosti jsou ekologické zátěže. Nejčastěji se jedná o staré skládky odpadů a o lokální znečištění půdy v důsledku průmyslové nebo zemědělské činnosti. Rekultivace a sanace těchto míst je velmi náročná a složitá a probíhá v nedostatečné míře.

Na území Královéhradeckého kraje je věnována vysoká pozornost ochraně přírody a krajiny. Nacházejí se zde všechny typy velkoplošné i maloplošné legislativní ochrany krajiny.

Chráněná území zaujímají více než 1/5 plochy kraje. Bohužel, často dochází ke střetu ekonomických a ochranářských aktivit.

Zemědělství a lesnictví má v Královéhradeckém kraji dlouholetou tradici. V jižní nížinné části kraje převyšuje rostlinná výroba včetně velmi významného ovocnářství, v severní hornatější polovině území kraje se více uplatňuje živočišná výroba. Rozhodujícím faktorem pro zemědělskou výrobu jsou přírodní podmínky včetně kvalitní zemědělské půdy. Podíl zemědělské půdy je v Královéhradeckém kraji mírně nadprůměrný. Orná půda je v rámci zemědělské půdy nejvíce zastoupena ve SO ORP Hradec Králové a Nový Bydžov, Jičín a Hořice. Trvalé travní porosty zase mají největší zastoupení ve SO ORP Vrchlabí, Trutnov, Rychnov nad Kněžnou a Nová Paka.

Na zemědělské půdě hospodaří v kraji více než 1 700 zemědělských podniků, z nichž je 90 % fyzických osob – zemědělští podnikatelé a farmáři. Tito soukromí zemědělci v Královéhradeckém kraji obhospodařují jen bezmála 30 % zemědělské půdy, zatímco právnické osoby obhospodařují 70 % zemědělské půdy. Podle vlastnických vztahů je pouze cca 20 % zemědělské půdy obhospodařováno majitelem půdy, naprostá většina je obdělávána na základě nájemního vztahu. Přibližně 8–9 % půdy Královéhradeckého kraje je využíváno k ekologickému zemědělství, což je hodnota mírně pod průměrem ČR (12,5 %). Struktura pracovní síly v sektoru zemědělství má tři hlavní specifika: 1. vysoký podíl pracujících na dohodu (DPP, DPČ) a tzv. sezónních pracovníků, 2. relativně nízký podíl pracujících žen v sektoru a 3. nepříznivě se vyvíjející věkovou strukturu pracovníků v zemědělství. V posledních letech se ještě výrazně projevuje nízký zájem o práci v sektoru zemědělství a velký podíl především sezónních prací tak zastávají pracovníci z ciziny. Tyto trendy jsou patrné v celé ČR i v Královéhradeckém kraji. Velmi nepříznivá je zaměstnanost v zemědělství podle věkové struktury. O práci v zemědělství mezi mladými není obecně moc zájem. Důvodem jsou především nízké mzdy v sektoru, nejistota pracovního poměru a celková neatraktivita práce v zemědělství.

Krajská správa

Politické priority Královéhradeckého kraje jsou v souladu se Strategií rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2014–2020 i s nyní zpracovanou SRK.

Do působnosti kraje patří jím zřizované organizace v oblasti dopravy (Správa silnic Královéhradeckého kraje, Údržba silnic Královéhradeckého kraje), kultury (galerie, hvězdárny, muzea, knihovny), školství a sociálních věcí (domovy důchodců a ústavy sociální péče, střední školy, pedagogicko-psychologické poradny, dětské domovy a ostatní organizace) a oblasti zdravotnictví (Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje, léčebny dlouhodobě nemocných aj.).

Hospodaření Královéhradeckého kraje bylo uzavřeno v roce 2017 přebytkem 672,1 mil. Kč oproti plánovanému zápornému saldu 1 844,1 mil. Kč. Ukazatel dluhové služby v případě rozpočtu Královéhradeckého kraje nabýval v posledních čtyřech letech kladných hodnot, avšak nikdy nepřekročil ani hodnotu 2 %. Rozpočet kraje se tak drží hluboko pod stanoveným kritickým poměrem 30 %. Nejvíce výdajů Královéhradeckého kraje v roce 2017 představovala oblast školství (5 974 mil. Kč), dále dopravy (1 506 mld. Kč), investic a evropských projektů (1 019 mil. Kč) a sociálních věcí (942 mil. Kč).

V rámci prvních třech let platnosti Strategie rozvoje KHK 2014–2020 bylo na území Královéhradeckého kraje z dotací čerpáno 11,2 miliardy Kč v rámci 1 316 podpořených projektů z EU. Z krajských dotací bylo podpořeno 3,8 tisíce projektů v celkovém objemu více než půl miliardy Kč. Největší objem prostředků EU šel do environmentální oblasti (2,8 mld. Kč) a do oblasti dopravy (2,5 mld. Kč).

V rámci krajských dotací rovněž dominovala environmentální témata (234 mil. Kč) následovaná veřejnými službami a občanskou společností (173 mil. Kč.), a to především v sociálních tématech, kultuře a sportu. Tato čísla dokládají vysokou absorpční kapacitu kraje.

Průběžně jsou identifikovány konkrétní potřeby regionu na poli chytrých řešení. Povědomost místních a regionálních aktérů v Královéhradeckém kraji se zvyšuje a stoupá všeobecný zájem zavádět chytré přístupy při regionálním rozvoji. Prostřednictvím tematických workshopů a specializovaného webového portálu jsou propojovány firmy s potenciálními uživateli jejich chytrých řešení. Zvyšuje se také informovanost obcí o možnostech financování chytrých řešení z dotačních zdrojů. Vznikla fungující síť klíčových partnerů, kteří tvoří základ rozvoje Chytrého regionu.

Sociální služby a zdraví obyvatelstva

Území Královéhradeckého kraje je členité, což ovlivňuje dostupnost a nákladnost sociálních služeb, a to především v příhraničních oblastech regionu. V posledních letech, pod vlivem měnící se socioekonomické a demografické situace ve společnosti, došlo k mírnému rozšíření služeb sociální péče, služeb sociální prevence a sociálního poradenství. Celkový počet míst v pobytových zařízeních sociální péče v kraji mírně roste, jedná se především o domovy se zvláštním režimem a domy s pečovatelskou službou (v roce 2003 byla celkem 2 115, v roce 2010 již 2 324 bytových jednotek a v roce 2016 se jednalo celkem o 2 337 bytových jednotek). Naopak mírný pokles či stagnaci v počtu míst zaznamenaly domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Zdraví obyvatel Královéhradeckého kraje je hodnoceno demografickými ukazateli, ukazateli úmrtnosti a ukazateli nemocnosti. Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti, a i průměrné procento pracovní neschopnosti, které měří vliv zdraví na práceschopnost obyvatelstva, jsou jedny z nejnižších v celé ČR. Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti byla v roce 2016 v Královéhradeckém kraji jedna z nejnižších (40,59 dnů) a pod průměrem ČR (43,01 dnů). Nejkratší dobu trvání vykazoval okres Hradec Králové (39,63 dnů), nejdelší pak okres Trutnov (44,85 dnů). Průměrné procento pracovní neschopnosti, které měří vliv zdraví na práceschopnost obyvatelstva, je v Královéhradeckém kraji 4,27 % a je jedno z nejnižších v celé ČR (průměr ČR 4,20 %). V roce 2016 tato hodnota byla mezi kraji čtvrtá nejnižší za Prahou, Jihomoravským a Středočeským krajem. Nejnižší procento pracovní neschopnosti mezi okresy Královéhradeckého kraje má okres Hradec Králové (3,85 %), nejvyšší naopak okres Náchod (4,85 %).

Struktura sítě zdravotnických zařízení v kraji se v posledních letech výrazně nezměnila a zajištění základní péče zůstává dlouhodobě stabilní. Zdravotnická zařízení jsou rozmístěna po celém území Královéhradeckého kraje, nejvýznamnější zdravotnické zařízení s nadregionální působností je Fakultní nemocnice Hradec Králové (FN HK). Statisticky se Královéhradecký kraj řadí mezi kraje s vyšším počtem zdravotnických lůžek s přepočtem na 1 000 obyvatel (7,9 lůžek) a je nad průměrem ČR (7,4 lůžek). Tento stav je dán přítomností fakultní nemocnice, jako vysoce specializovaného centra. Kraj provedl před několika lety plánovanou redukci počtu lůžek, nicméně v současnosti, z důvodu personálního nedostatku lékařů a zdravotního personálu, dochází k další redukci počtu lůžek na nemocničních odděleních, či je omezen jejich provoz nebo jsou zavírána celá oddělení. V kraji je tak neuspokojivý počet lůžek ve vybraných oborech včetně následné ošetřovatelské péče. Královéhradecký kraj je na 5. místě mezi kraji ve využití zdravotních lůžek (kraj 256,9 dnů, ČR 246,6 dnů), neboť FN HK je spádové centrum i pro další kraje. V posledních letech využití lůžek nepatrně roste a průměrná ošetřovací doba klesá (7,3 dnů).

Bezpečnost

Kriminalita ani další sociálně patologické jevy nepředstavují pro Královéhradecký kraj závažný problém. Kraj patří v oblasti kriminality mezi nejlépe hodnocené, kriminalita je ve srovnání s ostatními kraji nízká. Počet trestných činů zaznamenává klesající tendenci, tempo poklesu (o 35 %) bylo vzhledem k nízké výchozí hodnotě nižší než v případě ostatních krajů ČR. Také objasněnost trestných činů je v rámci ČR nadprůměrná a nadále roste. Navíc je v kraji nízký podíl závažných trestných činů na celkovém počtu trestných činů a v některých ukazatelích, jako je například počet loupeží, zaznamenává výrazně klesající tendenci. Problém stále představuje přetrvávající exkluze určitých sociálních skupin. Na území kraje existují sociálně vyloučené lokality. Ve srovnání s ostatními kraji ČR je však počet sociálně vyloučených lokalitách nízký, zároveň i podíl obyvatelstva žijícího v sociálně vyloučených lokalitách je v kraji se řadí pod průměr za ČR. Významné sociálně vyloučené lokality se nachází ve SO ORP Broumov, Jaroměř a Trutnov.

Počet požárů v Královéhradeckém kraji absolutně i v přepočtu na 1 000 obyvatel se řadí k nejvyšším v mezikrajském srovnání, pozitivní jsou ovšem stabilně nízké přímé škody požárů. Vzhledem k tomu, že nízké jsou i vyčíslené uchráněné škody požárů, lze předpokládat, že v případě Královéhradeckého kraje nevznikají rozsáhlé požáry s vysokými škodami. Požární ochrana je na úrovni odpovídající prostorovému rozmístění měst a obcí, pozitivem je vysoký podíl obcí, kde působí hasičský záchranný sbor nebo sbor dobrovolných hasičů. Výrazně nižší je podíl obcí s působností hasičského záchranného sboru nebo sboru dobrovolných hasičů ve SO ORP Dvůr Králové nad Labem.

Místo pro život

Místo pro život je projekt, v jehož rámci dochází ke každoročnímu mapování kvality života obyvatel v regionech České republiky. V následné fázi dochází k vyhodnocování životních podmínek sledovaných v dlouhodobém horizontu na území jednotlivých krajů. Náplní projektu je i iniciace společenské diskuse o hodnotách občanů České republiky.

V letech 2018 a 2019 byl Královéhradecký kraj vyhodnocen jako nejlepší místo pro život ve srovnání všech krajů České republiky.

4. Inovační prostředí v kraji

Výzkum, vývoj a inovace

Královéhradecký kraj patří v porovnání s ostatními regiony Česka ke krajům s nízkými celkovými výdaji na výzkum a vývoj na obyvatele. Trend byl ve sledovaném období 2005–2016 rostoucí u všech krajů, ale dynamika změny byla za Královéhradecký kraj nižší než průměr ČR – celkově šestá nejnižší. K nízké hodnotě ukazatele také přispívá pouze jeden realizovaný projekt klíčového výzkumného centra financovaného z fondů EU (Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.). Výdaje na výzkum a vývoj byly nejvíce taženy podnikatelským sektorem (76,1 % r. 2016) a dále vysokoškolským sektorem (22,5 % r. 2016).

Jedním z konvergenčních kritérií je také podíl výdajů na výzkum a vývoj k regionálnímu HDP, který je v Královéhradeckém kraji nízký (čtvrtý nejhorší v mezikrajském srovnání). V období 2008–2016 byl dvakrát nižší než průměr ČR.

Ve firemní sféře je podstatná část výdajů na výzkum a vývoj realizována v oborech elektro(tech), ICT, automotive, strojírenství, textil, pryž/plast, výzkum v oblasti přírodních věd.

Podniky v území kraje málo spolupracují s výzkumnými organizacemi v kraji buď z důvodu různého oborového zaměření (pak hledají partnery mimo kraj), nebo nemají strategii založenou na výzkumu a vývoji, ale spíše na zvyšování produktivity a spolupracovat s výzkumnými organizacemi tak de facto příliš nepotřebují. Identifikovaným problémem je nižší počet inovujících podniků. I když dochází k postupnému zlepšování a upgradingu (s tím, jak se vyčerpává lokalizační faktor levné pracovní síly v kraji a zvyšuje se důvěra mateřských organizací v „český“ výzkum a vývoj), stále se mnoho podniků pod zahraniční kontrolou soustředí na aktivity s nižší přidanou hodnotou v nižších patrech hodnotového řetězce.

Podíl inovujících podniků na celkovém počtu podniků v Královéhradeckém kraji je dle pravidelného šetření EU o inovačních aktivitách podniků v mezikrajském srovnání na podprůměrné úrovni. Průměrných hodnot dosáhl podíl podniků s technickou inovací (8. mezikrajská pozice), dále ukazatel intenzity technických inovací (7. mezikrajská pozice) a také podíl podniků spolupracujících s partnerem z EU nebo území EFTA (7. mezikrajská pozice). Nízká je také míra účasti subjektů z kraje v evropském rámcovém programu na podporu výzkumu, vývoje a inovací Horizont 2020 a v programech Technologické agentury ČR (pátá nejhorší pozice mezi kraji ve 2015–2018).

Výzkumní pracovníci

Počet výzkumných pracovníků na 1 000 obyvatel je v mezikrajském srovnání v Královéhradeckém kraji nízký. I přes rostoucí trend (sedmá nejvyšší změna) byl tento ukazatel, ve sledovaném období 2005-2016, dvakrát nižší než průměr ČR. Pro kontext nutno uvést, že pouze hodnoty za Prahu a Jihomoravský kraj byly ve sledovaném období vyšší než průměr ČR. V absolutním vyjádření byl podíl výzkumných pracovníků v Královéhradeckém kraji na celkovém počtu v ČR také nízký (2,5 % r. 2016); čtvrtá nejhorší pozice. Obdobně i podíl na celkovém počtu zaměstnanců ve VaV v ČR (3 % ve 2016), čtvrtá nejhorší pozice a podíl zaměstnanců VaV v podnikatelském sektoru (4 % r. 2016), pátá nejhorší pozice.

V rámci šířeji definované skupiny CZ – ISCO Specialisté v oblasti vědy a techniky, byl v období 2011–2015 průměrný podíl těchto pracovníků na celkovém počtu zaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji vyšší (čtvrtá pozice v mezikrajském srovnání) než podíl výzkumných pracovníků na 1 000 obyvatel kraje. I tak byla hodnota nižší než průměr ČR. Pro kontext nutno uvést, že pouze hodnoty za Prahu, Jihomoravský kraj a Olomoucký kraj byly ve sledovaném období vyšší než průměr ČR. Širší definice totiž nezahrnuje jenom pracovníky přímo provádějící výzkum, ale také technické a odborné pracovníky.

Podíl výzkumných a vývojových pracovišť v Královéhradeckém kraji na celkovém počtu VaV pracovišť v ČR se dlouhodobě pohybuje na průměrné úrovni 5 %. Většina těchto pracovišť (89,5 % ve 2016) byla v podnikatelském sektoru (CZ-NACE průmysl a stavebnictví). Tematicky převažují obory přírodních/technických věd (80,4 % ve 2016).

Specifickým ukazatelem je míra využívání nepřímé veřejné podpory výzkumných a vývojových aktivit soukromými podniky. Jedná se především o uplatňování daňových odpočtů na výzkum a vývoj. I přes růst počtu podniků využívajících tuto možnost se objem uplatněné podpory ve sledovaném období 2012–2016 v Královéhradeckém kraji snižoval. V mezikrajském srovnání se na celkové míře využité nepřímé podpory prováděných výzkumných/vývojových projektů podílely podnikatelské subjekty z Královéhradeckého kraje pouze 2,2 %; což odpovídá páté nejnižší hodnotě.

Patentová aktivita a inovační centra

K dalším statistikám, které vypovídají o rozvoji inovačního prostředí kraje, patří patentová aktivita subjektů působících v regionu. Podíl patentových přihlášek podaných subjekty v Královéhradeckém kraji na všech přihláškách za ČR byl ve sledovaném období 2006-2016 v mezikrajském srovnání nízký (desátá pozice v roce 2016). Majoritu tvořily patentové přihlášky podané podniky. Naproti tomu přihlašovatelé z Královéhradeckého kraje se významně podíleli na celkovém počtu udělených patentů v ČR ve sledovaném období 2006-2016 z 6,7 %, což odpovídalo čtvrté pozici v mezikrajském srovnání.

Na vědeckém výkonu výzkumných organizací v Královéhradeckém kraji, vyjádřeném pomocí RIV bodů, se nejvíce podílejí obory biomedicíny (farmacie, medicínský výzkum včetně armádního), informační a komunikační technologie a biotechnologické obory jako je šlechtění rostlin. Tento vědecký výkon je dominantně soustředěn do Hradce Králové.

Zprostředkující subjekty výzkumu a inovací jsou v Královéhradeckém kraji zastoupeny několika inovačními centry (s převahou zaměření na ICT a textil). Dále v kraji působí dvě centra transferu technologií s aktivitami koncentrovanými převážně do Hradce Králové, která se podílejí na komercializaci výsledků výzkumných organizací. V kraji má sídlo několik aktivních klastrů (obaly, kámen), jejichž členové také vyvíjejí výzkumné aktivity.

Přehled progresivních oborů průmyslu a služeb v Královéhradeckém kraji

Metodika stanovení silných oborů

Shrnutí silných oborů průmyslu a služeb bylo provedeno v rámci zpracování krajské RIS3 strategie, jež je tematickým koncepčním dokumentem Královéhradeckého kraje pro oblast vědy, výzkumu,

vývoje, inovací a podnikání. Tato strategie byla Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje schválena v roce 2014 a v roce 2018 proběhla její první aktualizace, schválená dne 18. 6. 2018 usnesením Zastupitelstva Královéhradeckého kraje č. ZK/14/1020/2018. Dokument vymezuje 6 progresivních oborů / domén, které jsou v kraji silné a definuje vizi, čtyři klíčové oblasti změn a na ně navázané cíle a typové aktivity.

Vzhledem k odlišné oborové struktuře a zaměření výzkumných organizací a firem v Královéhradeckém kraji vychází návrh domén specializace ze tří typových situací:

a) Z přítomnosti oborů inovačního podnikání s nadkritickým množstvím výdajů na VaV, které odráží existenci vlastního VaV centra nebo nákup výsledků VaV od firem a výzkumných organizací mimo region. Tyto VaV vstupy firmy následně využívají ve výrobě, která se promítá do ekonomických ukazatelů kraje.

nebo

b) Z přítomnosti směrů výzkumné specializace, které sice spolupracují více s aplikační sférou/konečnými veřejnými uživateli mimo region (např. protože v kraji není dostatečné množství vhodných firem), ovšem ke konkurenceschopnosti Královéhradeckého kraje mohou přispívat přes produkci/lákání kvalitních VaV lidských zdrojů, zaměstnanost, tržby z komercializace svých VaV výsledků nebo jejich uplatněním veřejnými uživateli (např. armáda nebo zdravotní péče).

nebo

c) Z oborové shody zaměření výzkumných organizací a ekonomické specializace v regionu, ke které dochází jenom v několika málo nikách.

K aktualizaci oborů specializace byla využita především tato primární a sekundární data:

- ukazatele v členění dle oborů ekonomických činností CZ-NACE
    - podnikové výdaje na výzkum a vývoj (odráží kritickou masu firem se strategií založenou na VaV)
    - tržby odvětví
    - počet zaměstnanců (VaV, celkem)
    - statistika investičních pobídek
    - dopočítané lokační kvocienty (tržby podniků, zaměstnanost)
- úspěšnosti realizace domácích a mezinárodních VaVaI projektů
- trendy oborové publikační výkonnosti pracovišť výzkumných organizací v České republice (IDEA CERGE)
- bibliometrická data (RIV body)
- data o činnosti Center transferu technologií
- závěry mapování inovačních kapacit Královéhradeckého kraje
- výstupy jednání se zástupci výzkumných organizací
- výstupy jednání Krajských inovačních platforem
- závěry jednání ad hoc pracovních skupin pro aktualizaci krajských RIS3 domén
- připomínky RVVI KHK.

Na rozvoj domén specializace jsou průřezově soustředěny jednotlivé strategické/specifické cíle definované v rámci jednotlivých horizontálních klíčových oblastí změn A až D v návrhové části.

Obrázek 4 Přehled progresivních oborů průmyslu a služeb v Královéhradeckém kraji

Výroba dopravních prostředků a jejich komponent

Výroba osobních automobilů a ekosystém dodavatelů se v ČR koncentruje v území trojúhelníků Praha – Liberec – Hradec Králové a Uherské Hradiště – Olomouc – Ostrava. Tato doména má vysoký podíl na krajských tržbách průmyslu a zaměstnanosti. Významně se podílí na objemu realizovaných investičních pobídek v kraji (66,2 %) a vykazuje vyšší podíl na firemních výdajích na výzkum a vývoj. K hlavním trendům patří pokračující tlak firem na snižování nákladů a zvyšování efektivity výroby ve vlastních továrnách i u dodavatelů prostřednictvím pokračující robotizace, automatizace a digitalizace výroby. Prvky průmyslu 4.0 jsou v této doméně zaváděny asi nejrychleji ze všech oblastí.

Doména je založena primárně na firmách, nikoliv na výzkumných organizacích v kraji. Obsahově je zaměřena zejména na vývoj/ výrobu osobních automobilů, výzkum/vývoj/konstrukci a výrobu jejich komponent (např. převodovky, brzdové systémy, karosářské díly, zámky, airbagy, elektronické komponenty, čalounění, úpravy sanitních vozidel), vývoj a výrobu pryžových a plastových výrobků a dále na vývoj (včetně prototypování), konstrukci a testování celků a dílčích komponent s využitím informačních technologií. Dalším segmentem je vývoj nových kompozitních materiálů, vývoj a výroba ultralehkých letadel a bezpilotních prostředků.

Strojírenství a investiční celky

Strojírenství má v kraji dlouhou tradici v mnoha oborech, které lze přes jistou heterogenitu seskupit do následujících okruhů. Tato doména má vysoký podíl na krajských tržbách průmyslu, zaměstnanosti a výdajích firem na výzkum a vývoj. V oblasti strojírenství patří k aktuálním trendům nasazování a rozšiřování multifunkčních strojů, robotů a schopnosti strojů komunikovat mezi sebou navzájem a s datovým centrem firmy/spolupracující firmy. Téma Průmyslu 4.0 nyní v oblasti výrobních strojů směřuje k tvorbě a sdílení velkých dat, využívání senzoriky a k monitorování stavu strojů a diagnostice.

Doména je založena primárně na firmách (spolupráce s vnějším okolím), nikoliv na výzkumných organizacích v kraji. Prvním segmentem je vývoj a výroba dílů (např. hydraulika, převodovky) a strojů, zejména textilních, tiskařských, zemědělských (včetně využití v precizním zemědělství), lesnických, kovoobráběcích a strojů pro těžbu, dobývání, stavebnictví a sváření. Druhým okruhem je engineering, projektování, výroba a dodávky investičních celků zejména pro stavebnictví, farmaceutický, potravinářský průmysl, chemický a petrochemický průmysl, energetiku (např. větrné elektrárny, soustavy výměny tepla, kotle), ekologické systémy a potravinářský průmysl. Specifickou oblastí je slévárenství, obrábění slitin a kovodělné výrobky. Průřezově se doména zaměřuje na vývoj nových strojírenských materiálů/konstrukcí a na prototypování pomocí pokročilých metod (např. 3D tisk).

Nové textilní materiály pro nové multidisciplinární aplikace

Tato doména má vysoký podíl na krajských tržbách průmyslu, zaměstnanosti a výdajích firem na VaV. Je založena primárně na firmách (spolupráce s výzkumnými organizacemi a firmami hlavně z Libereckého a Pardubického kraje, propojení textilního triple helix napříč třemi kraji NUTS 2 Severovýchod, pokrývá celý řetězec výzkum-vývoj-mezinárodně tržně uplatnitelná produkce a představuje podstatný podíl na zaměstnanosti a tržbách textilního sektoru ČR) a v menší míře na výzkumných organizacích v kraji (posilovaných výzkumnými a akademickými pracovišti sousedních spolupracujících regionů). Doména se zaměřuje zejména na výzkum, vývoj a výrobu textilních materiálů při využití funkcionalizace (včetně nano a biotechnologických postupů), cesty k nastupujícím smart-textiliím a nových ekologicky šetrných postupů zušlechťování a barvení. Dalším segmentem je tkaní textilií, textilní zušlechťování včetně konfekčního zpracování a oblast technických a netkaných textilií. Řeší udržitelnost surovinových zdrojů a nástup k oběhové ekonomice (circular economy). Vazby na evropskou strategii rozvoje TOP zajišťuje propojení formou účasti v evropské síti RegioTEX. Doplňkově se doména zaměřuje také na poskytování odborného poradenství při exportu na specifické zahraniční textilní trhy.

Elektronika, optoelektronika, optika, elektrotechnika a IT

Tato doména má vysoký podíl na krajské zaměstnanosti a výdajích firem na výzkum a vývoj. Je založena jak na firmách, tak na výzkumných organizacích v kraji s vysokou diverzifikací výrobkové struktury. Co do aktuálních technologických trendů se doména zaměřuje například na internet věcí, bigdata a automatizaci/digitalizaci výroby nebo služeb.

Prvním segmentem je výzkum/vývoj a výroba zejména elektrických (např. elektromotory, rotační stroje, generátory, transformátory, vodiče, kabely, rozvodná a kontrolní zařízení, spínací technika), elektronických (kondenzátory, mikroelektronika) a elektroinstalačních zařízení a součástek. Doplňkově se zaměřuje na vývoj a výrobu pryžových/plastových výrobků pro elektrotechnický průmysl. Druhým segmentem je průmyslová automatizace, včetně měřících, regulačních, zkušebních a navigačních přístrojů. Dalším segmentem je oblast zaměřená na výrobu, vývoj a výzkum speciálních optických a optoelektronických součástek, modulů a zařízení, zahrnující zejména vláknové lasery, výzkum a vývoj pasivních prvků pro diagnostiku a terapii optickými vlnovody včetně optických sensorů a komunikace ve viditelné oblasti spektra (náhrada mikrovlnných bezdrátových komunikací optickou komunikací). Probíhá stabilní spolupráce s ústavy Akademie věd a dalšími výzkumnými organizacemi.

V rámci IT se jedná zejména o vývoj softwarových řešení (např. B2C, controlling, MIS, databázové systémy), zpracování velkých dat, aplikaci znalostních a mobilních technologií v různých oborech, smart senzory a jejich aplikace. V regionu začíná mezioborová spolupráce ICT v biomedicíně zaměřená na cloudová řešení v biomedicíně, paralelní výpočty, umělé neuronové sítě a vývoj zdravotnických prostředků.

Léčiva, zdravotnické prostředky, zdravotní péče a ochrana zdraví

V této oblasti jsou koncentrovány klíčové kapacity především veřejného výzkumu regionu. Dochází k uplatnění výsledků jak soukromými, tak veřejnými uživateli (např. armáda nebo zdravotní péče). Tato doména je také založena na několika firmách s vlastním výzkumem/vývojem, vykrývajícími specifické tržní niky; vykazuje vyšší podíl na firemních výdajích na výzkum a vývoj. Probíhá intenzivní spolupráce výzkumných organizací a firem.

Prvním segmentem je zejména výzkum a vývoj léčiv, lékových forem, potravních doplňků (včetně funkčních potravin) a oblast toxikologie (např. analýza toxinů v potravinách, v ovzduší a v pitné vodě). Zde dochází ke spolupráci s aplikačním sektorem, transferu technologií, smluvnímu výzkumu včetně společných patentů.

Dalším segmentem je oblast zdravotnických prostředků, pomůcek, lékařských a diagnostických nástrojů a přístrojů. Zde působí v regionu několik firem úspěšně vykrývajících tržní niky a zároveň se jedná o zaměření některých výzkumných organizací provádějících smluvní výzkum a transfer technologií.

Dalším segmentem je vojenský zdravotnický výzkum, kde je konečným uživatelem Armáda ČR a zdravotnický systém, ale zároveň probíhá kooperace s firmami. Jedná se zejména o oblast antidot (výzkum a vývoj antidot proti chemickým zbraním), kde je výzkum realizován také mimo vojenský segment. Dále o biodozimetrii (výzkum nových markerů pro kvantifikaci ozáření), vakcinaci (výzkum nových vakcinačních postupů založených na nanotechnologiích) a detekční přístroje (výzkum, vývoj a výroba detekčních přístrojů bojových látek).

Navazujícím segmentem je oblast lékařské peče, kde se jedna zejména o výzkum v oblasti civilizačních chorob postihujících kardiovaskulární a gastrointestinální systém, onkologii, onkochirurgii, hematoonkologii a oblast personalizované medicíny a problematiky s věkem spojených onemocnění. Zde je uživatelem výstupů jak zdravotnictví, tak probíhá transfer výsledků do aplikační sféry. Návazně se doména zaměřuje na výzkumné aktivity v oblasti péče o seniory.

Segment medicínských aplikací nanotechnologií a biotechnologií je sdílen s Pardubickým krajem. Společný segment specializace je zaměřen zejména na regenerativní medicínu, tkáňové inženýrství, nosiče léků a na hodnocení zdravotní bezpečnosti nanočástic. Regionální aktivita v oblasti medicínských aplikací, nanotechnologií a biotechnologií je jedna z nejsilnějších a také nejúspěšnějších v rámci celé ČR. V regionu vzniklo nebo má sídlo několik farmaceutických a nano a biotech. firem, které svým významem často přesahují hranice ČR. V Královéhradeckém kraji ve výzkumu a aplikacích medicinských biotechnologií aktivně působí Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany, Univerzita Hradec Králové a Fakultní nemocnice Hradec Králové. Působení veřejné a soukromé sféry zasahuje do oborů tvorby nových léčiv, preklinického výzkumu, medical devices, nanotoxikologie, informatiky v biomedicíně a v neposlední řadě je potřeba zmínit i vivárium s možností testování medicínských aplikací na laboratorních zvířatech (včetně velkých laboratorních zvířat).

V Pardubickém regionu se tradičně nachází silná biochemická průmyslová základna v oblasti medicínských aplikací, a to jak v oblasti syntetické chemie, tak v technologiích přípravy bioaktivních materiálů. Dále pak Univerzita Pardubice tradičně zahrnuje unikátní katedry a ústavy na zvlákňování biologicky aktivních polysacharidů a jejich spojování s biologicky aktivními látkami, bioanalytické laboratoře s excelentním světovým ohlasem, možnosti testování v biochemických laboratořích apod. Nanobiomedicínské technologie vyžadují rovněž konstrukci nových technologických aparátů, například aparátů pro zvlákňování a přípravu tkanin z mikro a nanovláken, aparátů pro přípravu krytů ran, scaffoldů, diagnostiku, zpracování dat apod. Vedle těchto nástrojů vyžadují nanobiomedicínské technologie též pokročilé metody pro hodnocení zdravotní bezpečnosti vyráběných produktů a pro možnosti jejich eliminace z organismu. Aktivní průmyslová a VaV základna regionu v oblasti textilu, textilních strojů, speciálních výrobních zařízení, elektrotechniky a ICT vytváří dobré podmínky pro rozvoj těchto aplikací a do budoucna je i příležitostí pro rozvoj nových inovačních firem v technologických doménách vzniklých na bázi related variety. Oblast bio a nanotechnologií a jejich aplikace v medicíně jsou celosvětově jedním z nejrychleji rostoucích trhů. Vzhledem ke svému socioekonomickému potenciálu (stárnutí populace, léčba/prevence civilizačních chorob, bezpečnost atp.) se také jedná i o jednu z priorit běžícího programu Horizont 2020.

Pokročilé zemědělství a lesnictví

Tato doména je založena na aktivitě výzkumných organizací s aplikačním potenciálem jak v soukromé, tak i veřejné sféře. Dále vykazuje vyšší podíl na firemních výdajích na výzkum a vývoj. Obsahově je zaměřena zejména na ovocnářský výzkum a vývoj (šlechtění, genofondy, kryobanka, biotechnologie, molekulární genetika, molekulární testování patogenů). Velký tržní, respektive inovační dopad v mezikrajovém, celostátním, ale nejvíce ve světovém měřítku, přináší transfer výsledků šlechtění. Speciálně exportní politika s licencemi na pěstování moderních odrůd třešní je nejúspěšnější. Síť partnerů je dnes zastoupena na všech kontinentech. S ohledem na to, že ovocnářský výzkum sídlící v našem kraji je jediný svého druhu v ČR, dá se říci, že oborové výdaje na výzkum v ovocnářství směřují takřka výhradně do Královéhradeckého kraje. Dále je zaměřena na biotechnologie a aplikovaný výzkum pěstování lesa, kde konečným uživatelem výstupů je v převážné většině veřejná správa (Ministerstvo zemědělství, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Ovocnářská unie ČR, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů). Mezi uživatele většinou veřejně přístupných výstupů patří také vlastníci lesa a v lesích hospodařící subjekty (Lesy ČR, Vojenské lesy a statky s.p., soukromí vlastníci, lesní majetky měst a obcí apod.). Pro zařazení domény svědčí následující argumenty:

- Aplikovaný výzkum a vývoj (např. využití nanotechnologií a precizního zemědělství v ovocnářství) s přímým dopadem do uživatelské sféry
- Potřeba rozvoje Ovocnářského výzkumného institutu
- Transfer inovovaných technologií a nových odrůd v tuzemsku i zahraničí
- Cyklicky jsou vydávány certifikované metodiky pro ovocnářskou a lesnickou pěstební praxi
- Na základě mezinárodních dohod se nově vyšlechtěné odrůdy testují v odlišných podmínkách zemí EU i světa
- Možnosti mezioborové spolupráce do biomedicíny (funkční potraviny) a textilního sektoru (pěstování ovocných dřevin), zemědělství (agroforestry) a krajinářství (životní prostředí v obcích a městech a ve volné krajině).

Investiční pobídky dle oborů RIS3

Ze závěrů analýzy RK CI týkající se projektů investičních pobídek realizovaných v Královéhradeckém kraji v období 1993 – 30. 6. 2019 vyplývá, že co do počtu projektů investičních pobídek jich nejvíce mířilo do RIS3 domény výroba dopravních prostředků (40 %), strojírenství (23,3 %) a do domény Nové textilní materiály pro nové multidisciplinární aplikace (16,7 %). Doména výroba dopravních prostředků a jejich komponent si zároveň drží první místo v poměru plánovaných investic (62,3 %) i poměru plánovaných nově vytvořených pracovních míst (66,9 %).

Graf 7 Projekty realizovaných investičních pobídek v Královéhradeckém kraji (1993–06/2019)

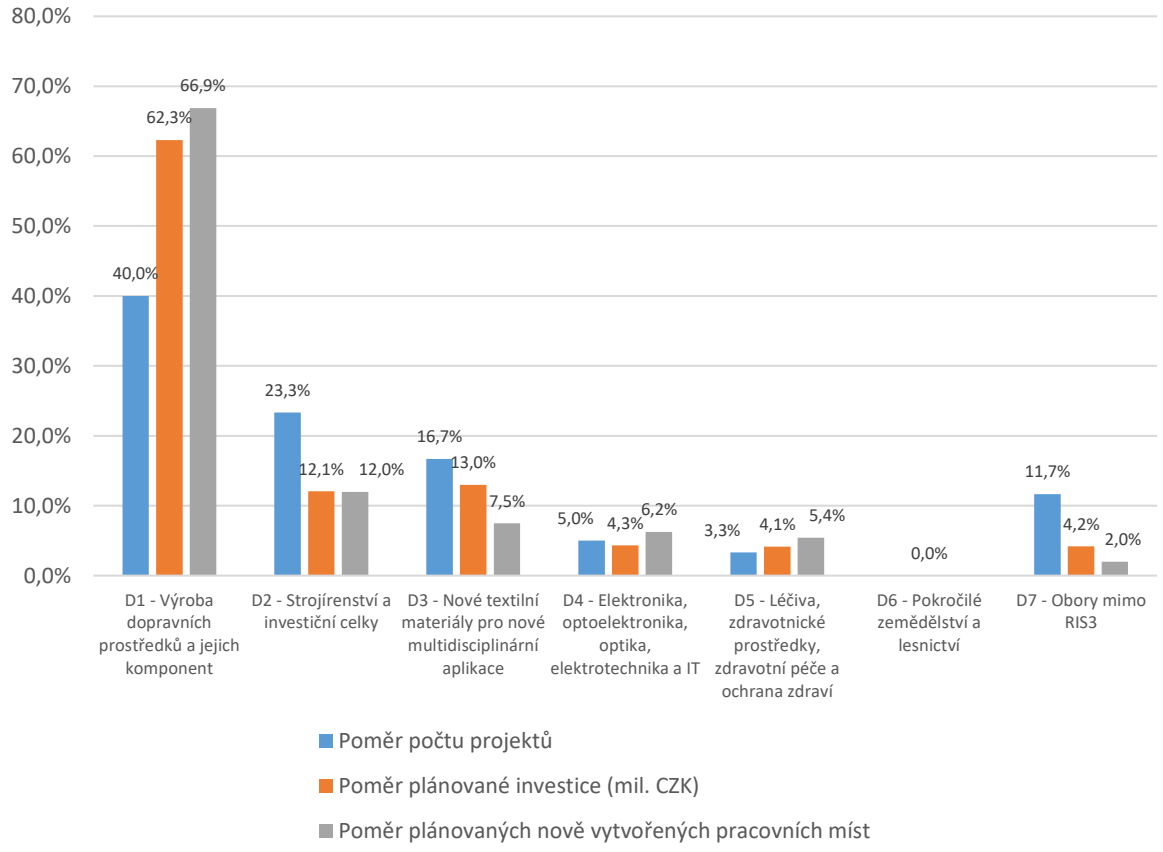

Zdroj: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

5. Nemovitosti jako investiční příležitosti v Královéhradeckém kraji

Česká republika eviduje poptávky po podnikatelských nemovitostech pro umístění investic z oblasti zpracovatelského průmyslu, strategických služeb, technologických center a center vědy a výzkumu ve čtyřech kategoriích. Jedná se o poptávky po průmyslových pozemcích, výrobních halách, kancelářských prostorech a brownfieldech.

Královéhradecký kraj disponuje pestrou nabídkou průmyslových zón, rozvojových ploch a brownfields. Charakteristická je jejich různorodá velikost s převahou zón menší velikosti (5–20 ha). Mezi největší zasídlené průmyslové zóny patří zóny v Jičíně, Trutnově, Novém Bydžově, Vrchlabí a zóna Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou.

Brownfields

V rámci dotazníkového šetření CIRI mezi obcemi (léto 2018) bezmála polovina obcí (s převahou těch nad 3 000 obyvatel) uvedla, že se na jejich území nacházejí zanedbané či nevyužité objekty (brownfields). Problematika regenerace a revitalizace dosud nevyužívaných a chátrajících zemědělských, průmyslových, vojenských, historických a jiných objektů a areálů (brownfields) je stále živá z důvodu obtížné další využitelnosti těchto lokalit. Jedná se o nezanedbatelné množství (ve většině případů ještě dědictví minulého režimu a jeho ekonomiky či obranné politiky) ve velké míře o nefunkční, často rozlehlé a zdevastované, nezřídka i ekologicky zatížené objekty a prostory bývalých továrních celků, vojenských areálů apod. Regenerace a revitalizace těchto areálů a objektů za účelem jejich nabídky potenciálním investorům vyžaduje nemalé finanční částky, které jsou zpravidla nad finančními možnostmi jejich majitelů. Využití těchto lokalit může přispět k nižšímu záboru úrodné půdy, což je jeden z významných ekologických problémů České republiky.

Za účelem evidence a propagace brownfields pro další podnikatelské využití jsou některé lokality, vytipovávány, tříděny dle užitečných parametrů a různými cestami propagovány. Touto činností se zabývá i Královéhradecký kraj (interaktivní databáze rozvojových ploch a brownfields na jeho internetových stránkách). Počty evidovaných brownfields se pohybují v desítkách (62 brownfields, z toho 26 pro průmyslové využití), problematická je aktualizace informací (komplikovaná vlastnická struktura, neochota zveřejnit údaje, skepse na straně regionálních aktérů a obcí apod.).

Agentura CzechInvest mapuje a identifikuje lokality vhodné pro realizaci projektů v jednotlivých krajích České republiky a na tomto základě tvoří a spravuje Národní databázi brownfieldů. Dále ve spolupráci s dalšími veřejnými institucemi připravuje podklady Národní strategie regenerace brownfieldů v ČR a podílí se na jejím naplňování a poskytuje informace a administruje programy podpory na regeneraci brownfieldů financovaných ze státního rozpočtu Program regenerace a podnikatelské využití brownfieldů a Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury.

Na rekonstrukci zastaralé infrastruktury či přeměnu brownfieldů v moderní podnikatelský objekt je zaměřený program Nemovitosti v OP PIK, administrovaný Agenturou pro podnikání a inovace (API), v jehož rámci jsou spolufinancovány projekty z Evropských strukturálních a investičních fondů.

Národní databáze brownfieldů agentury CzechInvest v území kraje v současné době eviduje 297 brownfields, z toho je 26 aktivně nabízeno potenciálním investorům. Jako příklad největších vhodných brownfields k průmyslovému využití lze uvést následující:

Tabulka 7 Příklady brownfields vhodné k průmyslovému využití (srpen 2019)

Název	Obec	Rozloha (m^2)
Areál tepelně energetického centra	Kopidlno	87 000
Cukrovar Kopidlno	Kopidlno	87 000
Bývalá cihelna	Nové Město nad Metují	70 755
Bývalý cukrovar	Bašnice	65 000
Výrobní areál Chlumec nad Cidlinou	Lišice	43 000
Průmyslový areál Maršov	Mladé Buky	42 472
Bývalý pivovar	Chlumec nad Cidlinou	39 000
Protheus	Malé Svatoňovice	37 405
Výrobní areál strojírenského charakteru MTH	Hradec Králové	36 563

Zdroj: Databáze investičních příležitostí Královéhradeckého kraje

Pro potřeby realizace projektů v rámci OP PIK Nemovitosti obsahuje databáze Agentury CzechInvest 50 záznamů brownfields za Královéhradecký kraj, na jejichž regeneraci podniky žádají o dotaci z EU.

Národní program Regenerace a podnikatelské využití brownfieldů je určen obcím, městům a krajům pro revitalizace a oživení zastaralých a nevyužívaných areálů a jejich následného využití pro průmyslové a podnikatelské aktivity. Maximální rozloha nově vzniklých podnikatelských lokalit je omezena na 10 ha. V Královéhradeckém kraji se tento program týká pouze území Broumovska.

Z dotazníkového šetření CIRI v obcích Královéhradeckého kraje vyplynula i pozoruhodně vyrovnaná proporcionalita (kolem 40 %) s výjimkou největších obcí (3 000+), kde takovými objekty disponují čtyři pětiny dotazovaných. Ve vzájemném srovnání jednotlivých správních obvodů ORP je relativní počet obcí s výskytem brownfields velmi vyrovnaný, což možná poněkud překvapivě naznačuje poměrně rovnoměrné rozmístění tohoto fenoménu na území Královéhradeckého kraje. Relativně nejlepší situace je pak ve ORP Nová Paka a ORP Vrchlabí, relativně nejhorší v ORP Hradec Králové, ORP Jičín a ORP Trutnov (opět je třeba vést v patrnosti rozdílný charakter zkoumaných obvodů z hlediska sídelní struktury).

Průmyslové zóny a rozvojové plochy

Průmyslové zóny a rozvojové plochy představují v současnosti důležitý aspekt hospodářsko-sociálního růstu regionů. Jde především o vytváření nových pracovních míst, rozvoj subdodavatelských činností, rozvoj stávajících drobných výrob, příliv kapitálu a nových progresivních technologií za plného respektování a vztahu k ochraně životního prostředí a jejich optimální lokalizace v rámci sídelní struktury.

Agentura CzechInvest spravuje databázi podnikatelských nemovitostí, která je jednou z nejrozsáhlejších svého druhu v České republice. V této databázi jsou registrované podnikatelské nemovitosti (průmyslové zóny a rozvojové plochy). Databáze je neveřejná a slouží především pro účely firem z oblasti zpracovatelského průmyslu, strategických služeb a technologických center, které hledají pro své podnikání vhodné nemovitosti. V současné době v rámci pasportizace ORP, které provedla RK CI, probíhá vytipování prioritních ploch vhodných k nabízení pro další rozvoj,

podporu a propagaci v Královéhradeckém kraji. Dle této databáze Královéhradecký kraj disponuje pestrou nabídkou podnikatelských nemovitostí:

Tabulka 8 Nabízené podnikatelské nemovitosti v Královéhradeckém kraji (2018)

Okres	Počet nemovitostí	Celková plocha (ha)	Volná plocha (ha)
Náchod	4	14	6,7
Rychnov nad Kněžnou	5	61,6	14,6
Trutnov	2	6,5	0
Jičín	4	79,5	52,5
Hradec Králové	10	92,7	14,5

Zdroj: CzechInvest

Charakteristická je různorodá velikost průmyslových zón s převahou zón menší velikosti (5 ha – 20 ha). Mezi největších pět zasídlených průmyslových zón v Královéhradeckém kraji patří Průmyslová zóna I, II, III v Jičíně (celkem 114,3 ha) a dále PZ Vrchlabí, Solnice/Kvasiny/Lipovka, Nový Bydžov (20,3 ha) a Krkonošská v Trutnově (38,37 ha). Město Hradec Králové nabízí areál bývalého vojenského letiště jako rozvojovou plochu, kde lze kombinovat funkce výroby a skladování ve vazbě na mezinárodní letový prostor.

Z dotazníkového šetření mezi obcemi (CIRI, 2018) vyplývá jasná souvislost mezi velikostí obce a existencí volných podnikatelských ploch. V zásadě platí, že čím větší obec, tím větší je pravděpodobnost, že bude disponovat volnými plochami k rozvoji podnikatelské činnosti. Dostupnost rozvojových ploch je dle odpovědí respondentů podstatně větší v obcích s více než 3 000 obyvateli. Oproti velikostním kategoriím obcí s nižším počtem, než je 3 000 obyvatel, mají dle vyjádření respondentů větší obce nabídku pozemků/objektů pro podnikání, ploch pro průmyslové zóny nebo objektů typu brownfields vhodných k regeneraci, dvoj až trojnásobně vyšší. Na území SO ORP Nová Paka je největší podíl obcí s volnými pozemky k podnikání (60 % obcí) – je ovšem třeba vzít v potaz nízký počet obcí v SO ORP. Nejmenší podíl obcí s těmito plochami vykazuje SO ORP Nové Město nad Metují (15,4 % obcí). Zjištění může opět zkreslovat vzájemně rozdílná proporce porovnávaných správních obvodů (malé množství relativně větších obcí v ORP Nová Paka oproti velké roztříštěnosti ORP Jičín). Jinak je podíl poměrně vyrovnaný.

Aktualizace databází

Aktualizace databáze brownfields a rozvojových ploch byla uskutečněna prostřednictvím odborných regionálních pracovníků v jednotlivých SO ORP Královéhradeckého kraje v průběhu února 2019. Každý z pracovníků měl za úkol využít dostupných informačních zdrojů, především kontaktů na kompetentní osoby na jednotlivých obcích.

Bylo identifikováno celkem 25 nových areálů (bez SO ORP Hradec Králové), z nichž část nemá evidovanou celkovou plochu (16 s evidovanou plochou – celkem 342.383 m^2). Celkem 21 areálů či objektů bylo navrženo k vyřazení z původní databáze. Došlo tak k mírnému navýšení celkového počtu evidovaných brownfields. Některé regiony identifikovaly objekty k prioritnímu řešení, jiné regiony žádné objekty či areály jako prioritní neoznačily.

Podkladem pro evidenci rozvojových ploch a průmyslových zón byla mimo jiné databáze rozvojových ploch Královéhradeckého kraje identifikovaných v první polovině roku 2018 během korespondenčního sběru těchto informací mezi obcemi (celkem v databázích 85 ploch s celkovou rozlohou 9,1 mil. m^2). Bylo identifikováno celkem 9 nových ploch, 8 ploch bylo navrženo k vyřazení

z původních databází. Některé regiony identifikovaly prioritní plochy, jiné regiony k tomuto rozlišení nepřistoupily.

Tabulka 9 Přehled využitelných investičních ploch v Královéhradeckém kraji v členění dle území SO ORP (srpen 2019)

Správní obvody ORP	identifikované BF		rozvojové plochy		kancelářské prostory	
	počet	celková plocha [m^2]	počet	celková plocha [m^2]	počet	celková plocha [m^2]
Broumov	19	342 749	2	63 394	0	0
Dobruška	8	131 256	4	600 182	0	0
Dvůr Králové nad Labem	17	242 315	1	31 800	0	0
Hořice	14	607 030[11]	2	101 741	0	0
Hradec Králové	-	-	-	-	0	0
Jaroměř	5	42 517	1	175 000	0	0
Jičín	36	831 389[12]	7	2 631 927	0	0
Kostelec nad Orlicí	8	266 556	7	613 300	0	0
Náchod	18	261 618	6	541 221	0	0
Nová Paka	2	15 837	0	0	0	0
Nové Město nad Metují	6	94 193	2	133 736	0	0
Nový Bydžov	1 (17[13])	67 000[14]	1	386 571	0	0
Rychnov nad Kněžnou	6	67 993	8	1 628 107	0	0
Trutnov	22	434 763	21	1 153 265	0	0
Vrchlabí	9	146 076	5	417 000	0	0

[11] Plocha nebyla udána u všech areálů

[12] Plocha nebyla udána u všech areálů

[13] Vlastní studie ORP Nový Bydžov identifikovala 17 brownfieldů prozatím nezařazených do databáze

[14] Bez započítání výsledků vlastní studie ORP

6. Přístupy k vymezení území dle potřeb lokalizace podnikatelských investic

Vymezení území dle typologie agentury CzechInvest

Agentura CzechInvest od roku 2017 provádí tzv. pasportizaci podnikatelského prostředí České republiky, jako podklad pro komplexní Mapu podnikatelského prostředí ČR. Tento dokument je agregovaným výstupem informací z dat získaných pracovníky regionálních kanceláří CzechInvestu při projednání s vedením všech 207 obcí s rozšířenou působností. V Královéhradeckém kraji se na sběru dat podíleli i zástupci regionální rozvojové agentury.

Získávání dat je motivováno primárně cílem „vytvoření chytré nabídky pro investory a pro rozvoj místních firem“. Tento dokument je průběžně upravován a na konci roku 2019 dojde k verifikaci získaných údajů a sběru dat až do úrovně typů obcí s pověřeným úřadem.

Aktuální metodika pasportu pracuje mimo jiné s následujícími daty: Statistická data týkající se výskytu fakult vysokých škol, center excelence i další výzkumné infrastruktury, inovační infrastruktury, podílu vyššího odborného vzdělávání, podílu dojížďky, přírůstek obyvatel a turistickým koeficient (vazba na investice do cestovního ruchu).

Nové kategorie území (po zahrnutí tvrdých dat z ČSU):

- oblast pro lokalizaci VaV investic
- oblast pro lokalizaci sofistikované výroby a technologických projektů a projektů služeb menšího rozsahu
- oblast pro lokalizaci zpracovatelského průmyslu
- nerelevantní oblast (převaha cestovního ruchu, vojenský újezd, aj.)

Pro inspiraci vložena mapa na základě dat z roku 2018, nová mapa bude zveřejněna po dokončení sběru dat na začátku roku 2020.

Obrázek 5 Navrhované typy investic v jednotlivých SO POÚ v Královéhradeckém kraji v roce 2018

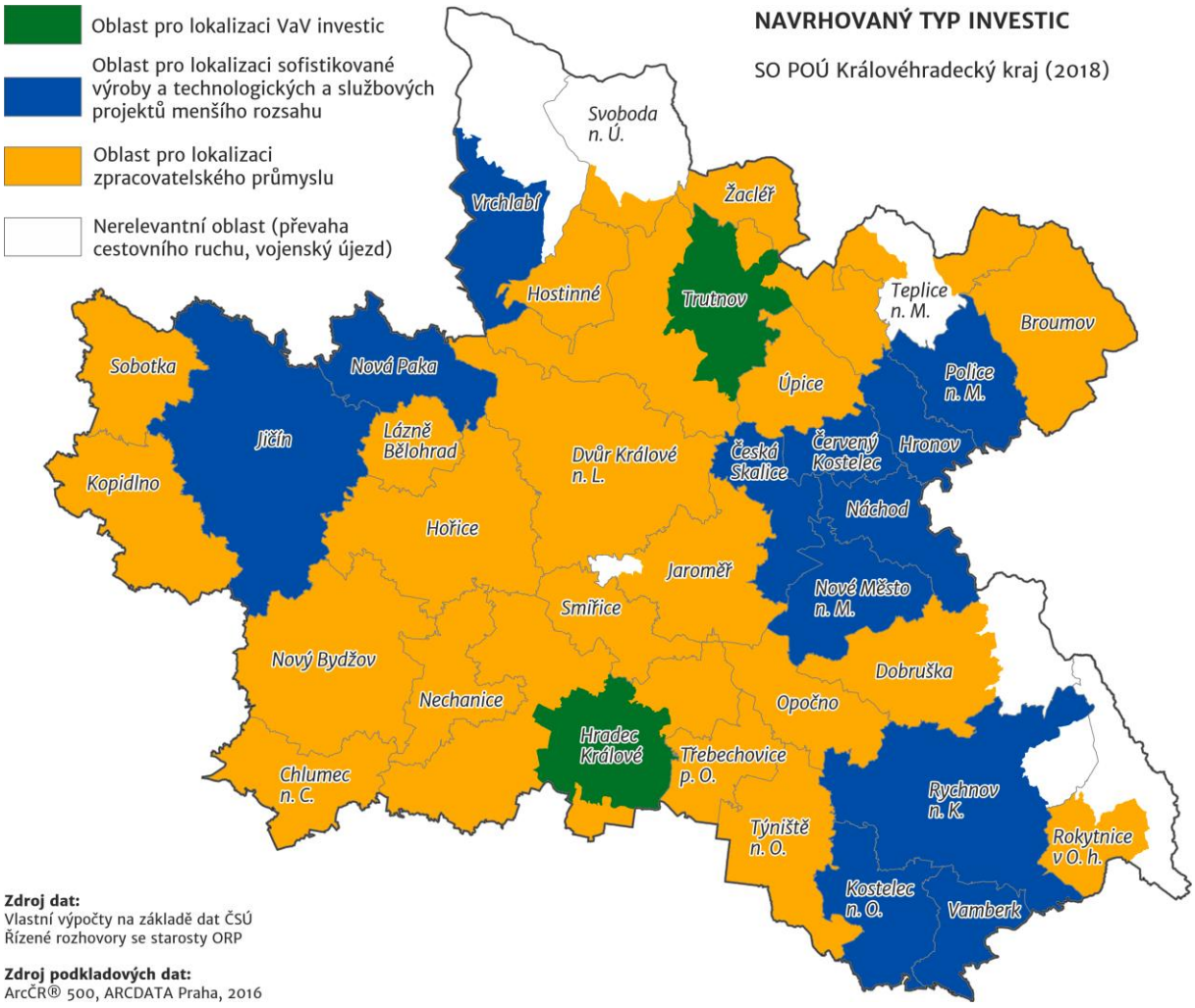

Zdroj: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

Vymezení území v Zásadách územního rozvoje Královéhradeckého kraje

Závazným rozvojovým dokumentem na úrovni kraje jsou Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje (dále pouze „ZÚR KHK“). Svým obsahem (vymezení rozvojových oblastí a os, specifických oblastí a území s vyváženým rozvojovým potenciálem, včetně stanovení úkolů pro územní plánování) jsou jedním z důležitých podkladů pro stanovení územně technických podmínek pro vymezování rozvojových ploch v územně plánovací dokumentaci měst a obcí. To vše s ohledem na specifika příslušného území, jeho hodnoty a limity jeho využití převážně ve vazbě na zastavěná území obcí či v plochách brownfields.

Pro podporu ekonomického rozvoje (výroba, výrobní služby, sklady, cestovní ruch) byly na území kraje vymezeny **rozvojové plochy (průmyslové zóny) nadmístního významu** v prostoru obcí **Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou – Solnice** a **Vrchlabí**. Tyto rozvojové plochy se vymezují pro intenzifikaci a další rozvoj výrobních areálů automobilového průmyslu dominantního tuzemského výrobce Škoda auto, a.s., v současné době již v těchto územích lokalizovaných. Jejich nadmístní význam vychází jak z charakteru výroby, tak především z dosahu předpokládaného nárůstu pracovních příležitostí a s tím spojených požadavků na dopravní a technickou infrastrukturu, občanské vybavení a další související investice do území. V případě strategické zóny nadmístního významu Kvasiny – Rychnov

nad Kněžnou – Solnice jde o rozšíření jejího současného plošného rozsahu za účelem vymezení ploch nezbytných pro její dopravní a technické zajištění. Požadavky jsou identifikované na třech řádovostních úrovních – mikro-, mezo- a makroúrovni.
Nároky nejnižší úrovně vyplývají z dopravních vztahů v rámci průmyslové zóny. Fakticky se jedná o spojení tři prostorově oddělených zón (Průmyslová zóna Kvasiny, Průmyslová zóna Solnice a Průmyslová zóna Rychnov nad Kněžnou-Lipovka. Na základě dosud nevyužitých prostor v průmyslové zóně, je očekávaný rozvoj dodavatelů pobočného závodu společnosti ŠKODA AUTO, a.s. v Kvasinách a je tedy odůvodněné předpokládat zvýšení intenzity dopravy v této oblasti.
Na mezoúrovni se projevuje z hlediska dopravy zejména téma dostupnosti průmyslové zóny pro zaměstnance firem zasídlených v zóně. Největší problémy způsobuje individuální automobilová doprava. Cíly jsou jednak usměrnění a redukce osobních automobilů směřujících do průmyslové zóny a druhak optimalizace dopravní dostupnosti PZ z rozvojových sídel, s preferencí jiné než automobilové dopravy.
Hlavní tematickou složkou na makroúrovni je doprava nákladů a pouze z malé části je druhou složkou dopravního tématu dojížďka zaměstnanců z větších vzdáleností. K cílům na této úrovni se řadí zkapacitnění železniční trasy Častolovice – Solnice tj. rozšíření trati pro více osobních a nákladních vlaků, zvýšení traťové rychlosti a zkrácení jízdních a cestovních časů.

V případě průmyslové zóny nadmístního významu Vrchlabí se jedná o intenzifikaci v současné době již k těmto účelům využívaných ploch, avšak s předpokládanou potřebou vymezení nových ploch pro zkvalitnění jejího dopravního a technického zajištění.

V Aktualizaci č. 3 ZÚR KHK z června 2018 byla přidána nová priorita „Prověření možností a podmínek změn v území pro lokalizaci výzkumného, vývojového a vzdělávacího zařízení v oblasti zdravé výživy, klinické výživy, metabolismu a gerontologie využívající zpracování zemědělských produktů pěstovaných na území kraje, a to ve vazbě na město Hradec Králové a mimoúrovňové křižovatky Kukleny a Plotiště na dálnici D11.

ZÚR KHK zpřesňují vymezení rozvojových oblastí a rozvojových os vymezených v politice územního rozvoje a vymezení oblastí se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území více obcí (nadmístní rozvojové oblasti a nadmístní rozvojové osy), které jsou uvedeny níže:

- Rozvojová oblast mezinárodního a republikového významu Hradec Králové / Pardubice
- Rozvojová osa mezinárodního a republikového významu Praha – Hradec Králové / Pardubice – Trutnov – hranice ČR / Polsko (– Wroclaw)
- Nadmístní rozvojová oblast Vrchlabí
- Nadmístní rozvojová osa Hořice – Jičín – Liberecký kraj
- Nadmístní rozvojová osa Vrchlabí – Jičín – Středočeský kraj
- Nadmístní rozvojová osa Vrchlabí – Trutnov
- Nadmístní rozvojová osa Jaroměř – Náchod – Hronov
- Nadmístní rozvojová osa Nové Město nad Metují – Rychnov nad Kněžnou
- Nadmístní rozvojová osa Kostelec nad Orlicí – Vamberk – Pardubický kraj

ZÚR KHK dále zpřesňují vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu. V obcích specifických území se v jejich vzájemném porovnávání dlouhodobě projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje území. Níže je uveden seznam specifických oblastí:

- Specifická oblast mezinárodního a republikového významu Krkonoše – Jizerské hory (zde je nutný koordinovaný rozvoj ekonomických aktivit, zejména cestovního ruchu)
- Specifická oblast nadmístního významu Broumovsko (potřeba zvýšit atraktivitu území pro investory)
- Specifická oblast nadmístního významu Orlické hory (potřeba zvýšit atraktivitu podhorské části území pro investory)
- Specifická oblast nadmístního významu Jičínsko (potřeba zvýšit atraktivitu území pro investory)

Obrázek 6 Rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti vymezené v ZÚR KHK

Zdroj: Odbor územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2027

Ambicí Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen „SRR“) je stanovit hlavní cíle regionálního rozvoje v horizontu 7-10 let, resp. definovat hlavní cíle regionální politiky státu po roce 2021.

Regionální politiku státu definujeme jako politiku, která má usměrňovat sektorové politiky státu tak, aby zohledňovaly specifika jednotlivých typů území (metropolitních území, aglomerací, regionálních center a jejich venkovského zázemí, strukturálně postižených krajů, hospodářsky a sociálně ohrožených území), a která zároveň vytváří vlastní nástroje, kterými ovlivňuje rozvoj specifických území.

Hlavním smyslem SRR je identifikovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný či žádoucí územně specifický přístup[15] a definovat jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v odlišných územních kontextech tak, aby docházelo k podpoře konkurenceschopnosti a ke snižování regionálních disparit a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území.

Obrázek 7 Vymezení metropolí, aglomerací, regionálních center a hospodářsky a sociálně ohrožených území pro účely SRR

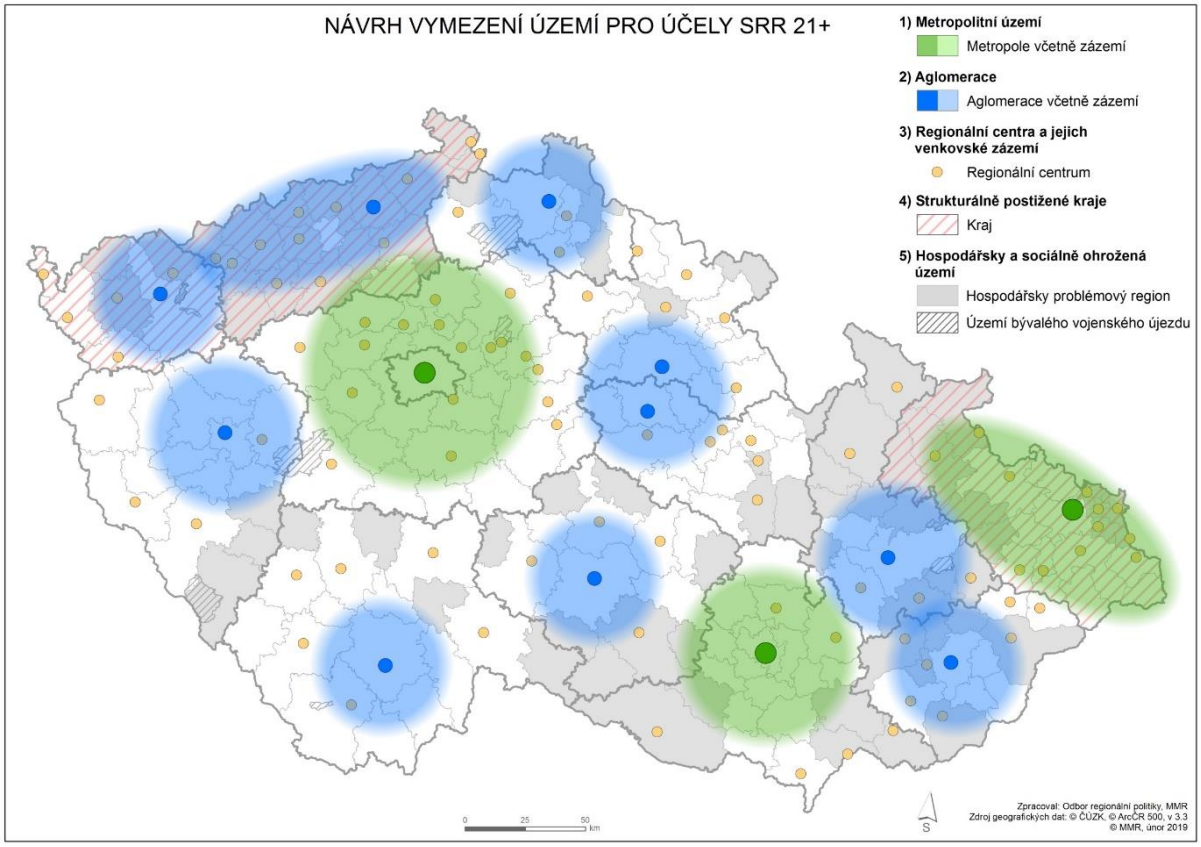

Zdroj: Odbor regionální politiky MMR ČR

Hradecko-pardubická aglomerace je vysoce urbanizované území rozkládající se na pomezí dvou krajů – Královéhradeckého a Pardubického, se dvěma významnými jádry, kterými jsou krajská města Hradec Králové a Pardubice.

[15] Územně specifický přístup je chápan tak, že politiky, programy, či nástroje intervencí státu (nebo regulace ze strany státu) nepřistupují shodně k celému území ČR, ale mají buď v různých územích různé cíle, nebo jsou v různých územích nastavovány poněkud jinak nebo mohou mít v různých územích poněkud jiné podmínky.

Hlavním cílem v tomto území je zlepšovat podmínky pro posun domácích i zahraničních firem od nákladově orientované konkurenceschopnosti směrem ke konkurenceschopnosti založené na znalostech a rozvíjet inteligentní specializaci, tj. účinněji využívat ekonomický potenciál aglomerace a rozvíjet vědecko-výzkumnou základnu na území aglomerace.

Regionální centra vyššího řádu (sídla s více než 15 tisíci obyvateli a spádovým územím alespoň 30 tisíc obyvatel - Náchod, Trutnov, Jičín, Rychnov nad Kněžnou, Dvůr Králové nad Labem, Vrchlabí) a regionální centra nižšího řádu identifikovaná z krajské úrovně (zpravidla sídla s alespoň 5 tisíci obyvateli a spádovým územím kolem 10 tisíc obyvatel).

Hlavním cílem v regionálních centrech je vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce (tj. např. diverzifikovat ekonomické činnosti, zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol, rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele, revitalizovat brownfields)

Hospodářsky a sociálně ohrožená území jsou vymezena do úrovně správních obvodů ORP na základě zvolených indikátorů. Na území Královéhradeckého kraje je to SO ORP Broumov a Dvůr Králové nad Labem. Vymezená hospodářsky a sociálně ohrožená území jsou vnitřně heterogenní. Kraj může v rámci své strategie vymezit území na nižší (administrativní) úroveň.

Hlavním cílem v hospodářsky a sociálně ohrožených územích je zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst (rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky, posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic, usilovat o příchod vnějších investic,…).

Metropole se na území Královéhradeckého kraje nevyskytují (Praha, Brno, Ostrava) a **strukturálně postiženými kraji** jsou myšleny kraje Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský.

Relevantními dokumenty s vazbami na SIP jsou i některé zpracované studie zabývající se územím Královéhradeckého kraje.

Dne 31. 8. 2005 byla usnesením Vlády ČR č. 1100/2005 průmyslová zóna Kvasiny – Solnice v Královéhradeckém kraji označena za strategickou. V říjnu 2017 byla zpracována Studie územních dopadů rozvoje průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou za účelem vyhodnocení připravenosti předmětné strategické zóny na její plánovaný rozvoj z pohledu územně plánovací dokumentace kraje a dotčených měst a obcí Královéhradeckého kraje, a to zejména ve vazbě na usnesení přijatá vládou ČR a zpracované studie včetně podkladů zabývajících se dopady rozvoje zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou.

Královéhradecký kraj dále disponuje Územní studií krajiny Královéhradeckého kraje, komplexním dokumentem stanovujícím základní zásady pro využívání krajiny a sloužícím jako podklad pro pořizování územně plánovacích dokumentací a pro zpracování územních studií krajiny ORP. V procesu vyhodnocování možných dopadů na životní prostředí je návrh Ucelené politiky Královehradeckého kraje o vodě. Tento dokument bude využit zejména při tvorbě Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje, pořizování Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje, dotační politiky či procesu plánování v oblasti vod. Jedná se o dokument, který svým zaměřením je prvním odborným materiálem svého druhu v České republice, zpracovaným na úrovni kraje.

Již od roku 2012 disponuje Královéhradecký kraj dopravní studií zpracovanou v rámci projektu „Brána k sousedům“.

Jejím účelem je návrh možných koncepčních řešení pro zlepšení dopravního napojení periferních regionů se strukturálními problémy, především příhraničního regionu Broumovska, Náchodska a také přilehlého polského příhraničí.

Všechny výše uvedené studie jsou dostupné na webu Královéhradeckého kraje - http://www.kr-kralovehradecky.cz/

7. Faktory pro podporu investic v Královéhradeckém kraji

VNITŘNÍ FAKTORY PRO PODPORU INVESTIC

SPRÁVA ÚZEMÍ

+ Funkční rámec strategického plánování v kraji a fungující platformy pro koordinovaný rozvoj
+ Aktivity efektivně podporující rozvoj a aplikaci chytrých řešení

EKONOMIKA, VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

+ **Potenciál výzkumných organizací k větší orientaci na aplikace např. na základě aplikace přístupu příbuzné rozmanitosti / mezioborovosti**
+ **Vysoký (nad úrovní ČR) podíl zpracovatelského průmyslu na hrubé přidané hodnotě regionu**
+ **Vyšší podíl přidané hodnoty na výkonech u domácích podniků**
+ **Projekty investičních pobídek směřovány do ekonomicky silných oborů kraje**
+ **Existence využívaných/fungujících průmyslových zón**
+ **Vysoký objem investičních pobídek v automotive a strojírenství**
+ Míra podnikatelské aktivity nad průměrem ČR
+ Vyšší podíl výdajů na VaV některých oborů podnikání (např. díly a příslušenství motorových vozidel, elektro-elektrotech, textil, ICT, pryž/plasty)
+ Investice regionálních firem v zahraničí (textil, výroba pryžových výrobků)
+ Existence několika významných firem pod zahraniční kontrolou provádějících VaV (např. automotive, ICT, medical devices, výroba pryžových výrobků)

LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ

+ **Vysoká zaměstnanost v progresivních oborech (vzdělávání, výroba elektronických a optických přístrojů a zařízení, výroba motorových vozidel, výroba elektrických zařízení, strojírenství, výroba textilií, zdravotnictví a gumárensko-plastikářský sektor)**
+ **Instituce sekundárního vzdělávání spolupracující s firmami**
+ **Regionální inovační značka jako nástroj propagace spolupráce mezi akademickým a komerčním sektorem**
+ Pestrá nabídka středoškolského a vyššího odborného vzdělávání
+ Nárůst podílu obyvatel s VŠ vzděláním, zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel
+ Nabídka pracovních míst převyšuje poptávku ze strany zájemců o zaměstnání, stále rostoucí počet volných míst na trhu práce

CESTOVNÍ RUCH A KULTURA

+ **Mimořádně atraktivní region z hlediska cestovního ruchu (Krkonoše, Český ráj a další)**

OBYVATELSTVO, BYDLENÍ, BEZPEČNOST, SLUŽBY, VOLNÝ ČAS, SPORT

+ **Dostatek lokalit vhodných pro bytovou výstavbu ve městech a větších obcích**
+ **Pozitivní hodnocení kraje v oblasti sociálně-patologických jevů, nízká kriminalita a vysoká objasněnost trestných činů**
+ Vysoká intenzita bytové výstavby v zázemí Hradce Králové a při hranici České republiky

ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY

+ **Spolupráce zdravotnických zařízení v regionu**
+ Existence Fakultní nemocnice Hradec Králové jako nadregionálního superspecializovaného pracoviště a vazba na LF a FaF UK (z pohledu dostupnosti péče)
+ Vysoce kvalitní akutní přednemocniční neodkladná péče (PNP)

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ

+ **Region s relativně čistým ovzduším** – v rámci ČR podprůměrná emisní zátěž
+ Postupně klesající množství vypouštěných znečištěných odpadních vod v kraji

DOPRAVA

+ **Dopravní dostupnost Hradce Králové po dálnici D11 (jeden z možných faktorů mobility VaVaI pracovníků)**
+ **Zvyšují se investice do krajské silniční infrastruktury, a to i díky existenci externích finančních zdrojů**
+ **Vysoká hustota železniční sítě**

TECHNICKÉ SÍTĚ A ENERGIE

+ Dobrá úroveň zásobování energiemi (elektřina, plyn, teplo)

VNITŘNÍ FAKTORY PRO PODPORU INVESTIC

SPRÁVA ÚZEMÍ

- **Přetrvávající existence územních disparit a hospodářsky slabých regionů**
- **Komplikovaná a administrativně náročná dosažitelnost dotačních zdrojů pro obce**
- **Struktura a objem státních a evropských dotačních zdrojů pro rozvojové aktivity neodpovídá potřebám a poptávce ze strany regionálních aktérů**

EKONOMIKA, VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

- **Snižující se investiční atraktivita kraje (dle vývoje PZI)**
- **Vysoký podíl nevyužitých brownfields**
- **Nízký podíl přidané hodnoty na výkonech u podniků pod zahraniční kontrolou**
- **Vysoký podíl firem pod zahraniční kontrolou umístěných v nižších patrech globálních hodnotových řetězců / produkčních sítí**
- **Nízké celkové výdaje na výzkum a vývoj na obyvatele i v poměru k HDP kraje v mezikrajském srovnání**
- **Absence masivnějších propagačních aktivit osvětlujících případné úspěchy/projekty na poli VaVaI, a to jak ve smyslu individuálních marketingových aktivit jednotlivých subjektů, tak společné propagace**
- Dvojnásobná produktivita práce u podniků pod zahraniční kontrolou oproti domácím podnikům
- Nízká spolupráce firem a výzkumných organizací v kraji, díky převážně různému oborovému zaměření (= nutnost spolupráce výzkumných organizací (dále pouze „VO“) i firem se subjekty mimo kraj)
- Nízká míra podnikatelské aktivity v ORP Broumov (hospodářsky slabé území)
- Nízká míra podnikatelské aktivity v ORP Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí (vliv průmyslové zóny)

LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ

- **V některých regionech málo diverzifikovaná ekonomika – vysoká míra provázání a z toho vyplývající dominantní orientace firem na sektor automotive**
- **Klesající podíl ekonomicky aktivní populace – nižší míra ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 15 a více let**
- **Nízká zaměstnanost ve znalostně náročných oborech**

- **Malá spolupráce škol a firem – nedostatečná provázanost teoretické a praktické výuky a rozdílné vzdělávací záměry škol v porovnání s požadavky zaměstnavatelů**
- **Nízký zájem žáků o polytechnické a odborné vzdělávání**
- Průměrná měsíční mzda v Královéhradeckém kraji je dlouhodobě nižší, než republikový průměr
- Vyčerpanost lokálního trhu práce – nedostatek pracovní síly s kvalifikací ve strojírenských a elektrotechnických oborech a v některých dalších, převážně řemeslných a technických oborech
- Vyčerpanost lokálního trhu práce zejména ve SO ORP Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí, Dobruška, Jičín a Vrchlabí
- Nedostatek pracovní síly i mimo technické obory – zdravotnictví, sociální služby, veřejná správa aj.
- Nesystémová podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků
- Nedostatečný počet a omezené možnosti zapojení specialistů a odborníků z praxe v rámci polytechnického a odborného vzdělávání

CESTOVNÍ RUCH A KULTURA

- **Existence rozsáhlých brownfields mezi kulturně a historicky cennými stavbami**
- Nízká intenzita kongresové turistiky a její nedostatečná finanční podpora

OBYVATELSTVO, BYDLENÍ, BEZPEČNOST, SLUŽBY, VOLNÝ ČAS, SPORT

- **Selektivní migrace do určitých částí kraje, polarita v růstu počtu obyvatel – trvalý úbytek obyvatel ve městech a v periferních oblastech způsobený především migračním úbytkem**
- **Zhoršující se dostupnost služeb v malých obcích (např. pošt a prodejen s potravinami)**
- Nízká vybavenost kulturními, sportovními zařízeními v malých obcích

ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY

- **Nedostatek lékařů a středního zdravotnického i nezdravotnického personálu v nemocnicích, ambulancích a sociálních zařízeních včetně superspecializované péče a lékařské pohotovostní služby) ve vybraných oborech (v příhraničních oblastech, rozdíl mezi venkovem a městem)**
- **Vysoký věk lékařů a nízká generační obměna lékařů**

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ

- Lokální výskyt identifikovaných i neidentifikovaných ekologických zátěží a devastací krajiny, nedostatečná rekultivace a sanace
- Pokračující a často nevhodné zábory zemědělské půdy ve prospěch výstavby – především v blízkosti větších sídel

DOPRAVA

- **Nízká hustota dálniční sítě, absence dálnic D11 a D35 – nekompletnost Transevropské dopravní sítě (TEN-T)**
- **Hlavní dopravní tahy jsou kapacitně vyčerpány**
- Absence přímých kapacitních napojení zvyšuje cestovní doby a snižuje dopravní dostupnost některých regionů kraje
- Absence obchvatů většiny měst a vysoká intenzita dopravy v intravilánech měst
- Revitalizace železniční infrastruktury probíhá pomalu a pouze na několika vybraných úsecích, dlouhé jízdní doby pak výrazně snižují konkurenceschopnost železniční dopravy ve srovnání se silniční dopravou

TECHNICKÉ SÍTĚ A ENERGIE

- Nerovnoměrné pokrytí území kraje a obcí vysokorychlostním mobilním internetem, nedostupnost vysokorychlostního připojení k internetu ve venkovských oblastech

VNĚJŠÍ FAKTORY PRO PODPORU INVESTIC

POLITICKÉ

- Intenzivnější spolupráce Královéhradeckého kraje se zahraničními regiony
- Prosazování principů chytré specializace do veřejných politik
- Důsledné posuzování nové výstavby v krajině, eliminace nadměrných záborů zemědělské a lesní půdy
- Reforma imigračního práva usnadňující zaměstnatelnost cizinců ve znalostně náročných oborech
- Nepřímá podpora výzkumu a vývoje (např. výraznější daňová zvýhodnění obecně a zvýšené daňové zvýhodnění využívání výzkumných služeb od výzkumných organizací)

EKONOMICKÉ

- Efektivní dotační politika státu a EU v oblasti regionálního rozvoje
- Podpora realizace domácích (zahraničních) investic v kraji (obory s vysokou přidanou hodnotou, high-tech a strategické služby)
- Přechod České republiky na ekonomiku taženou inovacemi
- Začleňování českých firem do globálních hodnotových řetězců
- Preference využívání brownfieldů
- Průmysl 4.0 – růst produktivity práce, pokles nákladů firem, zvyšování konkurenceschopnosti
- Daňové a další zvýhodnění inovativních firem a firem investujících do výzkumu a vývoje
- Atraktivita České republiky pro zahraniční investice s vyšší přidanou hodnotou
- Další nárůst zájmu zahraničních návštěvníků o pobyt v České republice, zlepšení širšího povědomí
- Dostavba dálnic D11 a D35
- Potenciál pro příliv vnějších investic do znalostně náročnějších oborů, ideálně využívajících regionální znalostní základnu

SOCIÁLNÍ

- Rostoucí mobilita obyvatel
- Možnost přilákat zahraniční kvalifikované pracovníky do VO a firem
- Možnost pilotního testování prvků duálního vzdělávání

TECHNOLOGICKÉ

- Dostupnost a možnost aplikace chytrých řešení ve sféře místního a regionálního rozvoje
- Rozvoj výzkumných/vývojových/inovačních aktivit v nastupujících technologických trendech (např. bigdata, 4. průmyslová revoluce, smart city, internet věcí/osob, personalizovaná medicína, dopravní prostředky …)
- Zvyšující se tržní dostupnost technologií
- Průmysl 4.0 resp. Práce 4.0 - růst poptávky po pracovní síle s vyšší kvalifikací (technické profese, profese v oblasti IT, vývoje a marketingové komunikace)
- Více akreditovaných / certifikovaných pracovišť výzkumných organizací (pro spolupráci s aplikační sférou)

LEGISLATIVNÍ

- Úprava legislativy pro zaměstnávání kvalifikovaných cizinců

- Zákon o liniových stavbách – urychlení výstavby páteřních silnic a železnic

VNĚJŠÍ FAKTORY PRO PODPORU INVESTIC

POLITICKÉ
- Pokračující nejednotnost výkladu legislativy (např. daňové odpočty na výzkum a vývoj) a nižší vymahatelnost práva
- Rychleji se rozvíjející výzkumné/inovační systémy ostatních krajů ČR
- Střet zájmu mezi ekonomickými aktivitami a ochranou přírody (např. funkční využití ploch)

EKONOMICKÉ
- Odliv přímých zahraničních investic (vyčerpání nízkonákladové a pobídkové výhody, změny daňového systému)
- Exportní závislost na zemích Evropské unie
- Pokles zahraniční poptávky po produkci z titulu zahraniční konkurence
- Snižující se atraktivita kraje pro investice do znalostně náročných oborů
- Průmysl 4.0 – pokles nízko kvalifikovaných pracovních míst, například v pásové výrobě, pracovních pozic s nízkou přidanou hodnotou
- Pokles a technologické změny v automobilovém průmyslu
- Stagnace růstu produktivity při současném tlaku na růst mezd (snížení konkurenceschopnosti)
- Pomalá výstavba či nedobudování páteřní dopravní infrastruktury (silniční i železniční)
- Odliv přímých zahraničních investic (vyčerpání nízkonákladové a pobídkové výhody, změny daňového systému)

SOCIÁLNÍ
- Odliv odborných pracovníků (především výzkumu a vývoje) z regionu do rychleji se rozvíjejících krajů ČR a zahraničí
- Příliv nekvalifikované pracovní síly (především zahraniční agenturní zaměstnanci ve vazbě na rozvoj průmyslových zón)
- Nezavádění vysokorychlostního internetu mobilními operátory a poskytovateli vysokorychlostního připojení do periferií a hospodářsky slabých oblastí kraje z ekonomických důvodů
- Prohloubení nesouladu mezi vzdělávacími institucemi a požadavky regionálního trhu práce

TECHNOLOGICKÉ
- Krize, rychle rostoucí stupeň automatizace, změny v zaměření v automobilovém průmyslu (např. rychlý přechod na elektromobily) mohou být ohrožením pro ekonomický růst a stabilitu kraje a zejména mít dopad na snížení počtu pracovních příležitostí
- Snižující se atraktivita kraje pro investice do znalostně náročných oborů

LEGISLATIVNÍ
- Další nárůst zatěžující legislativy a byrokracie
- Nekontinuita legislativy – časté významné změny legislativních úprav a regulací

8. Priority strategie k posílení investiční atraktivity kraje

Cílem Strategie investičních příležitostí je nastavení systémové podpory, vedoucí k posílení investičního prostředí a ekonomické prosperity kraje neboli **Chytré umisťování a podpora investic v Královéhradeckém kraji.**

Tento cíl bude naplňován v rámci 3 priorit:

1 Koncepční přístup pro systematickou podporu investic

Priorita 1 se zaměřuje na tvorbu systému dlouhodobé podpory vytváření investičních příležitostí, založeném na vybudování sítě vzájemně průběžně komunikujících, dobře informovaných spolupracujících partnerů v předem nastaveném a rámcově jednotném (tj. zároveň i s ohledem na specifika jednotlivých území a potenciálních investorů) přístupu měst a obcí k investorům a koordinaci aktivit již existujících rozvojových krajských platforem. Priorita 1 má 3 opatření.

1.1 Budování sítě a rozvoj spolupráce partnerů

1.2 Strategický přístup veřejné správy k investorům

1.3 Koordinace stávajících funkčních platforem pro podporu konkurenceschopnosti kraje se strategií investičních příležitostí

2 Informační a datový servis/ podpora pro aktéry podpory investic = znalost prostředí

Snahou strategie je v rámci priority 2 zajistit kontinuální a komplexní znalost prostředí pro investory i veřejnou správu. Priorita obsahuje opatření pro zpracování přehledu investičních lokalit, faktorů pro umístění investic a relevantních dotačních titulů. Priorita 2 má 3 opatření.

2.1 Přehled lokalit pro investování

2.2 Přehled lokalizačních faktorů

2.3 Přehled dotačních titulů

3 Marketing investičního prostředí v KHK

Třetí priorita reaguje na snižující se investiční atraktivitu Královéhradeckého kraje. Snahou je vytvořit koncept sdílené propagace prostřednictvím aktivit aktérů strategie. Podpořit zvýšení povědomí o investičním prostředí regionu mají za cíl i eventy, internetové a tištěné nástroje. Priorita 3 má 3 opatření.

3.1 Sdílená propagace a společný marketing

3.2 Eventy

3.3 Online / offline (tištěné) nástroje

Tabulka 10 Cíl, priority a opatření strategie investičních příležitostí

Strategický cíl	Priorita	Opatření
Chytré umisťování a podpora investic v Královéhradeckém kraji	**1. Koncepční přístup pro systematickou podporu investic**	1.1 Budování sítě a rozvoj spolupráce partnerů
		1.2 Strategický přístup veřejné správy k investorům
		1.3 Koordinace stávajících funkčních platforem pro podporu konkurenceschopnosti kraje se strategií investičních příležitostí
	2. Informační a datový servis pro aktéry podpory investic = znalost prostředí	2.1 Přehled lokalit pro investování
		2.2 Přehled lokalizačních faktorů
		2.3 Přehled dotačních titulů
	3. Marketing investičního prostředí v Královéhradeckém kraji	3.1 Sdílená propagace a společný marketing
		3.2 Eventy
		3.3 Online / offline (tištěné) nástroje

Priorita 1: Koncepční přístup pro systematickou podporu investic

Popis priority, zdůvodnění:

Koncepční přístup na úrovní municipalit a kraje pro systematickou cílenou podporu posílení investic v Královéhradeckém kraji. Systematická a efektivní podpora investic v obecné rovině vyžaduje koordinovaný přístup všech zapojených subjektů vzájemně průběžně komunikujících, a tedy i vzájemně informovaných, o plánovaných a prováděných krocích ostatních subjektů v relevantních oblastech. Toto pojetí zakládá potřebu mnohostranné dohody o vzájemné spolupráci se záměrem dosažení zkvalitnění investičního prostředí včetně atmosféry dynamicky se rozvíjejícího regionu s kreativními subjekty, dostatečnou institucionální blízkostí a profesionalitou podpůrných subjektů zejména veřejné správy. Kontinuální připravenost poskytovat kvalitní a profesionální služby potenciálním investorům znamená i potřebu průběžného dalšího vzdělávání a absorpci souvisejících informací. Součástí koncepčního uvažování samosprávných orgánů musí být i jednoznačné určení preferencí příchozích investic či reinvestic a dále zohlednění relevantních cílů a opatření vyplývajících zejména ze souvisejících krajských rozvojových dokumentů a dále národních rozvojových dokumentů.

Opatření:

1.1 Budování sítě a rozvoj spolupráce partnerů

1.2 Strategický přístup veřejné správy k investorům

1.3 Koordinace stávajících funkčních platforem podpory konkurenceschopnosti kraje se strategií investičních příležitostí

1.1 Budování sítě a rozvoj spolupráce partnerů

Popis opatření, zdůvodnění:

Budování sítí a vzájemná spolupráce mezi klíčovými regionálními subjekty je jedním z nejčastěji aplikovaných a efektivních nástrojů pro rozvoj obcí a regionů. Dosažení realizace tuzemské či zahraniční investice v území příp. rozšíření stávající investice vyžaduje invenci a iniciativu několika různě zaměřených organizací. Kromě jeho vlastních informací je pro investora důležitý i aktivní přístup ze strany veřejnosprávních institucí, které musejí být zdrojem dalších potřebných doplňkových služeb a informací.

Za účelem dosažení kýženého cíle je třeba vzájemná informovanost, koordinace aktivit a rozhodnutí mezi všemi zapojenými subjekty. Pro identifikaci klíčových subjektů z hlediska zvýšení přílivu investice se v prvním kroku provádí analýza relevantních aktérů. Po provedení a vyhodnocení analýzy je třeba stanovit role jednotlivých členů nově budované sítě a seznámit s nimi všechny její členy. Výsledkem tohoto postupu může být, je-li to žádoucí, kompetenční mapa. Do kompetencí se řadí i aktivity předinvestiční a poinvestiční fáze.

Smysl existence spolupráce partnerů v rámci vytvořené sítě, jejich vzájemná komunikace, informovanost a prováděné aktivity spočívají zejména v uceleném, jasném a vstřícném přístupu k potenciálnímu, ale i stávajícímu investorovi, který by měl být výsledkem všech prováděných aktivit, za účelem zesílení zájmu investora o realizaci investice v regionu příp. za účelem zvýšení pravděpodobnosti jeho setrvání či rozšíření jeho stávající investice.

Pro regionální rozvoj přínosnou nadstavbou přesahující účel strategie investičních příležitostí je oživení, udržení či zintenzivnění vzájemných kontaktů a komunikace mezi klíčovými regionálními subjekty.

Pro reálné provádění mnoha výše popsaných činností bude vytvořena tzv. **regionální brownfieldová jednotka** sestávající ze zástupců CIRI, RK CI, Královéhradeckého kraje, RVVI KHK a některých obcí Královéhradeckého kraje.

Role a odpovědnost jednotlivých členských institucí sítě jsou následující:

Agentura pro podporu podnikaní a investic CzechInvest (zejm. regionální kancelář v Hradci Králové) komplexně pomáhá realizaci investičních projektů. Zahraničním investorům poskytuje poradenství při vstupu na český trh a pro stávající investory zabezpečuje after care služby. Pro investiční účely spravuje databázi podnikatelských nemovitostí, databázi českých dodavatelských firem, podporuje české subdodavatele a zejména prostřednictvím vlastních rozvojových programů pomáhá začínajícím inovujícím podnikům. Investorům zprostředkovává státní podporu a kontakt s orgány státní správy a samosprávy. Svoji cílovou skupinu propojuje také s partnery z výzkumně-vývojové a akademické sféry. Z podstaty svého zaměření je logické, že se jedná o klíčový výkonný subjekt na poli investičních příležitostí v kraji, zabezpečující (ve spolupráci s ostatními orgány a subjekty) celý investiční proces.

Centrum investic, rozvoje a inovací (CIRI) – CIRI je příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje, jejíž hlavní náplní je podpora, vytváření, koordinace a zajišťování prostředí a podmínek vedoucích ke komplexnímu, vyváženému a udržitelnému rozvoji Královéhradeckého kraje, a proto je hlavním aktérem zodpovědným za tvorbu a implementaci strategie investičních příležitostí tzn., je centrem koordinujícím relevantní činnosti, sdružujícím všechna rozhodnutí o dalším vývoji a evidující všechny související kroky. Na poli rozvoje investičního prostředí úzce spolupracuje s RK CI.

Královéhradecký kraj – prostřednictvím informací z odborů regionálního rozvoje, grantů a dotací, odboru investic, odboru územního plánování a stavebního řádu, odboru životního prostředí a zemědělství, odboru dopravy a silničního hospodářství příp. odboru školství a odboru analýz a podpory řízení zajišťuje podkladové materiály a informace či potřebná oficiální potvrzení; v pokročilé fázi investičního procesu se účastní setkávání se zástupci investora.

Obce Královéhradeckého kraje – úřady jednotlivých obcí či obcí s rozšířenou působností se zapojují do přípravných investičních procesů zvláště v rámci poskytování aktuálních informací o území a procesech v něm; v pokročilé fázi investičního procesu se účastní setkávání se zástupci investora a dodávají oficiální potvrzení.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace Královehradeckého kraje – je koordinačním, poradním a iniciativním orgánem krajské samosprávy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací; působí jako odborný tým spojující pohledy veřejné správy, výzkumných organizací, významných podniků, zprostředkujících a střechových organizací, vzdělávacích zařízení a dalších partnerů**;** tento orgán plní důležitou úlohu zejména díky svému členskému obsazení – zástupci RK CI, CIRI, platformy Královéhradecký kraj-Zaměstnaný region a Královéhradecký kraj-Chytrý region, Technologické centrum Hradec Králové, Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje a Královéhradecký kraj; v rámci setkání RVVI KHK je velmi odůvodněné konzultovat, navrhovat a rozhodovat o VaV aspektech potenciálních a realizovaných investic.

Statutární město Hradec Králové – role Statutárního města je opodstatněná zejména v případě investice na jeho území příp. v území ORP Hradec Králové či u investice přesahující do zájmů Statutárního města Hradec Králové.

Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje – subjekt zastupující podnikatelskou veřejnost v kraji; poskytuje informační servis a propojuje místní podnikatele mezi sebou, se zahraničními partnery, se školami či s představiteli samosprávy.

Návrhy typových aktivit:

- *Identifikace aktérů v oblasti podpory investiční atraktivity obce, regionu (stakeholder analýza)*
- *Nastavení procesu spolupráce mezi subjekty v rámci podpory a realizace investic (stanovení rolí, kompetenční mapa, …)*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Definování rolí sítě partnerů pro systematickou podporu investic v Královéhradeckém kraji*
- *Stanovení tematických platforem pro specifické potřeby – podpora činnosti platformy Regionální brownfieldové jednotky*

1.2 Strategický přístup veřejné správy k investorům

Popis opatření, zdůvodnění:

Koncepční a v dlouhodobém horizontu uplatňovaný strategický přístup veřejnosprávních orgánů k investorům je klíčovým předpokladem pro přilákání investic do regionu. Je nutné stanovit rámcově jednotný přístup samospráv k investorům, avšak vždy s ohledem na všechna specifika jednotlivých samosprávných úrovní, jejich orgánů a územní specifika lokalit a regionů Královéhradeckého kraje. Nutnost vyplývá ze snahy o efektivní dosahování atraktivního vnímání kraje z pohledu investorů. Cílem existence a rozvíjení strategického přístupu veřejné správy vůči investorům je koncepční uvažování z hlediska:

- postupu při navrhování a realizaci proinvestičních opatření, aktivit a spolupráci na těchto aktivitách,
- přístupu k investorům v preinvestiční, investiční a poinvestiční fázi
- přístupu ke spolupracujícím subjektům

Návrhy typových aktivit:

- *Definování pravomocí a kompetencí v rámci jednání s investory a zapojenými subjekty*
- *Odborné poradenství pro samosprávy (např. způsob jednání s investory, stanovení potřeb a limitů pro investory tj. preference samosprávy),*
- *Vzdělávání samosprávy (tvorba manuálu pro práci s investorem, vzdělávání v rámci Investiční akademie)*
- *Precare, aftercare služby (Individuální nástroje podpory investic) Precare, aftercare služby (Individuální nástroje podpory investic)*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Definování pravomocí a kompetencí RK CI, CIRI, Královéhradeckého kraje HK, statutárního města Hradec Králové, ….*

1.3 Koordinace stávajících funkčních platforem podpory konkurenceschopnosti kraje

Popis opatření, zdůvodnění:

Mezi stěžejní platformy, které svým zaměřením vytvářejí průniky se SIP a z hlediska koncepčního přístupu je žádoucí monitorovat jejich aktivity a koordinovat společný postup, se řadí:

Platforma investic, rozvoje a inovací Královéhradeckého kraje – ve svojí organizační struktuře dále sdružuje, Krajské inovační platformy pro Královéhradecký kraj, RVVI KHK a Platformu Regionální inovační značky; cílem platformy je v území Královéhradeckého kraje posílit vzájemnou spolupráci klíčových partnerů, rozvíjet a posílit kompetence odborných pracovníků v oblasti výzkumu a inovací, asistovat veřejnoprávním subjektům s VaVaI projekty, mapovat inovační prostředí; záměrem je i vybudovat sjednocenou image a identitu kraje pro oblast VaVaI

Pakt zaměstnanosti – partnerství sedmi organizací – Královéhradecký kraj, Česká republika – Úřad práce ČR, Statutární město Hradec Králové, Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje, Regionální rada odborových svazů Českomoravské konfederace odborových svazů Královéhradeckého kraje, Svaz průmyslu a dopravy České republiky a Centrum investic, rozvoje a inovací – jehož účelem je participovat na poli rozvoje regionu v oblasti zaměstnanosti, vytváření podmínek pro vznik pracovních příležitostí, odstraňování nerovností na trhu práce, nebo na vytváření dlouhodobé strategie zaměstnanosti a její realizace prostřednictvím střednědobých integrovaných programů, synergicky fungujících projektů a koordinovaných aktivit jednotlivých partnerů

Chytrý region – tato platforma v sobě zahrnuje záměr zlepšit a zkvalitnit podmínky pro život obyvatel v regionu, zvýšit konkurenceschopnost a atraktivitu pro ty, kteří se rozhodnou v regionu žít, pracovat či podnikat prostřednictvím dlouhodobého plánování, komunikací s klíčovými aktéry a realizací a propojování chytrých řešení tj. zavádění konceptu Smart cities (jinými slovy také koncept inteligentních měst a obcí); za tímto účelem je součástí přístupu i vytvořená koncepce Královéhradecký kraj – Chytrý region; hlavním nositelem naplňování tohoto přístupu v praxi je Centrum investic, rozvoje a inovací, které společně s Královéhradeckým krajem a Statutárním městem Hradec Králové hledá a rozvíjí kroky systematické koordinace a spolupráce v této oblasti; klíčovými partnery těchto tří organizací (a ostatními členy řídící pracovní skupiny Chytrý region) jsou: Svaz měst a obcí České republiky, Sdružení místních samospráv, Krajská sdružení MAS Královéhradecký kraj, Univerzita Hradec Králové, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Svaz průmyslu a dopravy České republiky, Technologické centrum, Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje a Spolek pro obnovu venkova Česká republika.

Regionální stálá konference – na bázi dobrovolného partnerství regionálních aktérů (kraj, města, obce, MAS, hospodářští a sociální partneři) fungující orgán pro koordinaci a plánování integrovaných nástrojů a územní dimenze na krajské úrovni. Současně plní plánovací, monitorovací a koordinační platformu v současném programovém období 2014-2020 a stejnou funkci bude plnit i v následujícím období 2021-2027.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace – popis viz Role a odpovědnost členských institucí sítě v opatření 1.1

Tripartita Královéhradeckého kraje – je společným, dobrovolným, dohadovacím a iniciativním orgánem Královéhradeckého kraje, zaměstnavatelů a odborů pro tripartitní vyjednávání. Jejím

hlavním cílem je dosáhnout shody v zásadních otázkách hospodářského a sociálního rozvoje kraje; Tripartita navrhuje, projednává, konzultuje a prosazuje řešení problémů hospodářského a sociálního rozvoje Královéhradeckého kraje zejména v oblastech: zaměstnanosti a lidských zdrojů, podmínek podnikání, veřejných služeb aj.

Regionální sektorová dohoda pro Královéhradecký kraj v oblasti textilního a oděvního průmyslu – dohoda uzavřená mezi Královéhradeckým krajem, Asociací textilního, oděvního a kožedělného průmyslu, Svazem průmyslu a dopravy, Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Úřadem práce ČR, Asociací prádelen a čistíren, Svazem českých a moravských výrobních družstev, Krajskou hospodářskou komorou Královéhradeckého kraje, Clutexem – klastrem technické textilie a Regionální radou odborových svazů ČMKOS; cílem dohody je - v reakci na ztrátu významné části výrobních kapacit, výkonů a pracovníků a následný nezájem žáků ZŠ o odborné vzdělání v oborech výše uvedených odvětví a související redukci kapacit SŠ - zajistit více kvalifikovaných odborníků a absolventů středních škol na trhu práce v tradiční oblasti Královéhradeckého kraje – textilním a oděvním průmyslu.

Regionální sektorová dohoda pro Královéhradecký kraj v oblasti strojírenství - dohoda uzavřená mezi Královéhradeckým krajem, MPO ČR, MŠMT ČR, MPSV ČR, Národním ústavem pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Sdružením automobilového průmyslu, Sektorovou radou pro strojírenství, Krajskou hospodářskou komorou Královéhradeckého kraje, Svazem průmyslu a dopravy ČR a Úřadem práce ČR - krajskou pobočkou Hradec Králové s cílem zlepšování podmínek pro výuku technických oborů včetně zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech, spolupráce základních škol se středními školami technického zaměření a zaměstnavatelskou sférou směřující k motivaci žáků vzdělávat se v technických oborech, jakož i posílení dalšího vzdělávání pro potřeby strojírenství.

<u>Návrhy typových aktivit</u>:

- *Monitoring aktivit v rámci naplňování strategie investičních příležitostí ze strany obcí a jejich komunikace s krajskými aktéry strategie (CIRI, RK CI, Královéhradecký kraj)*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *koordinace činností pro naplňování cílů strategie s aktivitami fungujících platforem v Královéhradeckém kraji (viz výše uvedené platformy) a s aktivitami vyplývajícími ze ZÚR KHK a SRR,*
- *monitoring činností jednotlivých platforem a vzájemná průběžná komunikace za účelem získání přehledu aktuálně prováděných aktivit, vývoje, dílčích úkolů a plánů z hlediska budoucího směřování*

Priorita 2: Informační a datový servis pro aktéry podpory investic = znalost prostředí

Popis priority, zdůvodnění:

Základním stavebním kamenem pro praktické naplňování strategických záměrů a cílů je znalost prostředí (zejména význam a síla vlivu místních lokalizačních faktorů) včetně kvalitní a dostatečně široké databáze údajů a informací potřebných pro tvorbu podkladů pro investory a poskytování dalších informací v rámci předinvestiční, investiční či poinvestiční fáze realizace investice. K podpůrným nástrojům se řadí i škála různých evropských, národních i krajských dotačních titulů.
RK CI, společně s dalšími regionálními partnery, nabízí informační služby pro příchozí investory. Tyto služby se týkají zejména níže uvedených oblastí:

- Financování investice (investiční pobídky, dotační příležitosti)
- Podnikatelské nemovitosti (brownfieldy, průmyslové zóny, kancelářské prostory)
- Spolupráce s dodavateli (databáze dodavatelů)
- Kvalifikovaná pracovní síla (setkání personalistů, zaměstnávání zahraničních pracovníků)
- Podpora výzkumu, vývoje a inovací (spolupráce s výzkumnými organizacemi)
- Podpora exportních aktivit (CzechTrade)
- Regionální informace týkající se podnikatelského prostředí

Opatření:

2.1 Přehled lokalit pro investování

2.2 Přehled lokalizačních faktorů

2.3 Přehled dotačních titulů

2.1 Přehled lokalit pro investování

Popis opatření, zdůvodnění:

Území Královéhradeckého kraje nabízí relativně velký počet různých typů nemovitostí (pozemků i budov) pro investiční využití. Z hlediska krajské samosprávy jsou typem lokality nejvíce žádoucí pro umístění investičního záměru brownfieldy, jejichž revitalizace je podporována z národních i evropských zdrojů prostřednictvím několika dotačních titulů. Zároveň se z hlediska četnosti výskytu jedná o nejvíce zastoupenou kategorii lokalit v Královéhradeckém kraji.

Druhým typem území je rozvojová plocha tj. území se záměrem nové výstavby či přestavby.

Pro průmyslové využití sídelních útvarů či velkých územních celků jsou určená funkčně vymezená území, z technického hlediska již připravená samosprávou k investici a napojená na dopravní sítě, tj. průmyslové zóny.

Informace a údaje o podnikatelských nemovitostech a brownfieldech získává, vyhodnocuje a spravuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu. Struktura dat je následující:

a) **Databáze podnikatelských nemovitostí -** neveřejná, přístupná pouze pro Agenturu CzechInvest. Určena pro nabídku potenciálním investorům z prioritních oborů. Řadí se sem:
    1. *průmyslové zóny (i strategické) a pozemky pro průmyslové využití*
    2. *průmyslové areály a parky*

3. *kancelářské prostory*
4. *vědeckotechnologické parky*

b) Databáze Brownfieldů – v současnosti databáze obsahuje více souborů různých typů území;

Návrhy typových aktivit:

- *Evidence a aktualizace rozvojových ploch, brownfieldů, průmyslových zón a kancelářských prostor*
- *Analýza a vyhodnocování investičních příležitostí v územích obcí a SO ORP*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Tvorba databáze investičních příležitostí v kraji ze strany RK CI a sdílení databáze, průběžná aktualizace za spolupráce a informování CIRI*
- *Návrhy chytrého umísťování investic ze strany RK CI na základě jednání s POÚ včetně systematického uveřejňování na webech Královéhradeckého kraje a platformy Chytrý region*
- *Nastavení systému vzájemné komunikace obcí, POÚ, ORP či v rámci MAS a DSO za účelem efektivní evidence lokalit pro investiční příležitosti a předávání relevantních informací RK CI, CIRI či odpovědným pracovníkům Královéhradeckého kraje.*
- *Zřízení informační rubriky o brownfieldech a dotačních titulech na webu Královéhradeckého kraje (http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=1894)*
- *Zřízení odkazu na informační rubriku Královéhradeckého kraje o brownfieldech a dotačních příležitostech*

2.2 Přehled lokalizačních faktorů

Popis opatření, zdůvodnění:

Existence a role lokalizačních faktorů je hlavní determinantou rozhodující o povaze a výši investice do území. Dokladem smyslu jejich existence a pozornosti věnované konceptu lokalizačních faktorů je zřejmá snaha odborníků o odhalení zákonitostí v rozhodování o umístění ekonomických aktivit, která se v průběhu času mnohonásobně zvýšila. V dnešní době založené mimo jiné na konkurenceschopnosti regionů se sledování a vyhodnocování významu, povahy a intenzity vlivu lokalizačních faktorů přisuzuje nadále velký význam.

Soubor lokalizačních faktorů je v současných přístupech v regionálním rozvoji ve srovnání s minulostí výrazně rozšířen. Kromě zavedených hledisek jako je dostupnost, struktura, kvalita a zejména cena pracovní síly a vzdálenost respektive výše dopravních nákladů jsou pro potenciální investory směrodatné i další aspekty: blízkost dalších firem (z důvodů využití aglomeračních úspor); počet, kvalita a velikost dodavatelů a subdodavatelů; disponibilní pozemky a budovy; kvalita, míra dostupnosti a povaha poradenských služeb, rekvalifikační programy, finanční zvýhodnění (daňové úlevy či daňové prázdniny (doposud součástí investičních pobídek[16]) či úlevy od místních poplatků). Stále více na významu získávají tzv. nepřímé nástroje podpory rozvoje podnikání – zajištění kvalitní technické a sociální infrastruktury (podpora školství, výzkumu), regionální marketing či pozornost ke kvalitě životního prostředí v území.

V případě snahy o získání kvalitní investice se záměrem budovat a rozvíjet výzkumné a vývojové aktivity, lze předpokládat pozornost investora i k těmto aspektům – přítomnost, zaměření a aktivity

[16] Dne 7.6.2019 poslanecká sněmovna podpořila návrh na změnu systému investičních pobídek, čímž dojde ke změně zákona č. 72/2000 Sb. O investičních pobídkách a o změně některých zákonů

podpůrných výzkumných a vývojových institucí, jejich vzájemná spolupráce a vazby klíčových regionálních institucí na organizace veřejné správy. Důležitým hlediskem je samotná činnost samosprávných regionů, jejichž role je rozpracována výše.

Návrhy typových aktivit:

- *Vedení přehledu lokalizačních faktorů na úrovni obcí a ORP a jejich aktualizace*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *CIRI, RK CI a Královéhradecký kraj budou vzájemně intenzivně spolupracovat na sestavení databáze lokalizačních faktorů na úrovni kraje, jejím naplňování a průběžné aktualizaci údajů ve spolupráci s partnery, např. za vzdělanost, oblast bydlení, občanskou vybavenost, dopravní a technickou infrastrukturu, PZI, terénní šetření…) + zveřejnění relevantních odkazů na již existující weby/podklady*
- *Vytvoření přehledu lokalizačních faktorů pro investory na úrovni území ORP*

2.3 Přehled dotačních titulů

Popis opatření, zdůvodnění:
Dotační možnosti jsou jedním z podpůrných faktorů pro rozvoj a realizaci investic v kraji, případně mohou přispět ke zvýšení investorského zájmu. Pro snadnější a ucelenější přehled je vhodné mít k dispozici aktuální a souhrnný přehled dotačních titulů EU, ČR i Královéhradeckého kraje pro přípravu a realizaci rozvojových projektů obcí, podnikatelských subjektů, krajských a neziskových organizací aj.

Návrhy typových aktivit:

- *Sledování dotačních titulů pro přípravu či realizaci investic*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Vedení přehledu dotačních zdrojů pro přípravu či realizaci investic včetně jeho zveřejnění na webu:*
    - *Zveřejnění a aktualizace dotačních zdrojů pro samosprávu*
    - *Zveřejnění a aktualizace dotačních zdrojů a rozvojových programů pro podnikatelskou sféru*
- *Expertní poradenské a konzultační služby v oblasti dotací*
- *Semináře a workshopy o dotační problematice vztahující se k veřejným a privátním nemovitostem a případná realizace seminářů dle identifikovaných potřeb*

Příkladem dotačního přehledu pro oblast regenerace brownfieldů (z různých zdrojů, pro různé účely) je webová stránka - http://www.brownfieldy.eu/.

Priorita 3: Marketing pro účinnou podporu investic v Královéhradeckém kraji

Popis priority, zdůvodnění:

V souladu s přístupem konceptu regionálního marketingu je záměrem této priority aktivně vyvíjet snahu o iniciaci zintenzivnění lákání investorů do Královéhradeckého kraje příp. rozšíření jejich stávajících investic v území. Základními složkami komunálního marketingu je zajištění průběžné komunikace, trvalá koncentrace na zákazníka, snaha o dosahování konsensu, koordinace procesů a aktivit, vyvíjená kreativita, zavádění a aplikace koncepčního přístupu, mnohostranná kooperace, realizovaná kampaň, kontinuita aktivit a nastavení kontrolních mechanismů. Tento model naznačuje základní rysy níže uvedených opatření, jejichž cílem je zviditelnění kraje jako cíle investic a efektivní podpora stávajících i budoucích investorů. Priorita svým zaměřením reaguje též na propagaci úspěchů v oblasti VaVaI vztahující se k individuálním subjektům i ke společným promotérským aktivitám.

Opatření:

3.1 Sdílená propagace a společný marketing

3.2 Eventy

3.3 Online / offline (tištěné) nástroje

3.1 Sdílená propagace a společný marketing

Popis opatření, zdůvodnění:

Smyslem tohoto opatření je nastavení a dodržování systémového přístupu v propagaci kraje v oblasti investic. Stěžejní je tedy výběr klíčových aktérů na základě stakeholder analýzy, definovaní jejich rolí, určení cílových skupin, komunikačních kanálů a volba způsobů využití dostupných marketingových nástrojů a existujících propagovaných platforem a projektů.
Důvodem tohoto opatření je zejména absence výrazného brandingu Královéhradeckého kraje a jednotné propagace regionu.

Návrhy typových aktivit:

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Výběr klíčových aktérů, určení cílových skupin, volba komunikačních kanálů a hlavních sdělení*
- *Zajištění provazby na národní aktivity relevantních organizací (Agentura CzechInvest, Svaz průmyslu a dopravy, Asociace pro zahraniční investice, …)*
- *Zařazení informací na weby municipalit, Královéhradeckého kraje, CIRI a klíčových platforem*
- *Využití Regionální inovační značky pro sdílenou propagaci včetně vzájemné podpory v případě distribuce informací k cílovým skupinám.*

- *Inspirace příklady dobré praxe*
    - *výjezdy s Krajskou hospodářskou komorou Královéhradeckého kraje po příkladech dobré praxe (např. v oblasti cestovního ruchu)*

- *příklady dobré praxe na Chytrém regionu – využívání již fungujících a osvědčených komunikačních platforem*

3.2 Eventy

Popis opatření, zdůvodnění:

V rámci snahy o komplexní marketingové „oživení“ obrazu Královéhradeckého kraje z hlediska investic je nezbytné zařazení pořádání a účast na rozličných akcích, jejichž hlavním či vedlejším efektem je propagace území či aktivit v něm prováděných.

Návrhy typových aktivit:

- *Realizace soutěží, seminářů a edukativních akcí*
- *Konference – Setkání určené pro odbornou a informovanou veřejnost*
- *Setkávání investorů/podnikatelů s nižšími úrovněmi samosprávy a dalšími aktéry*
- *Prezentace na veletrzích doma i v zahraničí*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Setkávání investorů/podnikatelů s krajskou samosprávou a dalšími aktéry*
- *Odborné semináře pro podnikatele v cestovním ruchu*
- *workshopy v rámci aktivit Chytrého regionu*
- *Zařazení problematiky investic do Akademie Chytrého regionu*
- *Prezentace Královéhradeckého kraje ve vazbě na cestovní ruch*
- *Soutěž Podnikatel Královéhradeckého kraje*
- *Vesnice roku Královéhradeckého kraje, včetně hodnocení spolupráce obce s podnikatelem*
- *Zapojení Královéhradeckého kraje do národních soutěží např. Cestami proměn (BF), Stavba roku aj.*

3.3 Online / offline (tištěné) nástroje

Popis opatření, zdůvodnění:

Vzhledem k vzrůstající roli globálního internetového propojení, roli sociálních sítí a potenciálu elektronických a multimediálních nástrojů k propagaci je záměrem opatření analyzovat možnosti a potenciální důsledky a dopady realizace různých internetových promotérských aktivit a koncepčním způsobem zvolit nejvhodnější varianty propagace i s ohledem na možné provázání s aktivitami předchozích opatření priority 3.

Návrhy typových aktivit:

- *Welcome package pro investory*
- *Různé formy reklamy včetně sdělení a video upoutávek na sociálních sítích*
- *Dílčí sekce na webech obcí – sekce pro podnikatele*

Návrhy typových aktivit na krajské úrovni:

- *Welcome Package pro investory:*
    - *Pro přehled základních náležitostí republikového charakteru lze odkázat na fact sheets https://www.czechinvest.org/cz/O-CzechInvestu/Ke-stazeni/Materialy-v-anglictine*
    - *Regionální welcome package by mohl obsahovat základní přehled:*
        - *Stručná charakteristika kraje (zaměřeno na investiční prostředí)*
        - *Přehled důležitých stakeholderů, včetně přehledu jejich činností a kontaktů*

    - *Přehled podnikatelských nemovitostí a brownfieldů (sumárně a dále spíše odkazem na web a shrnutím)*
    - *Investiční příležitosti – realizované velké investiční projekty, velcí zaměstnavatelé*
    - *Přehled výzkumných organizací v kraji*
    - *Přehled studentů (počty, obory) a obecněji kvalifikovaná pracovní síla (struktura)*
- *Webová aplikace shrnující informace za obce – ORP – Kraj*
- *Dílčí sekce na webech (např. atraktivní region – proinovace.cz)*

9. Návrh implementace strategie

V nejširším kontextu obsahuje implementace převod strategie do praxe a zahrnuje dvě skupiny souběžně probíhajících činností:

(i) realizaci (vlastní proces realizace strategie) a
(ii) zpětnou vazbu (průběžné sledování a vyhodnocování průběhu realizace strategie a návrhy na její zlepšení) a (iii) průběžnou publicitu a osvětu (průběžné informování o existenci a realizaci strategie).

Implementace sestává z pěti základních aktivit:

1) Obsazení řídicí struktury implementace strategie - stanovení, kdo bude realizaci strategie řídit, jaké kdo bude mít role a odpovědnosti

2) Revize Plánu implementace strategie

3) Realizace strategie – obsahem je zejména o naplňování přijatých opatření k plnění jednotlivých cílů strategie; řízení realizace strategie má na starosti zejména Koordinátor realizace strategie, další odpovědnosti, role a pravomoci jsou stanoveny v řídicí struktuře implementace strategie

V průběhu realizace strategie jsou dále vykonávány zejména tyto činnosti:

- fungování řídicí struktury implementace strategie,
- pravidelné monitorování plnění Plánu implementace strategie (včetně monitorování plnění harmonogramu a rozpočtu) a plnění cílů strategie / stanovených indikátorů,
- sledování čerpání rozpočtu,
- sledování plnění časového harmonogramu,
- realizace průběžných hodnocení plnění cílů strategie a realizace strategie jako takové v souladu plánem evaluací,
- průběžné hodnocení dopadů implementace strategie, pokud je to možné a účelné,
- identifikace potřeby změn v realizaci strategie / Plánu implementace (a to i na základě sledování vývoje v okolí strategie) a případně jejich projednání a schválení,
- postupy řízení rizik (včetně jejich pravidelného vyhodnocování a průběžné kontroly),
- průběžná komunikace a informování o postupu realizace strategie

4) Ukončení realizace strategie

5) Ex-post hodnocení strategie (včetně hodnocení dopadů) – vyhodnocení naplnění cílů strategie a vyhodnocení přínosů a dopadů realizace strategie; jeho délka závisí na typu strategie a realizovaných aktivitách a opatřeních. Realizace ex-post hodnocení tak může mít odstup od ukončení realizace strategie i několik let.

Seznam zkratek

CIRI – Centrum investic, rozvoje a inovací

KAP – Krajský akční plán Královéhradeckého kraje

MPO ČR – Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

MMR ČR – Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

MPSV ČR – Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

PZI – přímé zahraniční investice

RBJ – regionální brownfieldková jednotka

RIS3 – regionální inovační strategie chytré specializace

RK CI – regionální kancelář Agentury pro podporu podnikání a investice CzechInvest

RVVI KHK – Rada pro výzkum, vývoj a inovace Královehradeckého kraje

RSK – Regionální stálá konference Královéhradeckého kraje

SIP – Strategie investičních příležitostí Královéhradeckého kraje

SRK – Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021 – 2027

SRR – Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2027

VaV – výzkum a vývoj

VaVaI – výzkum, vývoj a inovace

VO – výzkumná organizace

Seznam tabulek, grafů a obrázků

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele (ČR = 100), (srpen 2019) 10
Tabulka 2 Registrované subjekty se zjištěnou aktivitou v Královéhradeckém kraji v období 2015-2017 (srpen 2019) 11
Tabulka 3 Míra podnikatelské aktivity (počet podnikajících fyzických osob na 1 000 ob.) v období 2010-2017 (srpen 2019) 12
Tabulka 4 Ekonomické subjekty se sídlem nebo provozovnou v Královéhradeckém kraji s více než 500 zaměstnanci (září 2019) 13
Tabulka 5 Přímé zahraniční investice v krajích ČR (2007–2017, celkem v mld. Kč), (srpen 2019) 15
Tabulka 6 Přímé zahraniční investice v Královéhradeckém kraji dle okresů (srpen 2019) 15
Tabulka 7 Příklady brownfields vhodné k průmyslovému využití (srpen 2019) 40
Tabulka 8 Nabízené podnikatelské nemovitosti v Královéhradeckém kraji (2018) 41
Tabulka 9 Přehled využitelných investičních ploch v Královéhradeckém kraji v členění dle území SO ORP (srpen 2019) 42
Tabulka 10 Cíl, priority a opatření strategie investičních příležitostí 56

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele v Královéhradeckém kraji a ČR v období 2006 - 2016 (v Kč); (srpen 2019) 10
Graf 2 Podíl jednotlivých odvětví na celkové zaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v roce 2016 .. 17
Graf 3 Srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy v jednotlivých kraji ČR– rok 2018 18
Graf 4 Situace na trhu práce ve SO ORP v Královéhradeckém kraji (k 31.12. 2018) 20
Graf 5 Vývoj počtu zaměstnaných cizinců na území Královéhradeckého kraje a index změny (2008–2017, rok 2008 = 100 %) 21
Graf 6 Porovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ve věku 15 a více let v krajích ČR (2017) 22
Graf 7 Projekty realizovaných investičních pobídek v Královéhradeckém kraji (1993–06/2019) 38

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Ekonomická aktivita obyvatel podle krajů v roce 2017 (4. čtvrtletí) 16
Obrázek 2 Porovnání míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích v roce 2008 a 2018 (roční průměry) 19
Obrázek 3 Časová dostupnost jízdy automobilem k síti TEN-T v Královéhradeckém kraji v roce 2018 25
Obrázek 4 Přehled progresivních oborů průmyslu a služeb v Královéhradeckém kraji 34
Obrázek 5 Navrhované typy investic v jednotlivých SO POÚ v Královéhradeckém kraji v roce 2018 .. 44
Obrázek 6 Rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti vymezené v ZÚR KHK 46
Obrázek 7 Vymezení metropolí, aglomerací, regionálních center a hospodářsky a sociálně ohrožených území pro účely SRR 47